

36.7

น 16๓

๑3

ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเคียวรันกับพ่อแม่
และลักษณะความเป็นผู้นำ

สำนักวิชาสังคมกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพมหานคร 11 โทร 3921676 3916068

ปริญญานิพนธ์

ของ

นพรัตน์ สมประสงค์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2520

๑3

62758

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้พร้อมกันแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ได้.

27/2/2520

ประธาน

กฤษฎา กุศลธรรม

กรรมการ

กุมภาพันธ์ 2520

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้เขียนได้รับคำแนะนำปรึกษาและตรวจแก้ไข
อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา รองศาสตราจารย์ นาฏเจดีย์ว สมาวงค์
และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรา สุคนธทรัพย์ ผู้เรียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อธิการ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และคณาจารย์ในวิทยาลัย
และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล และขอขอบคุณ คุณอัญชลี คันศิริ คุณวาสนา อิมโอมร คุณวรารักษ์ อินทรชัยศรี
คุณสังวาลย์ สมสนิท ที่ไ้รวมเป็นคณะในการสร้างแบบสอบถามความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่น
กับพ่อแม่ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ คุณสุจินต์ ปริชามารด ที่อนุญาตให้ใช้แบบสอบถามวัดลักษณะ
ความเป็นผู้นำ

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ และนิสิตคณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
และ คุณสุมารีย์ คุประตกุล ที่กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการคิดตัวเลข

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณนรา สมประสงค์ คุณสงวน คารายน และคุณนพคุณ ปรัง
ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา.

นพรัตน์ สมประสงค์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ☒ บทนำ	1
☒ ภูมิหลัง	1
☒ 2 ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ✓ ✓	3
☒ 3 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ✓ ✓	4
☒ 4 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
☒ 5 ถำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 ☒ เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
☒ 1 ความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่	8
☒ 2 ลักษณะความเป็นผู้นำ	16
☒ 3 สมมุติฐานในการค้นคว้า ✓ ✓	29
3 ☒ วิธีดำเนินการ ✓	31
☒ 1 กลุ่มตัวอย่าง ✓	31
☒ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	32
☒ 3 การรวบรวมข้อมูล	40
☒ 4 วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	40
4 ☒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
☒ 1 สัณลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
☒ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล	45

5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	89
	กลุ่มตัวอย่าง	89
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	89
	* การวิเคราะห์ข้อมูล	90
	* สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	90
	* อภิปรายผล	95
	* ข้อเสนอแนะ	109
✓	บรรณานุกรม	113

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตาม เพศ ะกับอายุ และสถานศึกษา	31
2 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นชายมีมากที่สุด	45
3 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นชายมีน้อยที่สุด	46
4 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นหญิงมีมากที่สุด	47
5 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นหญิงมีน้อยที่สุด	48
6 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีมากที่สุด	49
7 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีน้อยที่สุด	50
8 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นตอนปลายมีมากที่สุด	51
9 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นตอนปลายมีน้อยที่สุด	52
10 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร มีมากที่สุด	53
11 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร มีน้อยที่สุด	54
12 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด มีมากที่สุด	55
13 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด มีน้อยที่สุด	56
14 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก มีมากที่สุด	57
15 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก มีน้อยที่สุด	58

16	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่จนน้อย มีมากที่สุด	59
17	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่จนน้อย มีน้อยที่สุด	60
18	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่แต่ห่าง จากแม่น้อย มีมากที่สุด	61
19	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่แต่ห่าง จากแม่น้อย มีน้อยที่สุด	62
20	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมาก มีมากที่สุด	63
21	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมาก มีน้อยที่สุด	64
22	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรน้อย มีมากที่สุด	65
23	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรน้อย มีน้อยที่สุด	66
24	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ- สังคมระดับต่ำมีมากที่สุด	67
25	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ- สังคมระดับต่ำ มีน้อยที่สุด	68
26	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ- สังคมระดับกลางมีมากที่สุด	69
27	ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ- สังคมระดับกลางมีน้อยที่สุด	70

ตาราง	หน้า
28 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ระดับสูงมากที่สุด	71
29 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ระดับสูงมีน้อยที่สุด	72
30 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เกิดวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมีมากที่สุดและขัดแย้งกับแม่มากกว่ากับพ่อ	73
31 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เกิดวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมีน้อยที่สุดและขัดแย้งกับแม่มากกว่ากับพ่อ	74
32 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เกิดวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมีมากที่สุดและขัดแย้งกับพ่อกว่ากับแม่	75
33 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เกิดวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างมีน้อยที่สุดและขัดแย้งกับพ่อกว่ากับแม่	76
34 เปรียบเทียบจำนวนของเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อและแม่แจกแจงด้วยการร้อยละ (จำแนกตามเพศและระดับวัย)	77
35 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นหญิง	78
36 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นตอนต้นกับวัยรุ่นตอนปลาย	78
37 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร กับวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด	79
38 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก กับเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่่น้อย	79
39 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก กับเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่ห่างจากแม่น้อย	80

40	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่ น้อย กับเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่ มากกว่า	81
41	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมากกับเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรน้อย	82
42	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับแม่ มากกว่าพ่อ และวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่	82
43	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ	83
44	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ระดับสูงกับระดับต่ำ	84
45	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ระดับสูงกับระดับปานกลาง	85
46	เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคม ระดับปานกลางกับระดับต่ำ	86
47	เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะ ความเป็นผู้นำระหว่างกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งสูงกับกลุ่มที่มีความขัดแย้งต่ำ	87
48	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับลักษณะ ความเป็นผู้นำของเด็กวัยรุ่น	88

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า หนุ่มสาวและเด็กวัยรุ่นมีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่อยู่ในวัยนี้ย่อมมีความกิริยาเริ่มที่จะเป็นคุณและเป็นโทษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของแต่ละคนเป็นสำคัญ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก เพราะวาจาเริ่มต้นการสร้างบุคลิกลักษณะของเด็ก อยู่ที่สัมพันธภาพระหว่าง พ่อแม่กับเด็ก และถ้าสัมพันธภาพนี้ไม่สมบูรณ์ จะสร้างความผิดปกติให้แก่อารมณ์ และจิตใจ ตลอดจนความประพฤติของเด็กต่อไป (จำเนียร คันธเสวี:2511:167) จากสถิติของศูนย์ป้องกันอาชญากรรม กระทรวงมหาดไทย เยาวชนไทยที่ประพฤตินอกค่านิยมต่าง ๆ นั้น ส่วนมากเป็นพวกที่อยู่ในวัยนี้ คืออายุระหว่าง 12 - 18 ปี และมีสาเหตุเนื่องมาจากสถานภาพทางครอบครัว การที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุม และอบรมสั่งสอนลูกในทางที่ถูกที่ควรอาจเป็นแนวทางไปสู่ความขัดแย้งกับลูกได้ (ละม้ายมาศ ศรีทัก : 2504 : 9)

(อีริกสัน (Erikson) ชี้ให้เห็นถึงปัญหาสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ทำให้พ่อแม่บางคนได้รับความเสียใจอย่างมาก คือปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจกันระหว่างพ่อแม่กับลูกหลานของตน ถ้าพ่อแม่รู้จักผ่อนปรน เข้าใจความต้องการและความสามารถตามธรรมชาติของเด็ก ตั้งแต่แรกแล้ว การพัฒนาขึ้นไปก็จะมีปัญหาน้อยลง (อ้างจาก สุ่มน เครือพานิช : 2517:19) ลักษณะข้อขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับเด็กจะเกิดขึ้นได้หลายอย่าง และจะมีความรุนแรงเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะการฝึกอบรมหรือบรรยากาศภายในบ้านนั่นเอง (Marshall B. Clinard, 1968 : 553) โดยเฉพาะครอบครัวในสังคมที่เคร่งครัดเกี่ยวกับขนบประเพณี ขนบธรรมเนียม หรือนำเอาข้อบังคับที่ควรใช้กับผู้ใหญ่มาใช้กับเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เด็กปฏิบัติได้ยาก เมื่อปฏิบัติไม่ได้เด็กจะรู้สึกว่าเขาเองผิดเป็นคนไม่ดี ยิ่งถูกดูว่า หรือถูกลงโทษหนัก ๆ

ความรู้สึกจะฝังลึกลงไปในชีวิตประจำวัน เด็กที่ส่วนนี้กว่าตนเองเป็นคนที่อยู่เสมอ จะทำให้เป็นคน
ไม่สมบูรณ์ และความกลัวซึ่งเนื่องมาแต่ความสำคัญนี้เอง ทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งมากขึ้น]

(ชัชมน นาคบุปผา 2515 : 252)

แพทย์หญิง ชรินทร์ ชื่นกำไร ได้ให้ข้อคิดว่าปัญหาข้อขัดแย้งของจิตใจ นับเป็นเรื่อง
สำคัญ ที่จะต้องหาทางป้องกัน เพราะจะเป็นทางนำไปสู่โรคจิตได้ (ชรินทร์ ชื่นกำไร

2516 : 137) ดังนั้นจะเห็นว่าปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ จะมีผลโดยตรงต่อสภาพของจิตใจ ซึ่ง
เป็นสิ่งสำคัญยิ่งของชีวิต ถึงกระนั้นพระราชปราชญ์ว่า "จิตใจมีความสำคัญเพราะเป็นมูลฐาน
แห่งความประพฤติในทุกทาง ความเจริญ ความเสื่อม ความสุข และความทุกข์ต่าง ๆ "

(อ้างจาก พระศาสนโสภณ 2515 : 5)

ข้อขัดแย้งของเด็กที่เกิดขึ้นยังมีความรุนแรงมากขึ้นเพียงใด ก็ย่อมทำให้เกิดผลต่อเด็ก
มากขึ้นเพียงนั้น โดยเฉพาะในระยะวัยรุ่นนี้ถือว่า "เป็นวัยพายุแค้น เจริญใจแค้น
คิดลึกลับใจวุ่นวาย ทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์ต่าง ๆ ขัดแย้งกันอยู่ในตัวเอง และมีการ
เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งเปรียบเสมือนการเกิดใหม่ของบุคคลนั้นอีกครั้งหนึ่ง (George
Stanley Hall อ้างจาก วาญเฉลิมา สุมวาท 2513 : 150) และเมื่อเด็กเกิดความ
ไม่พอใจในสิ่งใด จะหาทางออกซึ่งเป็นการปรับตัว อาจจะเป็นทั้งในทางดีและไม่ดี เช่นเด็ก
อาจจะไปหาคนที่คิดว่าพอจะเข้าใจตนได้เพื่อระบายความในใจ หรืออาจจะหนีออกจากบ้าน
กระทำผิดในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ อันจะเป็นปัญหาสังคมต่อไปภายหลัง (ละเมียด ลิมอักษร)
ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ผิดปรกติของเด็กที่มีลักษณะ บกพร่องทางจิต เช่นขาดความสามารถใน
การเผชิญกับความจริง ขอบเก็บตัว ผันกลางวัน เป็นต้น ซึ่งผลของการมีความผิดปกติทางจิต
จะทำให้สุขภาพทางกายเสื่อมลงอย่างเห็นได้ชัด (ละเมียด ลิมอักษร 2504 : 39)

๔/ ดังนั้นการที่พ่อแม่ปกครองลูกอย่างเคร่งครัด เจริญเปี่ยม ขาดการยืดหยุ่น และไม่
ยอมรับความคิดเห็นของเด็กจึงมีผลทำให้เกิดการขัดแย้งได้ง่าย และทำให้เด็กวัยรุ่นขาดโอกาส
ที่จะแสดงความสามารถต่าง ๆ เด็กวัยรุ่นควรได้รับการปลูกฝังบทบาทของผู้นำเพื่อแสวงหาความ
เจริญให้แก่สังคมทางกาย สันติภาพ อีสราภาพ รวมทั้งทางงานเศรษฐกิจ เป็นการช่วยให้เด็ก
วัยรุ่นได้มีการพัฒนาการไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษยชาติ (มลวิภา สุวรรณาลัย,

คำบรรยายวิชา PC307 : 30) วันเพ็ญ อายุการ กล่าวถึงความเป็นผู้นำ เป็น
คุณลักษณะหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็ก ทั้งนี้เพราะสังคมไทยกำลังต้องการบุคคลที่มี
ลักษณะเป็นผู้นำ เป็นตัวของตัวเอง มากกว่าที่จะเดินตามรอยผู้ใหญ่ (วันเพ็ญ อายุการ :
2512 : 104) โจนส์เห็นถึงความสำคัญของลักษณะความเป็นผู้นำ เช่นกันว่าการจัดให้มีขึ้นเป็น
ส่วนหนึ่งของการจัดบริการแนะแนว (Jones, อ้างจาก อนันต์ อนันตรังสี, 2514 : 30)

3) * ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นพอจะชี้ให้เห็นได้เด่นชัดว่า บ้านมีความสำคัญยิ่งในการช่วย
ส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำ หรืออาจก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้เช่นกัน ฉะนั้นในการที่จะ
ช่วยลดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับเด็ก และส่งเสริมบุคลิกภาพด้านความเป็นผู้นำ ครอบครัว
จึงควรสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย โดยให้ความรัก ความอบอุ่น ยอมรับความคิดเห็น
ของเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสมาชิกของครอบครัว สนใจช่วยเหลือเด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์
มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล และที่สำคัญคือ พ่อแม่ควร
ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องพัฒนาการของเด็ก เพื่อเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของ
เด็ก ฉะนั้นในการศึกษาเรื่องความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะความเป็นผู้นำ
จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็กวัยรุ่นได้ดีขึ้น
และหาทางแก้ไขข้อขัดแย้งลดน้อยลง ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดตามมาในภายหลัง
ซึ่งจะช่วยให้เด็กเจริญเติบโตและมีการปรับตัวได้ถูกต้อง มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพอย่างเหมาะสม
ที่จะเป็นผู้นำที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะความขัดแย้งในค่านาง ๆ ของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่
โดยจำแนกตาม เพศ อายุ - ภูมิฐานะ ฐานะทางเศรษฐกิจ - สังคม อายุของพ่อแม่ และ
จำนวนบุตร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ โดยจำแนกตาม
เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม และอายุของพ่อแม่

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความขัดแย้ง ของ เด็กวัยรุ่น กับ พ่อแม่ และลักษณะ

ค. เป็นแนว

4. เพื่อสร้างแบบสอบถามวัด ความขัดแย้ง ของ เด็กวัยรุ่น กับ พ่อแม่

✓ ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้

1. เข้าใจถึงลักษณะ และความสำคัญของ ความขัดแย้ง ของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ใน
ด้านใดบ้าง มากน้อยเพียงใด

2. เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความขัดแย้ง ของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่กับความ
เป็นผู้นำ ว่าเป็นไปในทางคล้อยตามกัน หรือทางกลับกัน

3. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่นได้เข้าใจถึง พฤติกรรม ของเด็ก
วัยรุ่นได้ดียิ่งขึ้น

4. เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมให้พัฒนาการด้าน บุคลิกภาพ ของเด็ก
วัยรุ่นได้พัฒนาอย่างเหมาะสม

5. ช่วยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น สามารถหาทางป้องกัน ข้อขัดแย้ง
ที่จะเกิดขึ้น หรือลดน้อยลง

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนวัยรุ่น
อายุ 13 - 21 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ม.ศ.1 - ม.ศ.5 และนักเรียนระดับ ป.ศ. ทน
ป.ศ.สูง จากโรงเรียนสุรธรรมารามวิทยาคม โรงเรียนบางกะปิ และวิทยาลัยครูจันทระเกษม
ในกรุงเทพมหานคร และจากโรงเรียนลำปางกัลยาณี โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย วิทยาลัยครู
ลำปางของจังหวัดลำปาง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 473 คน เป็นชาย 209 คน หญิง 264 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

เพศ (ชาย, หญิง)

อายุ (วัยรุ่นตอนต้น, วัยรุ่นตอนปลาย)

ภูมิลำเนา (กรุงเทพมหานคร, จังหวัดต่าง)

อายุของบิดา มารดา (ห่างจากลูกมาก, ห่างจากลูกน้อย)

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม (ระดับสูง กลาง ต่ำ)

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

ความขัดแย้ง

ความเป็นผู้นำ

3. คำนิยามปฏิบัติการที่เฉพาะ (Operational Definition)

3.1 วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย, ป.กศ.ต้น และ ป.กศ.สูง ที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี - 21 ปี

3.2 วัยรุ่นตอนต้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับ ม.ศ.ต้น, ม.ศ.ปลาย และ ป.กศ.ต้น ที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปี - 16 ปี

3.3 วัยรุ่นตอนปลาย หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนในระดับ ม.ศ.ต้น และ ม.ศ.ปลาย, ป.กศ.ต้น และ ป.กศ.สูง ที่มีอายุตั้งแต่ 17 ปี - 21 ปี

3.4 ความขัดแย้ง หมายถึง สภาพความรู้สึกนึกคิดของเด็กวัยรุ่นที่ไม่ตรงกับพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิด ความวิตกกังวล ความเครียด ความคับข้องใจ และไม่พอใจในการจะปฏิบัติตามแนวทาง หรือความต้องการของพ่อแม่ ซึ่งวัดได้เป็นคะแนนโดยใช้แบบสอบถามวัดความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่

3.5 ความขัดแย้งสูง หมายถึง คะแนนที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามวัดความขัดแย้งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย,

3.6 ความขัดแย้งต่ำ หมายถึง คะแนนที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามวัดความขัดแย้งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

3.7 ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถความมีอำนาจของบุคคล ในการชักจูง บำ แก่ปัญหา และรับผิดชอบต่อกลุ่มได้ ซึ่งวัดได้เป็นคะแนน โดยใช้แบบสอบถาม วัดลักษณะความเป็นผู้นำ

3.8 วัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร หมายถึง นักเรียนวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตกรุงเทพมหานคร

3.9 วัยรุ่นในต่างจังหวัด หมายถึง นักเรียนวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัด ลำปาง

3.10 พ่อแม่อายุมาก หมายถึง พ่อแม่ที่มีอายุมากกว่าลูก 30 ปีขึ้นไป

3.11 พ่อแม่อายุน้อย หมายถึง พ่อแม่ที่มีอายุมากกว่าลูกไม่เกิน 30 ปี

3.12 พ่อแม่มีอายุมากแม่อายุน้อย หมายถึง พ่อที่มีอายุมากกว่าลูก 30 ปีขึ้นไปและ แม่มีอายุมากกว่าลูกไม่เกิน 30 ปี

3.13 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของเด็กวัยรุ่นที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ซึ่งอาจวัดได้ด้วยการศึกษา ลักษณะอาชีพ และรายได้ที่ได้รับต่อเดือนของพ่อแม่ หรือหัวหน้าครอบครัว ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยหลักการแบ่งชนชั้นสังคมไทยของไพฑูรย์ เกื้อแก้ว (2506) และสถิติการสำรวจรายการใช้จ่ายของครอบครัวพุทธศักราช 2506 ใน กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกาเกี่ยวกับแนวทางในการ แบ่งรายได้ของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2516 เป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะ ปัจจุบัน ซึ่งตั้งเกณฑ์ในการจัดดังนี้

1. ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมสูง บิดาหรือหัวหน้าครอบครัวควรมี คุณสมบัติดังต่อไปนี้อย่างน้อยที่สุด 2 ประการคือ

1.1 ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาโทขึ้นไป

1.2 ลักษณะอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพชั้นสูง ผู้จัดการ และวิชาชีพชั้นสูง อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับสูง ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจทั้งตำแหน่งพิเศษ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

นักการ เมืองที่มีอำนาจ นักวิชาการที่มีชื่อเสียง ครูอาจารย์ที่ทรงคุณวุฒิในมหาวิทยาลัย และ
เจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ทั่ว ๆ ไป

1.3 รายได้โดยทั่ว ๆ ไปแล้วจะต้องมีรายได้มากกว่า 4,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป

2. ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับกลาง บิดาหรือหัวหน้าครอบครัว
จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้อย่างน้อยที่สุด 2 ประการ

2.1 ระดับการศึกษาสูงกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือมัธยมปีที่ 6 เติม ขึ้นไปจนถึง
ระดับปริญญาโท

2.2 ลักษณะอาชีพ เป็นผู้ปฏิบัติงานอาชีพ วิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับกลาง
ถือเป็นข้าราชการพลเรือน หรือทหารตำรวจ ทั้งแต่ชั้นตรีหรือสัญญาบัตรขึ้นไปจนถึงชั้นเอก หรือ
เทียบเท่า ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว นักธุรกิจ พ่อค้า เจ้าของร้านค้ากลาง และนักหนังสือพิมพ์

2.3 รายได้ระหว่าง 1,500 - 4,000 บาทต่อเดือน

3. ครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ บิดาหรือหัวหน้าครอบครัว
จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้อย่างน้อยที่สุด 2 ประการคือ

3.1 ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 (มัธยมปีที่ 6 เติม) และผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาสามัญ

3.2 ลักษณะอาชีพ เสริมงานพนักงานและคนขายของขององค์การห้างร้าน
กรรมกรมีฝีมือช่าง และปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต งานที่ไม่ใช่ช่างฝีมือ ผู้ให้บริการอื่น ๆ
และผู้ให้บริการในครอบครัว ช่างบ้าน ช่างนา ช่างสวนขนาดเล็ก

3.3 รายได้ไม่เกิน 1,500 บาทต่อเดือน

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความขัดแย้ง

ในสังคมนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่า "ความขัดแย้ง" ความขัดแย้งของสังคมแต่ละระดับนับตั้งแต่สังคมขนาดใหญ่ ก็คือสังคมระดับประเทศ ซึ่งอาจจะเกิดความขัดแย้งกันทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ หรือทางศาสนา และถ้ามีความรุนแรงมากก็อาจก่อให้เกิดสงครามกัน ส่วนในระดับกลุ่มสังคมย่อยลงมา เช่นกลุ่มนายจ้าง ลูกจ้าง ขัดแย้งกันในเรื่องค่าแรงงาน และสำหรับในหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุด ก็คือครอบครัว และภายในครอบครัวย่อมมีสมาชิกซึ่งเกิดความขัดแย้งกันได้ อาจจะเป็นระหว่างสามีกับภรรยา ซึ่งอาจรุนแรงมากจนต้องหย่าร้างกัน นอกจากนั้นก็เป็นความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับบุตร ตลอดจนญาติพี่น้องคนอื่นๆ เป็นต้น

เอ็ดวิน เฮส ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland อ้างจาก มลวิภา สุวรรณาลัย, 2517 : 73) กล่าวว่า เนื่องจากสภาพของสังคมที่ไม่เป็นระเบียบ มีความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสูง เป็นผลให้วัฒนธรรมแบบครอบครัวเปลี่ยนไปเป็นวัฒนธรรมย่อยที่ปะปนสับสน ทำให้การควบคุมทางครอบครัว และทางสังคมหย่อนกว่าดังเดิม สังคมเช่นนี้มีการเปลี่ยนแปลงสูง เพราะเมื่อช่องทางไปสู่ความสำเร็จจำกัด จึงต้องมีการแข่งขันกันเพื่อให้ได้ชัยชนะมา แม้ด้วยวิธีทุจริต นอกจากนั้นสังคมแบบนี้ยังมีความขัดแย้งกันมาก เพราะคุณค่าที่สังคมยอมรับได้เปลี่ยนไป ทำให้เกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก หรืออาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งในวงสังคมกว้างออกไปอีก จนถึงระดับประเทศ เช่นประชาชนมีความเปลี่ยนแปลงทางแนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเกิดไม่พึงพอใจต่อรัฐบาลที่ปกครองแบบเผด็จการ จนเกิดมีการเดินขบวน เรียกร้องรัฐธรรมนูญ เพื่อสิทธิของชนในการปกครองประเทศ นอกจากนี้ ธอร์สตัน เซลลิน (Thorsten Sellin อ้างจาก มลวิภา สุวรรณาลัย 2517 : 73) กล่าวว่าในสังคมที่มีคนกระทำความผิด ตลอดจนการ

ก่ออาชญากรรม ก็เนื่องมาจากเกิดการขัดแย้งทางวัฒนธรรมนั่นเอง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จากการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างบุคคลภายในหน่วยสังคมย่อย ถ้ามีความรุนแรงมากขึ้นอาจจะเป็นแนวทางให้ความขัดแย้งขยายวงกว้างออกไปอย่างหาทางสิ้นสุดได้ยาก สิปปนนท์ เกตุทัต ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาว่า "ความสับสนในสังคมไทยจะมีมากขึ้น จนกลายเป็นความขัดแย้งที่ไม่สามารถต่อรองกันได้อย่างสันติ ถ้าไม่รีบหาลดลงให้มีการสร้างประชาธิปไตยโดยประชาชนในแต่ละระดับของสังคม" (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2518 : 12) เช่นเดียวกับภายในครอบครัว บิณามารดา ซึ่งเป็นผู้นำของครอบครัว ควรสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ปกครองลูกด้วยความรักความอบอุ่น และเข้าใจในความต้องการของลูก ยอมรับฟังความคิดเห็นของลูก หรือมีการตกลงกันโดยความเข้าใจในความต้องการของกันและกัน เพื่อช่วยให้ความรุนแรงของความขัดแย้งจะลดลง

เลวิน (Lewin, อ้างจาก น้อมฤดี จงพยุหะ, 2516 : 164 - 166) กล่าวถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับบุคคล ก็คือ สภาพที่ความปรารถนา หรือแนวโน้มที่จะกระทำ ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์ หรือสิ่งของ ให้เลือกมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไปในขณะเดียวกัน อันจะมีผลทำให้ผู้ที่ตกอยู่ในสภาวะนั้น เกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ ในการที่จะต้องเลือกกระทำเพียงอย่างเดียว

ความขัดแย้งใจเกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะคือ

1. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งพึงปรารถนา หรือต้องการทั้งสองอย่าง

(Positive - Positive Conflict) ซึ่งตามคำพังเพยของไทยว่า "รักพี่เสียดายน้อง"

2. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาหรือไม่ต้องการทั้งสองอย่าง

(Negative - Negative Conflict) ในคราวเดียวกัน และจำเป็นต้องเลือกเอา

อย่างหนึ่ง แต่ถ้าเป็นสิ่งที่ความรุนแรง ไม่สามารถเลือกได้ มักจะหนีไปจากเหตุการณ์นั้นเสีย

3. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งพึงปรารถนาหรือต้องการ กับสิ่งที่ไม่ต้องการ ใน

ขณะเดียวกัน (Positive - Negative Conflict) แตกกันมีแนวโน้มที่จะเลือกสิ่งที่ตัวเองปรารถนามากกว่า

ภาวะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับบุคคล ไม่ว่าจะเป็นลักษณะใด จะเกิดผลต่อบุคคลนั้น ตามมา ดังที่ เดโช ส่วนานนท์ ได้กล่าวถึงผลของการเกิดความขัดแย้งคือ

1. การขัดแย้งทำให้เกิดสะท้อนอารมณ์อย่างรุนแรง ทำให้เกิดความตึงเครียด ความไม่สบายใจต่อไปอีก
2. การขัดแย้ง ทำให้เกิดการตอบสนองทางร่างกาย มีผลต่อสถานการณ์อื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน
3. การขัดแย้งเมื่อเกิดขึ้นจะทิ้งรอย คือทำให้คนเกิดอารมณ์ทางเกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการตอบสนองสิ่งอื่น ๆ ด้วย

4. ลักษณะสำคัญของการขัดแย้งทำให้เกิดความกระวนกระวายใจ (Anxiety) และความคับข้องใจ (Frustration) ซึ่งจะมีผลต่อการทำกิจกรรมอื่น ๆ (เดโช ส่วนานนท์, 2510 : 92) ✕

มิลเลอร์ (Millers) และสปิโร (Spiro) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "เมื่อคนเราประพฤติดขัดแย้งกับความต้องการทางวัฒนธรรมหรือของสังคม จะทำให้เกิดความคับข้องใจ กระวนกระวายใจ หรือวิตกกังวล ทางด้านศีลธรรมจรรยาขึ้น" (อ้างจาก ประสิทธิ์ บัวกลี, 2514 : 92)

อีริคสัน (Erikson) กล่าวถึงลำดับขั้นการพัฒนาการของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 8 ขั้น และในขั้นที่ 2 ซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มมีความเป็นอิสระแก่ตัว (Sense of autonomy) เด็กได้รับความไว้วางใจจากแม่ สิ่งแวดล้อมและในวิถีชีวิตของตัวเองแล้ว เด็กจะเริ่มมีความรู้สึกถึงความมีอำนาจของตนเอง แต่ขณะเดียวกันเด็กก็ยังต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่นอยู่ลักษณะเช่นนี้ทำให้ เด็กเกิดความไม่แน่ใจในอิสระของตน จึงกลายเป็นความขัดแย้งขึ้นในใจของเด็ก

ต่อมาในขั้นที่ 3 ซึ่งเป็นระยะที่เด็กมีความคิดริเริ่ม (Sense of Initiative) และมีมากที่สุดคือระยะก่อนวัยเข้าเรียน เด็กจะเริ่มมีการปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก โดยจะต้องทำตามความต้องการต่าง ๆ ของสังคม เช่นเด็กต้องรู้จักรับผิดชอบ เด็กจะถูกรู้จักตนเอง ในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง ชีวิตประจำวันของเด็กต้องมีจุดหมาย ไม่ใช่ดำเนินไปตามยถากรรม ในขณะที่เด็กปรับตัวอยู่นี้ เด็กอาจจะทดลองความถนัด ความสามารถของตนเองอย่างรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัวก็ได้ เด็กจะเริ่มสร้างพฤติกรรมที่เป็นแบบของตน เพื่อติดต่อกับสังคม

กับบุคคลอื่นได้ บางครั้งการปรับตัวก็ทำให้เด็กเกิด ความคับข้องใจต่าง ๆ เช่นเกิดความรู้สึกผิด และในช่วงเวลาที่เด็กเริ่มสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ นี้ เด็กจะต้องพบกับข้อขัดแย้งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา แต่ความยากของการที่จะสร้าง Sense of initiative จึงทำให้ขบวนการนี้ คำนึงคติต่อไป ผลของการเอาชนะ หรือยอมแพ้ความขัดแย้งนี้เอง จะกลายมาเป็นบุคลิกภาพ ของเด็ก ออกมาในรูปทั้งที่เป็นคนเข้มแข็งหรืออ่อนแอ

ในขั้นที่ 5 นับว่าเป็นช่วงชีวิตที่สำคัญยิ่งช่วงหนึ่งก็คือระยะวัยรุ่น เด็กมีความรู้สึกที่จะหาเอกลักษณ์ให้กับตัวเอง (Sense of identity) วัยรุ่นพยายามทำความเข้าใจกับตัวเองและจะเข้าใจได้ก็เพียงใค่นั้น ยอมรับกับความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่ผ่านมาในสังคม ระยะนี้เด็กจะเริ่มมีฐานะทางร่างกายเพื่อเตรียมเข้าสู่ผู้ใหญ่ เด็กจะมีการเปลี่ยนแปลงมาก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้วัยรุ่นต้องไปแสวงหาความมั่นใจจากกลุ่มเพื่อน และมีชีวิตพัวพัน กับสังคมภายนอกมากขึ้น ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้และมองหาค่านิยมทางวัฒนธรรม ทำสนา ตลอดจนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นแหล่งยึด และเป็นการวางรากฐานปรัชญาของชีวิต วัยรุ่นจะต้องแสวงหาบางสิ่ง และแสวงหาคนบางคนที่เขา ต้องการจะเป็น ในการค้นหาเหล่านั้น จะคงจะมีการสะสมรวบรวมบทบาท และการทดลองต่าง ๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับมาตรฐานทางครอบครัว หรือสิ่งที่ผู้ใหญ่กำหนดไว้ซึ่งการปฏิบัติจริงไม่ตรงกับ ค่านิยมของสังคม จึงทำให้วัยรุ่นเกิดมีปัญหาในการวางตัว และบางครั้งอาจจะเกิดความรู้สึกว่า มีความผิด กลายเป็นความขัดแย้งที่อยู่ในใจตลอดเวลา (อ้างจาก มลวิภา สุวรรณาลัย, 2517 : 87 - 93)

ดังนั้นจะเห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็กจะเริ่มตั้งแต่เด็กเริ่มรู้จักที่จะหาความเป็นอิสระให้กับตัวเองภายในครอบครัว เมื่อเด็กได้มีความสัมพันธ์กับสังคมภายนอกกว้างออกไป โดยเฉพาะวัยรุ่นมีความพยายามที่จะเข้าใจและเป็นตัวของตัวเองยิ่งขึ้น ความขัดแย้งก็มากขึ้น เป็นเงาตามตัว โดยเฉพาะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับพ่อแม่

เนื่องจากความขัดแย้ง ของ เด็กวัยรุ่นนี้มีความสำคัญต่อสุขภาพจิตของเด็กโดยตรง และอาจจะเป็นแนวทางให้เด็กมีการประพฤติดนที่ขัดกับสังคมอีกด้วย จึงมีผู้สนใจความขัดแย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ ซึ่งมีสาเหตุสำคัญอยู่ที่พ่อแม่ขาดความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเรื่อง ของวัยรุ่น

จึงมักบ่นว่า "เดี๋ยวนี้เขาเปลี่ยนไปมากทีเดียว" "เด็กวัยรุ่นสมัยนี้ดูแปลกไป" "เด็ก ๆ ไม่มี
ความเห็นอกเห็นใจพ่อแม่" "พ่อแม่ไม่อาจเข้าใจเด็กวัยรุ่นได้เลย" หรือ "วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลัง
อยู่ในวัยยุ่งเหยิง" (Fleming, 1957 : 41) สุชา จันทน์เอม กล่าวว่า ลักษณะธรรมชาติ
อย่างหนึ่งของวัยรุ่นคือ ความต้องการที่จะมีเสรีภาพ ทำอะไรได้ตามอำเภอใจ ต้องการใช้
ชีวิตนอกบ้าน เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจ สำหรับเป็นพ่อบ้านแม่เรือนในอนาคต เด็กต้องการจะ
เป็นผู้ใหญ่ เห็นผู้ใหญ่ทำอะไรก็ตนเองก็อยากจะทำบ้าง - แต่ในขณะเดียวกัน พ่อแม่และผู้
ที่เกี่ยวข้องยังเห็นว่าไม่สมควรทำให้เกิดความขัดแย้งในตัวเด็ก โภทที่ตัวเองจะเป็นผู้ใหญ่ไม่ใช่
จะเป็นเด็กก็ไม่เชิง เด็กวัยรุ่นจึงมักมีอาการหงุดหงิด มักโกรธหรือขี้โมโหง่าย เมื่อถูกผู้ใหญ่
ขัดใจ (สุชา จันทน์เอม, 2515 : 137)

- แบลร์ (Blair) มีความเห็นว่า การกระทำของผู้ใหญ่อีกหลายอย่างที่ทำให้เด็ก
วัยรุ่นเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจว่า ในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้ามไม่ให้ทำ เช่น ไม่ควรสูบบุหรี่ ไม่ให้ออก
นอกบ้านเป็นเวลานาน ๆ เป็นต้น แต่ผู้ใหญ่ หรือพ่อแม่ เป็นผู้กระทำเสียเอง ทำให้เด็กมีความ
ไม่พอใจ (Blair, 1964 . 28 - 29) นอกจากนี้การที่พ่อแม่เป็นจำนวนมากที่มักจะตั้งความ
หวังไว้ในตัวลูกเสมอ และคาดหวังสูงเกินความสามารถของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึก
ขัดแย้งในใจ ทั้งยังไม่แน่ใจในความสามารถของตนเองอีกด้วย ซึ่งจะเป็นผลต่อความคิดที่
เกี่ยวกับตนเองโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามคามารถา มีความสามารถในการคิด ก็จะ
หวังให้ลูกทำเนียรอยตาม ดังที่ พิไล ฉายากุล ศึกษาคพบว่า พ่อแม่มีอิทธิพลต่อการ
อาชีพของลูกมาก เช่นต้องการให้ผู้ชายเรียนแพทย์ ลูกสาวเรียนครู (อ้างจาก วินิต เกตุขำ,
2515 : 17) และเมื่อลูกทำอย่างที่ไม่หวังไม่ได้ พ่อแม่ก็มักแสดงความผิดหวังในตัวลูก
อย่างรุนแรง ซึ่งผลนี้เองจะตกอยู่กับตัวลูก กลายเป็นคนที่รู้สึกว่าเขาเองผิด และมีปมค้อย
ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

นวลศิริ เปาโรหิตย์ มีความเห็นว่า ถึงแม้อัฒพันธ์ภาพในระยะวัยรุ่น ระหว่างพ่อแม่
กับเด็ก จะค่อยดีขึ้นเรื่อย ๆ ก็ตาม แต่กระนั้นก็ยังมีความขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ เกิดขึ้นได้เสมอ
เช่น การปฏิบัติที่บุตรมีต่อพ่อแม่ การขาดความรับผิดชอบ การใช้เงินทอง การเที่ยวเตร่
การเลือกคบเพื่อนต่างเพศ และเพศเดียวกัน โดยทั่วไปเด็กผู้หญิงมักจะมีเรื่องขัดแย้งกับพ่อแม่

มากกว่าเด็กผู้ชาย และมักจะมีกับแม่มากกว่านี้อีกจากความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่กับลูก ถ้าเป็นไปได้แล้ว จะช่วยให้เด็กวัยรุ่นมีการปรับตัวได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่ไม่ค่อยปรองดองกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ก็จะพบชอย่งยากต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเด็กมักจะมีประสบการณ์ที่ไม่ค่อยดีนัก และจะคิดฝังเป็นนิสัย ยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขในภายหลัง (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2515 : 223)

๔ การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง

สำหรับการวิจัยในประเทศเกี่ยวกับความขัดแย้งยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาในเรื่องนี้โดยตรง แต่มีการศึกษาในรูปของปัญหาที่นักเรียนประสบทางบ้าน ซึ่งมีลักษณะของความขัดแย้งเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ในต่างประเทศ มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

เซลิส์ (Zeligs) ศึกษาความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่บิต่อพ่อแม่ โดยให้เด็กเขียนรายการเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่เด็กมีความขัดแย้ง เด็กแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป เช่น ไม่ชอบเมื่อแม่มีอารมณ์เสียบ่อย ๆ ชอบกว่า จู้ ปฏิบัติต่อคนเหมือนกับตนเป็นเด็กทารก กักกันไม่ให้เล่นกับเพื่อน ๆ และตนปรารถนาให้พ่อรักและปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับลูกทุกครั้ง เป็นต้น (อ้างจาก Fleming, 1957 : 73) ดังนั้นเราจะเห็นว่า แต่ละคนย่อมมีข้อขัดแย้งที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางบ้านเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ไนย์ (Nye) ชี้ให้เห็นว่า พื้นฐานของข้อขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับเด็ก จะเกิดขึ้นจากกิจกรรม และทัศนคติที่ตรงกันข้าม บางทีข้อขัดแย้งเหล่านี้เกิดจากการโต้เถียง ในเรื่องคหิยมต่าง ๆ และความขัดแย้งจะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ (Nye, 1952 : 327)

เทเลอร์ (Taylor) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของพ่อแม่ที่เด็กมีความปรารถนาอยากให้เป็นมากที่สุด โดยการใช้แบบสอบถามกับเด็กวัยรุ่นจำนวน 700 คน พบว่าเด็กไม่ต้องการอะไรมากนัก เพียงแต่อยากให้เป็นแม่บ้านที่ดี มีเวลาที่จะอ่านหนังสือ พักผ่อน และเป็นเพื่อนเล่นกับตนบ้าง ส่วนพ่อเด็กต้องการให้มีเวลาสำหรับตนพอสมควร และให้ยอมรับฟังความคิดเห็นของตนบ้าง (อ้างจาก Fleming, 1957 : 71 - 73)

ลินด์ส (Lynds) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของเด็กชาย 348 คน และเด็กหญิง 382 คน พบว่าสิ่งที่เป็นการขัดแย้งระหว่างเด็กกับพ่อแม่ที่สำคัญคือ เวลากลับบ้านของเด็กวัยรุ่น ก่อนกลางคืน จำนวนครั้งที่เด็กวัยรุ่นออกไปนอกบ้านในเวลากลางคืนเพื่อไปงานของโรงเรียน การไปร่วมงานโรงเรียน การใช้เงิน และการคบเพื่อน และ ลินด์สได้เหตุผลว่า สาเหตุของความขัดแย้งนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างของมาตรฐานของพ่อแม่ และสังคมที่เด็กอยู่ (อ้างจาก Fleming, 1957 : 71 - 73)

ฟอลซัม (Folsom) ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่นชายหญิงประมาณ 600 คน เกี่ยวกับเรื่อง ความขัดแย้งที่เด็กวัยรุ่นมีต่อพ่อแม่ พบว่าเด็กวัยรุ่นชายมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มาก ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน การใช้จ่ายเงิน การใช้รถ และช่วงเวลาของการนอน ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิง มีความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่อง การไปงานเลี้ยง งานเต้นรำโดยไม่มีผู้ควบคุมไป การแต่งกาย และ หน้าตา ได้รับมอบหมายภายในบ้าน และพบต่อไปอีกว่า เด็กวัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 16 - 18 ปี) จะเต็มใจยอมรับความคิดเห็นของพ่อแม่มากกว่าวัยรุ่นตอนต้น (อายุ 13 - 15 ปี) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บล็อก (Block, 1937 : 292 - 206) พบว่าเด็กหญิงในระดับเกรด 7 และ เด็กชายในระดับเกรด 8 จะเกิดความขัดแย้งมากที่สุด ฟอลซัมให้ความเห็นต่อไปว่าจากผลนี้ไม่สามารถลงความเห็นว่า พ่อแม่ทั้งหมดเหล่านี้จะใช้อำนาจของความเป็นพ่อแม่ ต่อเด็กเพียงใด หรือ เด็กพยายามดิ้นรนต่อสู้ไปเพื่อความสำเร็จในการจะได้เป็นอิสระและการเป็นตัวของตัวเอง ผู้ที่อยู่ในฐานะพ่อแม่ควรตระหนักในเรื่องนี้ เพราะความขัดแย้งต่าง ๆ เป็นที่มาของปัญหาอื่นในภายหลังได้ พ่อแม่จึงควรปรับปรุงฐานะของตนให้เป็นผู้แนะแนว (Folsom, 1943 : 39) แฮกเกต (Hackett) ศึกษาความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่น จากการตอบแบบสอบถามของเด็กและพ่อแม่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เห็นว่า เป็นปัญหาสอดคล้องกัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กมีข้อขัดแย้งกับพ่อแม่ในลักษณะและความสำคัญของแต่ละรายข้อปัญหา มีความแตกต่างกัน แต่ระดับของความขัดแย้งที่มีกับพ่อแม่และแม่พอ ๆ กัน

ลิคเชียน (Liccione) ได้วัดความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่ โดยการใช้แบบทดสอบ Thematic Apperception test กับเด็กวัยรุ่นหญิงจำนวน 200 คน อายุระหว่าง 9 - 17 ปี ผลสรุปได้ว่า ทุกระดับอายุ เด็กจะมีความขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ

ในปี ค.ศ. 1956 แองเจลิโน (Angelino) ศึกษาถึงความเป็นอยู่ ความรู้สึก ที่รุนแรง และลักษณะความขัดแย้งระหว่างมารดากับบุตรสาว โดยการสังเกตสอบถามและการ สัมภาษณ์ ผลปรากฏว่า ข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย กิจนิสัย กิริยา มารยาท และยังมีพบอีกว่าในชนชั้นที่ตรงกันจะมีความขัดแย้งแตกต่างกันไปด้วย (Angelino, 1956 : 779 - 782) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของฟอลซัมว่า ปัญหาการ ปรับตัว และข้อขัดแย้งของเด็กที่ต่างชนชั้นจะมีความแตกต่างกัน (Folsom, 1943 : 39)

จากการที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ค่านิยมที่สังคมยึดถือก็เปลี่ยนไปด้วย ซิมอนด์ (Symonds) ชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโครงสร้างทาง เศรษฐกิจทำให้ลักษณะสายสัมพันธ์ และความสนใจของคนในชั้นต่าง ๆ เปลี่ยนไป ด้วย จึงทำให้เกิดปัญหา การเปลี่ยนแปลงนี้จะเห็นไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมแบบเมือง ความึกเหิมและค่านิยมของวัยรุ่นเปลี่ยนไป เด็กเห็นค่านิยมเก่า ๆ ที่พ่อแม่เคยรับเอาไว้เมื่อ สมัยพ่อแม่ยังเป็นเด็กนั้น เป็นสิ่งล้าสมัย จึงเป็นเรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง (Symonds อ้างจาก Hurlock, E.B., 1967 : 297)

สตอตต์ (Stott) พบว่า ในสังคมแบบชนบท แม่จะมีความเข้าใจ และมีทัศนคติ ที่เหมาะสมกับบุตรสาวของตนมากที่สุด แต่สำหรับพ่อนั้นน้อย ยกเว้นอาจจะมึ่บ้างกับเด็กวัยรุ่น ที่เขาใจชีวิตภายในบ้านอย่างซาบซึ้ง นอกจากนี้สตอตต์ยังพบอีกว่า พ่อแม่ที่มีอายุมาก มี ความต้องการที่จะบังคับเด็กวัยรุ่นมากกว่าพ่อแม่ที่อายุน้อยกว่า และแม่ก็จะเป็่นฝ่ายทำโทษ เด็กมากกว่าพ่อ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่แม่เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่เด็ก ๆ มากกว่าพ่อ คือเป็นทั้งเพื่อน และผู้ควบคุมดูแลให้เด็กเป็นคนมีระเบียบวินัย (Stott, L.H., 1940 : 329)

อลิซาเบธ เฮิร์ลอค (Hurlock, E.B.) มีความเห็นที่สอดคล้องกับ สตอตต์ว่า อายุของพ่อแม่มีผลต่อบรรยากาศภายในบ้าน ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งได้ เช่น

พ่อแม่ที่มีอายุมาก จะมีโอกาสไ้รวมกิจกรรมกับลูกได้น้อย ทั้งนี้เพราะสุขภาพไม่ อำนวยให้ โดยเฉพาะแม่ที่ผ่านระยะหมดประจำเดือนมักจะเกิดความไม่พอใจได้ง่าย

พ่อแม่ที่มีอายุห่างจากเด็กมาก จะไม่ค่อยมองเห็นถึงความสำคัญของเด็ก เช่น เกี่ยวกับความต้องการ หรือความคิดเห็นของเด็กวัยรุ่น ทั้งไม่ยอมเปลี่ยนความคิดง่าย ๆ

พ่อแม่ที่อายุน้อยบางคน มีความรู้สึกว่าตนเองทำหน้าที่ของพ่อแม่ได้ไม่ดีพอ ทำให้เกิดความกังวลใจ ปฏิบัติตัวต่อลูกไม่คงเส้นคงวา

พ่อแม่ที่อายุน้อย มักตั้งความหวังกับลูก ซึ่งเป็นสิ่งที่เกินความสามารถของเด็ก จึงมักว่าเด็กบ่อย ๆ เพื่อให้เด็กเป็นตามความปรารถนาของพ่อแม่

พ่อแม่ที่มีอายุต่างกันมาก ทำให้ความสนใจ ค่านิยม มีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะวิธีอบรมลูก ส่วนมากแม่ที่อายุน้อยกว่าพ่อ มีโอกาสใกล้ชิดลูกได้ดีกว่า

อายุของพ่อแม่ มีผลต่อทัศนคติของลูก โดยเฉพาะวัยของพ่อแม่ ลูกจะรู้สึกว่าพ่อแม่ที่ยังหนุ่มสาวมีความรับผิดชอบต่อนาทีของพ่อแม่ได้เหมาะสม ส่วนพ่อแม่ที่อายุมากบางคนก็เอาใจใส่ปกป้องลูกมากเกินไป บางคนก็เข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ หรือหวังมากเกินไปที่จะเลี้ยงลูกเป็นอย่างดี

วัยรุ่นมักจะไม่พอใจ และอับอายเมื่อพ่อแม่ทำตัวไม่เหมาะสมกับอายุ เมื่อเปรียบเทียบกับพ่อแม่ของเพื่อน จนอาจจะทำให้พ่อแม่เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีความผิด (Hurlock, E.B., 1967 : 297 - 299)

ลักษณะความเป็นผู้นำ (Leadership)

"ผู้นำ" เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคม เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้า หรือเสื่อมลงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกระทำของผู้นำเป็นสำคัญ เราอาจจะทำนายว่าสังคมนั้น จะดำเนินไปอย่างไรในอนาคต จะพิจารณาได้จากลักษณะความเป็นผู้นำของผู้นำในสังคมนั้นนั่นเอง เคโซ ส่วนานนท์ (2510 : 134) กล่าวว่า ทั้งคนธรรมดาสามัญ และนักวิทยาศาสตร์ต่างก็เห็นพ้องต้องกันว่า ถ้าสมาชิกของสังคมใดสามารถเข้าใจในการเลือกผู้นำและการฝึกผู้นำแล้ว เท่ากับว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถจะเริ่มต้นดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อคุ้มครองการรวมของสังคมของพวกเขาได้ ฉะนั้นในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ได้บุคคลซึ่งมีคุณภาพ

อย่างแท้จริงเพื่อช่วยสร้างเสริมความเจริญให้แกสังคม จึงต้องตระหนักชัดถึงความจำเป็นที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนใคร่รู้ และปฏิบัติวิธีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทำกิจกรรมรวมกันเป็นกลุ่ม ร่วมสร้างและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รู้จักใช้เหตุผลพิจารณาปัญหาใหญ่ซึ่ง และสามารถแก้ปัญหาได้ นั่นคือ คิดให้ตลอด รวมทั้งกระบวนการอบรมให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนที่จักต้องผูกพันกับหน้าที่ และสิทธิของกันอื่นอย่างเป็นระบบ รู้จักประสานงานตามหน้าที่ และความชำนาญ รู้กระบวนการฝึกฝนและเลือกผู้นำ (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2518 : 11)

ดังนั้นในการจัดเนื้อหาสาระ และขบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรจัดให้เหมาะสมเพื่อช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำให้แก่เด็ก

โสภา ชูพิบูลย์ (2517 : 220 - 221) สรุปคำจำกัดความของลักษณะความเป็นผู้นำจากความเห็นของหลายท่านคือ

แฮมฟิลล์ (Hamphill) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำเป็นพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำกิจกรรมของหมู่คณะ ผู้นำที่มีความสามารถจะต้องสามารถประเมินผลงานให้สมาชิกแต่ละคนตัดสินใจที่จะทำงานของหมู่คณะ ใฝ่ความปรารถนาของตนเอง และในทางนั้นบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แลเพียร์ และ ฟาร์นส์เวิร์ท (Lapiere and Farnsworth) ให้ความเห็นว่า "ความเป็นผู้นำ" เป็นพฤติกรรมซึ่งเนื่องมาจากพฤติกรรมของบุคคลอื่นมากกว่าที่เป็นพฤติกรรมที่เนื่องมาจากตัวผู้นำเอง เช่น เมื่อแม่ทัพออกคำสั่งให้ทหารในบังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นแล้ว แม่ทัพมีความเป็นผู้นำได้เนื่องจากทหารในกองทัพบกปฏิบัติตามคำสั่งตน

กัมบ์ (Glb) ให้เหตุผลว่าการค้นหาบุคลิกภาพของผู้นำย่อมล้มเหลวเพราะเหตุว่า

1. เครื่องมือวัดผลเพื่อค้นหาบุคลิกภาพของความเป็นผู้นำ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2. เทคนิคการวัดผลที่มีอยู่ยังไม่อาจเชื่อถือได้พอ

3. ความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มทดลอง เพื่อศึกษาเรื่องลักษณะของความเป็นผู้นำนั้น กลุ่มทดลองอาจมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เมื่อลักษณะของกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน ก็ทำให้พฤติกรรมของความเป็นผู้นำในสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นในการศึกษาเรื่องนี้มีส่วนคล้ายคลึงกันไปด้วย

4. ความเป็นผู้นำข้างกรัง เป็นบทบาทที่มีความยุ่งยาก เพราะว่าผู้นำย่อมมีบทบาทหลายประการ บางกรังความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ และบทบาทพิเศษโดยเฉพาะอาจจะไม่มีความแตกต่างกันเลย และก็ไ้ถูกมองข้ามไปเสีย

ความเห็นของกิมป์ จึงสอดคล้องกับ คาร์ทไรท์ และ แชนเคอร์ (Cartwright และ Zander) ที่ว่า การศึกษาเรื่องผู้นำมีโมเดลเฉพาะที่บุคลิกภาพของผู้นำ อาจารย์จะศึกษาถึงสถานการณ์ของความเป็ผู้นำ ซึ่งสถานการณ์นั้นจะทำให้ผู้นำสร้างความสำเร็จให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของกลุมใดมากน้อยเพียงใด

ขอคิดเห็นข้างต้นตรงกับสังกัป (Concept) ที่เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำของ
 รอส และ เฮนรี่ (อ้างจาก Menifield, 1961 : 100 - 104) ที่สรุปไว้ว่า

1. ลักษณะความเป็นผู้นำเป็นคุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวผู้นำแต่ละคนในสมัยก่อน เชื่อว่าความเป็นผู้นำนั้นเป็นผลมาจากพันธุกรรม ถึงแม้ว่าลักษณะความเป็นผู้นำมาตั้งแต่เกิด แต่ในปัจจุบันเชื่อว่าลักษณะความเป็นผู้นำนั้นสามารถที่จะปลูกฝัง และเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

2. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับคุณลักษณะความเป็นผู้นำนั้นเป็นโครงสร้างทางสังคม หรือกลุ่มมากกว่าบุคคล กล่าวคือ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลภายในกลุ่มหนึ่ง ๆ จะถูกกำหนดโดยโครงสร้างของกลุ่มมากกว่าบุคลิกลักษณะของบุคคลเพียงคนเดียว ฉะนั้นความเป็นผู้นำจึงเป็นลักษณะธรรมชาติ หรือเป็นคุณสมบัติหนึ่งของกลุ่ม

3. ลักษณะความเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ นอกจากความเป็นผู้นำจะอยู่ที่ลักษณะของแต่ละบุคคล และตรวจสอบได้จากบทบาทและหน้าที่ภายในกลุ่ม แล้วสถานการณ์ของกลุ่มที่เป็นอยู่นั้น ก็ก่อให้เกิดผู้นำขึ้นได้ ดังนั้นสรุปได้ว่า สถานการณ์ทำให้เกิดผู้นำขึ้น

แก้ไข ส่วนหน้า (2510 : 137) ได้อธิบายถึงเหตุการณ์ หรือเหตุจูงใจในความ
เป็นผู้นำ ตามแนวทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ธอร์นไดค์ (Thorndike) เชื่อว่าคนเราแสวงหาและ
 ใฝ่หาเพื่อความป็นผู้นำ และความเป็นผู้ขอลื้ียงก็เพราะหวังผลทางเศรษฐกิจ

2. ลักษณะขมคังเคิม เชื่อว่าเทศกษัตริย์สำคัญนั้น อยู่ที่ลักษณะขมที่มีอยู่ในมนุญย
ทุกยุคทุกนาม สดแหวว่าเผ่าใดจะมีลักษณะนี้มากน้อยกว่ากันเท่านั้น

3. การทดแทนผู้เป็นบิดา นักจิตวิทยาวิเคราะห์ส่วนมากเชื่อว่า ผู้ตามหรือผู้ยอมยกให้แก่ก่อกำเนิดเป็นผู้นำนั้น เป็นผู้ที่สืบทอดคติของผู้ที่ตนยกให้เป็นผู้นำ เสมือนเป็นผู้แทนตัวบิดาของตน

4. ความต้องการชื่อเสียงหรือฐานะ นักจิตวิทยาหลายท่านอธิบายเหตุจูงใจให้คนเป็นผู้นำว่าเป็นเพราะความต้องการมีชื่อเสียง หรือฐานะของแต่ละบุคคลนั่นเอง

กิเรก ทั้งสามนี้ (2517 : 42) ได้กล่าวสรุปคุณลักษณะของผู้นำที่ดีที่เป็นที่ต้องการของมวลสมาชิก ควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. รู้จักเสียสละ
2. มีความอดทน
3. มีความยุติธรรม
4. มีวินัยในตนเอง
5. มีความกิริยาเริ่ม
6. มีความกล้าหาญทั้งกายและใจ
7. ระวังมีอารมณ์ขัน
8. เป็นผู้ที่พูดจริงทำจริง
9. มีทักษะในการเข้าสังคม
10. มีความสามารถหลายด้าน
11. สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี
12. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม
13. มีความสามารถควบคุมจิตใจของตนเองได้
14. ยอมรับความผิดเห็นของคนอื่น
15. กระตือรือร้นอยู่เสมอ
16. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
17. มีศรัทธาในงานและเพื่อนร่วมงาน
18. มีความเฉลียวฉลาด เขว้านปัญญาสูง

19. มีความรับผิดชอบ เชื่อถือได้วางใจได้
20. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ได้ดี
21. กล้าเผชิญกับความจริง
22. อุทิศตนเพื่อส่วนรวม
23. สามารถเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง
24. วางแผนการปฏิบัติงานไวล่วงหน้าและชัดเจน
25. มีมนุษยสัมพันธ์ดี และชอบเรียนรู้นิสัยของผูร่วมงาน
26. พยายามฝึกทำความคุ้นเคยกับสมาชิก และสนใจในสวัสดิภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา
27. ให้ความสำคัญในการทำงาน โดยเฉพาะการฝึกอธิปไตย 4 พรหมวิหาร 4 และ

• ปรากฏจากข้อที่ 4

การแบ่งผู้นำวิธีการ หรือหลักในการพิจารณาหลายอย่างเป็นต้นว่า

- การแบ่งโดยคำนึงถึงวิธีการที่ใครมาของตำแหน่งผู้นำ
- การแบ่งโดยคำนึงถึงอำนาจที่ใครมาของตำแหน่งผู้นำ
- การแบ่งโดยคำนึงถึงวิธีการที่ผู้นำใช้อำนาจ
- การแบ่งโดยคำนึงถึงบทบาทที่ผู้นำแสดงออก

อัมพา โชติกเสถียร แบ่งผู้นำโดยคำนึงถึงวิธีการที่ใครมาของผู้นำ เป็น 3 แบบคือ

1. ผู้นำตกทอด

คือผู้ที่ได้รับตำแหน่งตามประเพณีของชุมชน เช่น บุตรของหัวหน้าเผ่า ผู้นำประเภทนี้จะมีบุคลิกภาพ และคุณลักษณะอย่างไรก็ได้ เพราะคนในกลุ่มเคยนับถือตระกูลเขามาอยู่แล้ว

2. ผู้นำเป็นทางการ

คือผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจ โดยอาจจะแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้เหมาะสม มีวิสัยทัศน์ มีคุณสมบัติ เป็นต้น นอกจากนั้นอาจปล่อยให้คนในกลุ่ม เลือกผู้นำก่อนแล้วเสนอขึ้นไปให้แต่งตั้ง

3. ผู้นำโดยธรรมชาติ

ผู้นำแบบนี้ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่ม แต่กลุ่มจะกอยยอมรับการกระทำของเขา ผู้นำประเภทนี้อาจคล่องแคล่ว พุคะไรคนก็เชื่อ แต่มางที่อาจเจียบขริมแตกสามารถถึงคุณคน ในกลุ่มมารวมงานได้ (อัมพา โขติกเสถียร คำบรรยายวิชา Group Dynamics สำหรับนิสิตปริญญาโทสาขากการแนะแนว ปีการศึกษา 2517)

โสภา โขพิกุลชัย (2517 : 222 - 230) แบ่งผู้นำออกเป็นประเภทต่าง ๆ คือ การแบ่งโดยคำนึงถึงอำนาจที่ไดมาจากตำแหน่งผู้นำ

เป็นผู้นำได้มาซึ่งอำนาจปกครอง อำนาจที่ได้มาจากตัวกฎหมาย หรือโดย ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และธรรมเนียมในการปฏิบัติราชการ ซึ่งมีส่วนส่งเสริมฐานะ ตำแหน่งให้ผู้นั้นสามารถใช้อำนาจกิจการงานต่าง ๆ ให้บุคคลอื่น ๆ ในบังคับบัญชาทำงานให้เป็นประโยชน์ร่วมกันตามวัตถุประสงค์ได้ อำนาจของผู้นำโดยนัยนี้อาจจำแนกได้ 3 แบบคือ

1. ผู้นำแบบใช้พระเดช

ผู้นำแบบนี้มีอำนาจตามกฎหมาย และใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างสมบูรณ์ ตามฐานะ ตำแหน่ง หน้าที่การงาน ตามที่กฎหมายหรือระเบียบแต่งตั้งขึ้น หากใช้จากบุคลิกลักษณะของตนเอง ไม่ ผู้นำแบบนี้จึงไม่มีลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้ที่อยู่บังคับบัญชาจะต้องยอมจำนนต่ออำนาจของ ผู้นำ และต้องเชื่อฟังคำสั่งโดยคุณฉะภาพ

2. ผู้นำแบบใช้พระคุณ

ผู้นำแบบนี้จะมีอำนาจตามกฎหมาย เป็นผู้นำโดยกำเนิด สามารถครองใจคน ให้บุคคลทั้งหลายเชื่อฟัง และยอมปฏิบัติตามคำสั่งชี้ชวนหรือคำแนะนำโดยรากฐานของความ ศรัทธา ความเชื่อมั่นมากกว่าจะเป็นการบีบบังคับด้วยกฎหมายที่ตนมีอยู่ และเนื่องจากแรง ศรัทธาของบุคคลที่มีต่อผู้นำของตน จะทำให้บุคคลเหล่านั้นเกิดความเคารพเชื่อฟังซึ่งเป็นพลัง ให้เขาร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมตามคำแนะนำ ชี้ชวนด้วยความเต็มใจพร้อมเพรียงกัน

3. ผู้นำแบบพอพระ

ผู้นำแบบนี้คล้าย ๆ กับผู้นำแบบพระคุณ ซึ่งเป็นผู้นำตามตำแหน่งที่แต่งตั้งขึ้นเป็น สัญลักษณ์แห่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นที่รวมของความศรัทธาเชื่อมั่นของบุคคลทั้งหลาย

ผู้นำแบบพอพระมีได้ใช้อำนาจบังคับบัญชาตามทวิบทฎหมาย อำนาจต่าง ๆ เกิดจากแรงศรัทธาของประชาชนให้เกิดการปฏิบัติตามแม้จะไม่ได้อำนาจโดยตรง ผู้นำเกิดจากอำนาจแห่งแรงศรัทธาของสมาชิกในสังคมนั้น และเกิดจากความเคารพยกย่องนับถือ

การแบ่งโดยคำนึงถึงวิธีการที่ผู้นำใช้อำนาจ

ผู้นำแบบนี้จะเป็นผู้ใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ ซึ่งอาจจะพิจารณาถึงหัวหน้าที่ใช้อำนาจเป็น

3 แบบคือ

1. การเป็นผู้นำแบบอัทธินิยม

การเป็นผู้นำแบบนี้คือการเป็นผู้นำแบบเผด็จการ หัวหน้าแบบนี้ถือตนเองเป็นใหญ่รวบรวมอำนาจหน้าที่เป็นของตัวเอง บุคคลอื่นต้องอยู่ใต้อำนาจตน ต้องทำตามคำสั่งของผู้เป็นหัวหน้า ไม่ยินยอมให้ลูกน้องร่วมแสดงความคิดเห็นใด ๆ ทั้งสิ้น ผู้เป็นผู้นำจะเป็นผู้บังคับให้ผู้อื่นเชื่อฟัง เคารพยำเกรง ผู้นำเป็นผู้กำหนดนโยบาย จุดมุ่งหมายและสั่งการให้บุคคลอื่นปฏิบัติตาม

2. การเป็นผู้นำแบบเสรีนิยม หรือปล่อยตามสบาย

ผู้นำแบบนี้เกือบจะไม่มีอำนาจในการปกครองคนและเกือบจะไม่ใช้ผู้นำของกลุ่ม การใช้อำนาจบังคับบัญชามีน้อยมาก สังคมใดมีผู้นำแบบนี้ต่างคนต่างทำงานตามใจชอบ ขาดระเบียบวินัยในกลุ่ม

3. การเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย หรือประชาชนนิยม

ในสังคมแบบประชาธิปไตยต้องการหัวหน้าแบบนี้ เพราะเป็นผู้นำที่ไม่ได้รวบรวมความนึกเห็นมาเป็นของตัวเองหมด แต่เป็นผู้ประมวลความคิด และข้อเสนอแนะของสมาชิกที่มาร่วมกันมาพิจารณาศึกษาและอภิปรายร่วมกัน ทุกคนได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ นโยบายและคำสั่งจึงมีลักษณะเป็นของส่วนรวมโดยเสียงข้างมาก ผู้นำแบบนี้เป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกให้แก่การทำงาน เพราะงานจะสำเร็จผลดีกว่าผู้นำแบบอื่น เพราะทุกคนจะมีความรู้สึกว่าเป็นของตนเอง ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หรือหน่วยงานนั้น

การแบ่งโดยคำนึงถึงบทบาทที่ผู้นำแสดงออก

การจำแนกผู้นำแบบนี้พิจารณาจากบทบาทของผู้นำที่แสดงออก อาจแบ่งออกเป็น

3 อย่างคือ

1. ผู้นำแบบบิคารการตาปกครองบุตร

ผู้นำจะปฏิบัติตนประหนึ่งบิคารการตาปกครองบุตร โดยทำตัวเหมือนพ่อแม่ มุ่งหมายให้ลูกได้บังคับบัญชาเชื่อฟังตนเอง เหมือนลูกหลาน ทุกคนต้องเชื่อฟังตนผู้เดียว ผู้นำแบบนี้มักมุ่งใหญ่จนจรรโลงรักภักดี และช่วยปกป้องคุ้มครองลูกน้องของตน ลูกน้องจะไม่ตั้งใจทำงาน ต่อหน้าจะทำงานดี ลับหลังจะไม่มีใครทำงาน

2. ผู้นำแบบใช้กลวิธีเพื่อกุมบังเหียนการบริหาร

ผู้นำแบบนี้จะพยายามสร้างสมและใช้อำนาจโดยอาศัยความรอบรู้ และฐานะตำแหน่งของตนให้เข้ากับสถานการณ์ เอาคนหนึ่ง เชิญให้แสดงบทบาทเพื่อประโยชน์ของตน การที่หัวหน้าแสดงบทบาทอย่างนี้ก็เพราะ มีฐานะตำแหน่งและโอกาสดีกว่าผู้อื่น หากใช้เพราะความรอบรู้ของตนเองก็หาไม่ หัวหน้าแบบนี้ในสมัยโบราณก็ได้พวกพอมก หมอผี

3. ผู้นำแบบผู้เชี่ยวชาญ

บุคคลแบบนี้มีไหวพริบงานโดยแท้จริง ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาผู้อื่น หากมีหน้าที่ให้คำแนะนำ หัวหน้าแบบนี้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีความเชี่ยวชาญในสาขา วิชาการ ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยเฉพาะ ผู้เชี่ยวชาญจะไม่ต้องการความเป็นใหญ่ เป็นโต หากแต่เป็นเพราะความรู้ ความเชี่ยวชาญที่ช่วยส่งเสริมให้ฐานะตำแหน่งสูงขึ้น โดยการยกย่องนับถือ ผู้นำแบบนี้จะช่วยให้คนอื่นได้รับความช่วยเหลือให้งานสำเร็จด้วยดี

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การจะเป็นผู้นำที่ดีนั้น ก็ควรมีบุคลิกภาพอันเหมาะสมที่ช่วยส่งเสริมลักษณะความเป็นผู้นำด้วย

๔. การวิจัยเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ

✓ สโตกคิลล์, (Stogdill, 1969 : 91 - 133) ได้ศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของความเป็นผู้นำสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

- ก. ความสามารถทางสติปัญญา ด้านภาษา การตัดสินใจ
- ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การงาน การสังคม
- ค. ความรับผิดชอบ ความเชื่อถือได้ ความเชื่อมั่นในตนเอง

- ง. ความร่วมมือกับกลุ่ม ความสามารถในการปรับตัวเข้าสังคมเก่ง
- จ. ลักษณะแสดงตัว มีคนรู้จักมาก
- ฉ. มีอารมณ์มั่นคง มีอารมณ์ขัน
- ช. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

✓ ฟลาเฮอร์ตี้ (Flaherty, 1967 : 377 - 378) ได้ศึกษากับนิสิตปีที่ 1 จำนวน 111 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถาม California Psychological Inventory แล้วเก็บข้อมูลไว้ หลังจากนั้นอีก 4 ปี เมื่อนิสิตกลุ่มตัวอย่างกำลังศึกษาอยู่ที่ปี 4 เขาจึงให้นิสิตกลุ่มเดียวกันนี้ เลือกว่าใครในกลุ่มที่เหมาะสม หรือควรจะเป็นผู้นำ และใครไม่ควรหรือไม่มีความเป็นผู้นำโดยใช้สังคมมิติ ปรากฏว่าโคผู้นำ 22 คน และไม่โคผู้นำ 72 คน เขาได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ ความแตกต่างทางบุคลิกภาพบางประการ ของกลุ่มผู้นำ และผู้ตามโดยใช้เครื่องมือชุดเดิม ปรากฏว่า ผู้นำมีการยอมรับตัวเอง และมีลักษณะความเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .001$) นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้นำมีความแตกต่างกับผู้ไม่โคเป็นผู้นำ ในด้านการสมาคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$) ซึ่งหมายความว่า ผู้นำมีการยอมรับตนเอง หรือมีมีโนภาพแห่งตนสูงกว่าผู้ตาม

✓ ทอร์แรนซ์ (Torrance, 1962 : 123 - 124) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ กับพฤติกรรมด้านลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะมีความสามารถด้านความเป็นผู้นำตามลำดับ

จากการศึกษาของ แคทเทล กับ ซารานัน (Cattelle and Sarason อ้างจาก ชิงชัย ชีวปริชา, 2513 : 21 - 23) พบว่าคุณลักษณะส่วนหนึ่งของผู้ที่มีความวิตกกังวลต่ำ ได้แก่อัตลักษณ์ความเป็นผู้นำ ใจกว้างขวางและมีเพื่อนฝูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เชเมอวส์ (Chemers, อ้างจาก Fiedler, 1967 : 202) พบว่าผู้นำที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีแนวโน้มที่จะมีสมาชิกในกลุ่มที่มีความวิตกกังวลต่ำ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่ม

✓ จูบพล พูลภัทรชีวิน (2515 : 17 - 18) กล่าวถึงผลการวิจัยของ เบลส์ (Bales) ซึ่งกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนิสิตปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัย ฮาร์เวิร์ด จำนวน 150 คน พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักคิด (Idea Men) และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นที่ชอบพอ รักใคร่ของสมาชิกส่วนมากจะเป็นผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำได้ดีที่สุด นอกจากนั้นเขายังพบอีกว่า ผู้ที่จะเป็นผู้นำที่ดี (Good Leader) จะมีองค์ประกอบเหล่านี้สูง

1. ความสำเร็จและความเคน
2. ช่วยเหลือกลุ่มได้รับความสำเร็จ
3. มีความสามารถในการเข้าใจสังคม

เจอร์ซิลด์ (Jersild, 1963 : 179) ได้อ้างถึงผลการศึกษาของ ลีวีน (Levine) ซึ่งศึกษาเรื่องการบริหารตนเอง ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 - 12 ปี พบว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ และเด็กที่จัดอยู่ในประเภทเรียนอ่อน (poor student) มีมีโนภาพแห่งตน และความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคต ต่างไปจากเด็กเรียนดี (good students) และเนื่องจากเด็กเรียนดี เป็นคุณสมบัติส่วนหนึ่งของคุณสมบัติของผู้นำ เพราะเด็กเรียนดีมักจะเป็นบุคคลที่ครูบาอาจารย์และเพื่อน ๆ รักใคร่ จึงมีโอกาสดังกล่าวจะได้รับเลือกให้เป็นผู้นำมากกว่าเด็กเรียนอ่อน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้นำน่าจะมีมีโนภาพแห่งตน ต่างไปจากผู้ที่ไม่เป็นผู้นำ

✓ คินสลิงเกอร์ (Kinslinger, 1967 : 4155 - B) ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ กับตัวแปร 3 ตัว คือ ความสนใจ การยอมรับรู้ตนเอง ชีวประวัติ โดยใช้ตัวแปรทั้ง 3 นี้ เป็นตัวทำนาย และความเป็นผู้นำเป็นตัวเกณฑ์ การศึกษาครั้งนี้ทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำของสโมสร ในมหาวิทยาลัย โดยการสุ่มตัวอย่างมาครั้งหนึ่งจากผู้นำทั้งหมด และให้กลุ่มตัวอย่างทำข้อสอบ 3 ฉบับคือ

1. ความสนใจด้านอาชีพ (Strong Vocational Interest Blank)
2. รายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง (Self Description Inventory)
3. แบบสอบถามชีวประวัติ (Life History Questionnaire)

การวิเคราะห์ตัวแปรใช้สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) พบว่าตัวทำนายทั้งสาม มีค่าสหสัมพันธ์แบบพหุคูณ กับตัวเกณฑ์อย่างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็หมายความว่า มีความสัมพันธ์กับความสนใจ การยอมรับรู้ตนเอง และชีวประวัติสูงอย่างน่าเชื่อถือได้

ส่วนการวิจัยในประเทศ ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายคน เช่น
 ✓ ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ (2512 : 70) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะการเป็นผู้นำ
 ของนิสิตที่เป็นผู้นำและไม่เป็นผู้นำ โดยใช้วิธีสุ่มหาจำนวนเท่ากับกลุ่มละ 50 คน
 สำหรับการวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ใช้แบบสอบถาม The Leadership Ability
 Evaluation (LAE) เป็นเครื่องมือสำหรับวัด โดยแบ่งลักษณะการเป็นผู้นำออกเป็น 4
 แบบคือ

- ก. ลักษณะการเป็นผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (Laissez - Faire)
- ข. ลักษณะการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย และคำนึงถึงความต้องการของทุกๆ
 ฝ่ายในการบริหารงาน (Democratic - Co-operative)
- ค. ลักษณะการเป็นผู้นำแบบ อัตนนิยม และผู้นำชอบยอมตามคนอื่น
 (Autocratic - Submissive)
- ง. ลักษณะการเป็นผู้นำแบบ อัตนนิยม และผู้ที่มีพฤติกรรมแสดงออกในทาง
 การก้าว (Autocratic - Aggressive)

ผลการศึกษาพบว่า

1. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มนิสิตที่เป็นผู้นำ และกลุ่มนิสิต
 ที่ไม่เป็นผู้นำในลักษณะ ก, ข, และ ค. แต่ลักษณะ ง. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ลักษณะการเป็นผู้นำในทุก ๆ ลักษณะ ตามแบบสอบถาม LAE นั้น เมื่อนำ
 มาเปรียบเทียบในแต่ละประเภท ระหว่างกลุ่มนิสิตชายที่เป็นผู้นำ และกลุ่มนิสิตหญิงที่เป็นผู้นำ
 ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ลักษณะการเป็นผู้นำ ในทุกลักษณะตามแบบสอบถาม LAE นั้นเมื่อนำมา
 เปรียบเทียบในแต่ละประเภท - ระหว่างกลุ่มนิสิตชายที่ไม่เป็นผู้นำ และนิสิตหญิงที่ไม่เป็นผู้นำ
 ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้น ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ อ้างผลการวิจัยของ ดัว (Dua, 1964 :
 128 - 132) ซึ่งได้จากการศึกษา นักศึกษาหญิง โดยใช้ The California Psychological
 Inventory (CPI) และ The Leadership Potential Inventory เป็นเครื่องมือ

ในการวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ผลปรากฏว่า นักศึกษาหญิงที่ได้รับเลือกเป็นผู้นำ มีบทบาทอันเป็นที่ยอมรับ สอดคล้องกับ เกณฑ์ของความเป็นผู้นำของแบบสอบถามดังกล่าวทุกประการ.

✓ พรณี เฑชกำแหง (2515 : 78 - 79) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความวิตกกังวล และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ชั้นปีที่ 1 และ 2 ผลปรากฏว่า พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียน กับความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผู้ที่มีพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำสูง และต่ำ มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำสูง นั้นไม่ได้มีความคิดสร้างสรรค์แสดงออกมาเห็นเด่นชัด

✓ จุมพล พูลภัทรนาวัน (2515 : 72 - 74) ศึกษาในภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ และผู้ตามของนักเรียนในระดับชั้น ม.ศ.3 พบว่านักเรียนในกลุ่มผู้นำมีมโนภาพแห่งตนสูงกว่านักเรียนในกลุ่มผู้ตาม ซึ่งหมายความว่าผู้นำเป็นบุคคลที่คิดเกี่ยวกับตนเองรู้จักตนเองว่า "ฉันเป็นใคร" และ "ฉันมีความสัมพันธ์กับคนอื่นอย่างไร มากน้อยเพียงไหน" มากกว่ากลุ่มผู้ตาม แต่นี่สนับสนุนการวิจัยของสิทธิโชค วราสันติกุล (2514 : 43 - 46) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีทัศนคติภาพสูงกว่ากลุ่มที่มีลักษณะเป็นผู้นำต่ำ

WHO AM I ? , How ?

นอกจากนี้ สิทธิโชค วราสันติกุล ยังพบอีกเป็นต้นว่า

เด็กชายเด็กหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

เด็กในกรุง มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กในต่างจังหวัด

จากผลการศึกษาของ วินิต เฑชกำแหง (2515 : 75) ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักไม่สัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ แต่สัมพันธ์โดยตรงกับความเป็นผู้นำ ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ สัมพันธ์ในทางกลับกันกับความเป็นผู้นำ ส่วนแบบเรียกรองเอาจากเด็ก ไม่สัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ แต่สัมพันธ์ทางตรงกับความวิตกกังวล ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์ในทางตรงกับความเป็นผู้นำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่สัมพันธ์กับความวิตกกังวล ความเป็นผู้นำก็ไม่สัมพันธ์กับความวิตกกังวล ส่วนเพศชายและหญิง มีความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

✓ สุนันต์ ปรีชามารต (2516 : 81 - 83) ศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ ความ
เกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตาม และขัดกับสังคมของ
นักเรียนชั้น ม.ศ.3 ปรากฏว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง ที่ประพฤติ
คล้อยตามสังคม มีความสัมพันธ์ทางตรงกับลักษณะความเป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ระดับ .05

◁ สมพงษ์ รุจิรวรรณ (2516 : 54) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทาง
วิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ความตั้งใจเรียน และ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสรุปได้ว่า
ทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความตั้งใจเรียน มีความสัมพันธ์กับ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทาง
วิทยาศาสตร์ และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พฤติกรรมด้านความ
เป็นผู้นำ และความตั้งใจเรียนไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความคิดสร้างสรรค์
ในทุกแง่

ศิริก ทั้งสำนึก (2517 : 120 - 121) ศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวน
ที่มีต่อลักษณะความเป็นผู้นำ และการคิดแบบคอนกรีต เมื่อเปรียบเทียบกับผลการสอนโดยทั่วไป
โดยศึกษากับนักเรียนโรงเรียนสาธิตนำทีพิทย จำนวนทั้งหมด 74 คน ซึ่งแบ่ง เป็นกลุ่มทดลองและ
กลุ่มควบคุม ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นผู้นำพบว่า

1. การคิดแบบสืบสวนสอบสวนกับลักษณะความเป็นผู้นำ ของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม
เปรียบเทียบก่อนสอนกับหลังสอน ผลปรากฏว่า เมื่อสอนแล้ว มีค่าสหสัมพันธ์สูงขึ้น
2. ลักษณะความเป็นผู้นำ กับการคิดแบบคอนกรีต ของกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม
เมื่อเปรียบเทียบก่อนสอนกับหลังสอน ผลปรากฏว่า ในกลุ่มทดลองมีค่าสหสัมพันธ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม
ภายหลังทำการสอน
3. ภายหลังทำการสอนแบบการสอนทั่วไปในกลุ่มควบคุม และสอนแบบสืบสวนในกลุ่ม
ทดลอง ผลปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มควบคุมและกลุ่ม
ทดลองตามลำดับ

4. นักเรียนชายและหญิง มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งการทดสอบก่อนทำการสอนและการทดสอบหลังการสอน

5. นักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นจะ เห็นได้ว่าการศึกษาลักษณะ ความเป็นผู้นำ ส่วนใหญ่จะศึกษาในลักษณะของ คุณลักษณะของผู้นำ และศึกษาสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความกตัญญู ความวิพากษ์วิจารณ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตั้งใจเรียน ความเกรงใจ การอบรมเลี้ยงดู มีโนภาพแห่งตน ซึ่งส่วนใหญ่ในแต่ละตัวแปรจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ และตัวแปรหนึ่งที่การศึกษา เป็นอย่างยิ่ง คือความขัดแย้ง เพราะก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพด้านอื่น ๆ ด้วย

สมมติฐานในการค้นคว้า

①

- ✓ 1. เด็กวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย
- ✓ 2. เด็กวัยรุ่นตอนต้นมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย
- ✓ 3. เด็กวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับแม่สูงกว่ากับพ่อ
- ✗ 4. เด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมต่างกัน จะมีความขัดแย้งแตกต่างกัน
5. เด็กวัยรุ่นที่มีภูมิฐานะแตกต่างกัน จะมีความขัดแย้งต่างกัน
- ✓ 6. เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มากจะมีความขัดแย้งมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่น้อย
- ✓ 7. จำนวนของวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับแม่ มากกว่าที่ขัดแย้งกับพ่อ
8. เด็กวัยรุ่นจะมีคุณลักษณะและความสำคัญของความขัดแย้งแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบตามกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

เพศชาย – เพศหญิง

วัยรุ่นตอนต้น – วัยรุ่นตอนปลาย

จำนวนบุตรมาก – จำนวนบุตรน้อย

กรุงเทพมหานคร – ภูมิภาค

พ่อแม่อายุมาก – พ่อแม่อายุน้อย – พ่ออายุมากแม่อายุน้อย

สถานภาพเศรษฐกิจ – สังคมระดับสูง – สถานภาพเศรษฐกิจ – สังคมระดับกลาง –

สถานภาพเศรษฐกิจ – สังคมระดับต่ำ

9. กลุ่มวัยรุ่นที่มีความซัดเซ้งสูงและต่ำจะมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน

10. ความซัดเซ้งของ เด็กวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น ม.ศ.1 ถึง ม.ศ.5 และนักเรียนฝึกหัดครู ชั้น ป.กศ.ต้น และ ป.กศ.สูง ปีการศึกษา 2517 ใน กรุงเทพมหานคร และจังหวัดลำปาง รวมทั้งสิ้น 473 คน รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ รัศมีอายุ ภูมิลำเนา แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามเพศ รัศมีอายุ และสถานศึกษา

สถานศึกษา	อายุ 13-16 ปี		อายุ 17-21 ปี		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ในกรุงเทพมหานคร	10	15	15	10		
วิทยาลัยครูจันทระเกษม			14	26	40	8.46
โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม	20	27	20	16	83	17.55
โรงเรียนบางกะปิ	35	33	12	38	118	24.94
รวม	35	60	46	80	241	50.95
ในภูมิภาค (จังหวัดลำปาง)						
วิทยาลัยครูลำปาง	3		29	37	69	14.59
โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย	43	21	22	24	110	11.21
โรงเรียนลำปางกัลยาณี	8	23	3	19	53	23.25
รวม	54	44	54	80	232	49.05
รวม จำนวน	109	104	100	160	473	100.00

เกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบตั้งใจเลือก (Purposive Sampling) โดยอาศัยเกณฑ์ดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

1. เป็นโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาที่ทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 5 และวิทยาลัยครูที่ทำการสอนระดับ ป.ศ.ต้น และ ป.ศ.สูง ทั้งนี้เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตามเกณฑ์วัยรุ่น อายุ 13 ปี ถึง 21 ปี
2. โรงเรียนไม่ได้จัดนักเรียนเข้าชั้น โดยอาศัยผลการเรียนเป็นเกณฑ์ ดังนั้นนักเรียนในแห่งหนึ่ง ๆ จึงมีความสามารถทางด้านการเรียนแตกต่างกัน
3. เป็นโรงเรียนที่มีการกระจายในระดับฐานะทางเศรษฐกิจพอสมควร เพราะเป็นโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง และเป็นโรงเรียนประจำจังหวัด
4. ทางโรงเรียน มีการจัดบริการแนะแนว เป็นการสะดวกในการติดต่อเพื่อทำการทดสอบ และการเลือกชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะอาจารย์แนะแนวมีโอกาสได้สอนเด็กทุกห้อง และสนใจเป็นพิเศษในการศึกษาเกี่ยวกับตัวนักเรียน
5. เป็นโรงเรียนที่ผู้ทำการศึกษสามารถเดินทางไปทำการทดสอบด้วยตัวเองสะดวกพอสมควร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีจำนวนทั้งหมด 94 ข้อ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดของนักเรียน คือ เพศ อายุ ถิ่นที่อยู่ อาศัย และรายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัวคือ อาชีพของผู้ปกครอง ซึ่งแยกเป็นอาชีพหลัก ที่สำคัญคือ ข้าราชการ ค้าขาย ทำงานบริษัทเอกชนและประกอบกิจการส่วนตัว เกษตรกรรม นอกจากนี้ยังถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ต่อเดือน อายุของผู้ปกครอง

และจำนวนที่มองในครอบครัวทั้งหมด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความขัดแย้ง เพื่อวัดความรู้สึกของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อเหตุการณ์ซึ่งคิดว่าทำให้เกิดความขัดแย้งกับพ่อแม่ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน การใช้จ่ายเงิน การคบเพื่อน เป็นต้น

ลักษณะแบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีจำนวนทั้งสิ้น 58 ข้อ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้รวมกันสร้างขึ้น

การตอบแบบสอบถาม

การตอบแบบสอบถามจะมีกระดาษคำตอบแยกไว้คนละฉบับ ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามแล้วพิจารณาว่า ข้อคำถามหรือเหตุการณ์ใดทำให้ตนเกิดความรู้สึกขัดแย้งและไม่พอใจมากที่สุดเพียงใด จึงเลือกคำตอบเพียงข้อเดียวให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงในมากที่สุดจากมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

		ท่านเกิดความรู้สึกไม่พอใจเพียงใด				
ข้อ	เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดการขัดแย้งซึ่งเป็นการกระทำของพ่อแม่	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	มักเตือนให้ท่านทำการบ้านบ่อย ๆ					
2.	ไม่ยอมให้ไปเที่ยวบ้านเพื่อน					
3.	มักกล่าวติเตียน เกี่ยวกับผลการเรียน					
4.	ไม่ยอมให้ท่านเลือกเรียนตามที่ต้องการ					

ในการออกแบบสอบถาม ได้กำหนดให้ผู้ตอบ ตอบเป็นน้ำหนัก มากน้อยตามความรู้สึก
 โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบ มาตราส่วนทั้ง 5 ระดับ มีความหมายดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง ระดับความรู้สึกไม่พึงพอใจของเด็กที่มีต่อการกระทำของพ่อแม่
มากที่สุด	
มาก	หมายถึง ระดับความรู้สึกไม่พึงพอใจของเด็กที่มีต่อการกระทำของพ่อแม่มาก
ปานกลาง	หมายถึง ระดับความรู้สึกไม่พึงพอใจของเด็กที่มีต่อการกระทำของพ่อแม่
ปานกลาง	
น้อย	หมายถึง ระดับความรู้สึกไม่พึงพอใจของเด็กที่มีต่อการกระทำของพ่อแม่
น้อยที่สุด	หมายถึง ระดับความรู้สึกไม่พึงพอใจของเด็กที่มีต่อการกระทำของพ่อแม่
น้อยที่สุด	

เกณฑ์ในการให้คะแนน

มากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ผู้ที่ให้คะแนนจากการออกแบบสอบถามความขัดแย้ง ถ้าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ถือว่าเป็นผู้มี
 ความขัดแย้งกับพ่อแม่มาก และผู้ที่ให้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย ถือว่ามีความขัดแย้งกับพ่อแม่

การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล คณะผู้ศึกษาคั้งนี้ขึ้นประกอบด้วย

นายนรา สมประสงค์ ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่น
 กับพ่อแม่ และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

นางอัญชลี ทันทีรี	ทำการศึกษารวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และความต้องการทางจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่น
นางสาวสังวาลย์ สมสนิท	ทำการศึกษารวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น
นางสาวนพรัตน์ คารายน	ทำการศึกษารวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะความเป็นผู้นำ
นางวราภรณ์ อินทรชัยรี	ทำการศึกษารวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ การยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยรุ่น
นางสาววาสนา อิมโฆะรุ	ทำการศึกษารวบรวมความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และบุคลิกภาพเก็บตัว - แสลงตัวของเด็กวัยรุ่น

ได้ร่วมกันสร้างแบบสอบถามวัดความขัดแย้ง โดยดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ ของ บล็อก (Block 1937 : 192 - 206) และของคนอื่น ๆ เป็นแนวทางซึ่งทำให้ทราบถึง ลักษณะความขัดแย้ง ในด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีต่อพ่อแม่

2. สรุปลักษณะความขัดแย้งซึ่งแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ คือ การเรียน การแต่งกาย การเงิน การเลือกอาชีพ การคบเพื่อน การปกครอง สุขภาพ สันทนาการ มารยาท และเรื่องส่วนตัว ๆ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 ของ

โรงเรียนสมุทรปราการ และของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. รวบรวมลักษณะความขัดแย้งด้านต่าง ๆ ที่ได้รับมาจากคำตอบ และข้อเสนอแนะของ นักเรียนวัยรุ่นเหล่านั้น สร้างเป็นแบบสอบถามจำนวน 136 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดลองสอบกับนักเรียนวัยรุ่น ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 ของโรงเรียนสมุทรปราการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) โรงเรียนสหราษฎร์วิทยา (จังหวัดนครปฐม) โรงเรียนวัดชีโนรส (กรุงเทพมหานคร) โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ และวิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา (จังหวัดฉะเชิงเทรา) จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น

การวิเคราะห์แบบสอบถาม

นำคำตอบที่ได้จากการทดลองสอบ มาแยกวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม (t - test)
2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
3. หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม

การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

กระทำตามลำดับขั้นดังนี้

1. กรอจแบบสอบถาม มีนักเรียนตอบมาทั้งสิ้น 119 ชุด
2. นำคะแนนของนักเรียนที่ได้อ่านเรียงลำดับจากคะแนนสูงไปหาต่ำ
3. เลือกคะแนนจากสูงที่สุดลงมา และจากต่ำสุดขึ้นไป กลุ่มละ 27 % ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ฉะนั้นจะได้นักเรียนที่มีคะแนนความขัดแย้งสูง และกลุ่มความขัดแย้งต่ำกลุ่มละ 41 คน รวมเป็น 82 คน
4. หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มที่มีความขัดแย้งสูง และกลุ่มที่มีความขัดแย้งต่ำ
5. นำค่าสถิติพื้นฐานที่ได้มาทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ในแต่ละข้อระหว่างกลุ่มความขัดแย้งสูงกับกลุ่มความขัดแย้งต่ำ โดยใช้ t - test (Guilford, 1965 : 185) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

สูตรที่ใช้คือ

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad (\text{Guilford, 1965 : 185})$$

ค่า t เป็นค่าสถิติที่ใช้พิจารณา ใน t - distribution ซึ่งจะแสดงค่าอำนาจ
จำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

N_1, N_2 แทนจำนวนคนในกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำตามลำดับ

ใช้ค่า t ที่ได้เป็นเกณฑ์ในการเลือกแบบสอบถามแต่ละข้ออีกครั้งหนึ่ง โดยเลือกข้อ
ที่มีค่า t สูงไว้จำนวน 58 ข้อ (ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแสดงไว้ในภาคผนวก)
จึงแน่ใจได้ว่า แบบสอบถามทั้ง 58 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกสูง พอที่จะนำไปใช้ได้

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว ซึ่งมี 58 ข้อ แต่ละข้อมีอำนาจจำแนกอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นำไปทดสอบอีกครั้งหนึ่งที่โรงเรียนสมุทรปราการ นำมาทราวจ
ให้คะแนน แยกเป็นข้อคู่ และข้อคี่ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบ Split - half
ระหว่าง ข้อคู่ - คี่ ค่าสหสัมพันธ์ (r) ที่ได้จะเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเพียงครึ่งฉบับ
สูตรที่ใช้คือ

$$r_{\frac{1}{2}} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}} \quad (\text{Garrett, 1969:143})$$

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}}$ แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบครึ่งฉบับ

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่ และ ข้อคี่ตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมกำลังสองของคะแนนข้อคู่ และ ข้อคี่ตามลำดับ

$(\sum X)^2, (\sum Y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่ และ ข้อคี่ยกกำลังสองตามลำดับ

$\sum X \sum Y$ แทน ผลคูณของผลรวมคะแนนข้อคู่ และ ข้อคี่ตามลำดับ

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณคะแนนข้อคู่ และ ข้อค

N แทน จำนวนของคนทั้งหมด

ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้นี้เท่ากับ .807 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นเพียงครึ่งฉบับ และนำมาคิดอีกครึ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร

$$r_{II} = \frac{2 r \frac{1}{2} \frac{I}{II}}{1 + r \frac{1}{2} \frac{I}{II}} \quad (\text{Garrett, 1969 : 339})$$

ผลได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .893 นับว่าเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นสูงพอที่จะนำไปทดสอบได้

การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

สำหรับค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยหากาสหสัมพันธ์กับแบบสอบถามความวิตกกังวล ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ ประสิทธิ์ บัวคลี่ เป็นผู้สร้างขึ้น และได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.721 ($N = 410$ คน) และได้ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) ได้สูง คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม ความขัดแย้งและความวิตกกังวล ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดียวกัน และหากาสหสัมพันธ์ ของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ได้ค่าสหสัมพันธ์ = 0.238 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05) นับว่าแบบสอบถามความขัดแย้งฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำที่ สุจินต์ ประชาวรณ นิธิปริญญโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา ปีพ.ศ. 2514 สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวความคิดของ ฟิดเลอร์ (Fiedler) และปรับปรุงมาจากแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำของ โครงการวิจัยเลือกสรร วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร จำนวน 40 ข้อ แต่เมื่อไปทดลองสอบแล้ว นำมาวิเคราะห์ ได้เลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพสูงไว้ก็พบว่าในครั้งนี้อาจมีจำนวน 27 ข้อ และมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

0.8239 ($N = 200$)

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบข้อความ ซึ่งถามความคิดเห็น หรือสิ่งที่เคยปฏิบัติ ในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ ลักษณะของข้อความจะมีความหมายไปในทาง บวก 19 ข้อ และข้อความที่มีความหมายไปในทางลบ 8 ข้อ (ข้อ 1, 13, 14, 17, 18 20, 22, และ 26)

ตัวอย่างข้อสอบ

- (1) ท่านเคยทำตามที่ถูกไว้มากน้อยเพียงไร
- (2) ถ้าท่านมีโอกาสท่านก็ควรจะเป็นผู้นำที่ดีได้
- (3) ท่านเป็นคนกระตือรือร้น

การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณา ตนเองว่า เคยปฏิบัติหรือมีความเห็นในเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด จึงไปวงกลมรอบเลขใน กระจกลำดับคำตอบตามที่กำหนดให้ โดยถือเกณฑ์การตอบดังนี้

น้อยที่สุด

+3	+2	+1	0	-1	-2	-3
----	----	----	---	----	----	----

 ไม่เคยเลย

การตรวจให้คะแนน ในแบบสอบถามทั้ง 27 ข้อนี้ จะมีคำถามทั้งทางบวกและทางลบ ดังกล่าวแล้ว ฉะนั้นในการตรวจให้คะแนน ต้องให้คะแนนสองแบบคือ

ในข้อที่เป็นคำถามด้านนิมิต ให้ 7 คะแนน สำหรับผู้เลือกวงกลม หมายเลข +3 และให้ 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนน สำหรับผู้เลือกวงกลม หมายเลข +2, +1, 0, -3, -2 และ -3 ตามลำดับ

ในข้อที่เป็นคำถามด้านนิเสธ ให้ 1 คะแนน สำหรับผู้เลือกวงกลม หมายเลข +3 และให้ 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 คะแนน สำหรับผู้เลือกวงกลมหมายเลข +2, +1, 0, -1, -2, และ -3 ตามลำดับ

เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว ก็รวมคะแนนของผู้ตอบแต่ละคน ถ้าผู้ตอบคนใด ได้คะแนนมาก ก็แสดงว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำมาก ถ้าผู้ตอบคนใดได้คะแนนน้อย ก็แสดงว่า

มีลักษณะความเป็นผู้นำน้อย

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อกับสถานศึกษาแต่ละแห่งที่ไว้เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้เป็น การล่วงหน้า โดยใจหนึ่งสื่อนำตัวจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อชวนักเา ในการทดสอบ นักเรียน และทางโรงเรียนได้เตรียมนักเรียนให้พร้อมในการทดสอบ นอกจากนั้นจึงนำแบบสอบถาม ไปทำการทดสอบด้วยตนเอง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มากที่สุดทั้งยัง เป็นการป้องกันข้อผิดพลาดในการตอบด้วย การทดสอบครั้งนี้กระทำกับนักเรียนทั้งโรงเรียน ก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือตอบ ผู้วิจัยได้นำตัวพร้อมทั้งชี้แจงถึงจุดมุ่งหมาย และวิธีการในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้ผู้ตอบ เข้าใจเป็นอย่างดีก่อน แล้วจึงให้ลงมือตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ควบคุมดูแล 2 คน สำหรับเวลา ที่ใช้ในการตอบครั้งนี้ให้เวลาประมาณ 60 นาที ซึ่งเป็นเวลาที่เด็กสามารถตอบได้โดยสบายจนครบหมดทุกคน แล้วจึงรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดเพื่อคัดเลือกเฉพาะคำถามคำตอบที่สมบูรณ์มาใช้ในการ ศึกษาต่อไป

วิธีจักรกระทำกับข้อมูล

1. หากความถี่ และร้อยละของแต่ละข้อปัญหา เพื่อจัดลำดับความสำคัญของลักษณะความ ซักแย้งที่เกิดขึ้นกับเด็ก โดยแยกตาม เพศ อายุ ฐานะทางเศรษฐกิจ-สังคม ภูมิลำเนา อายุของพ่อแม่ และหาจำนวนร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบความขัดแย้งที่เด็กกับรุ่นมีต่อพ่อแม่

2. หากสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ความแปรปรวน (Variance) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.1 หากค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Edward, 1968 : 80})$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 หาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยไ้สูตร

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)} \quad (\text{Ferguson, 1966 : 67})$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการถอดกรณฑ์ค่า s^2 จะได้

$$s = \sqrt{\frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

3. ใช้ t - test (Guilford, 1965 : 18.)

เพื่อทดสอบหาความแตกต่าง

ของความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรอิสระ ดังต่อไปนี้

3.1 เพศชาย : เพศหญิง

3.2 วิทยุตอนต้น : วิทยุตอนปลาย

3.3 กรุงเทพมหานคร : ต่างจังหวัด

3.4 บิการมาก : บิการน้อย

3.5 กลุ่มที่มีลักษณะผู้นำสูง : กลุ่มที่มีลักษณะผู้นำต่ำ

3.6 จำนวนบุตรมาก : จำนวนบุตรน้อย

โดยไ้สูตร

$$(t) = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad (\text{Guilford, 1965 : 184})$$

เพื่อ t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤต
$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
S_1^2, S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
N_1, N_2	แทน	จำนวนคนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

4. ใช้ F - test (Winer, 1962 : 98 - 99) ทดสอบความแตกต่างของ

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ

5. หากความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับลักษณะความเป็นผู้นำ โดยใช้สูตร

$$(r) = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\{N \sum X^2 - (\sum X)^2\} \{N \sum Y^2 - (\sum Y)^2\}}}$$

เพื่อ r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X กับ Y
$\sum X \sum Y$	แทน	ผลคูณของผลรวมทั้งหมดของคะแนน X กับ Y ตามลำดับ
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน X ทั้งหมดยกกำลังสอง
$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum Y)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน Y ทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
X	แทน	คะแนนความขัดแย้ง
Y	แทน	คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาจะแยกกล่าวเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงการจัดลำดับความชั้แย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ แยกตามคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างตาม เพศ วัย ภูมิลำเนา อายุของพ่อแม่ จำนวนบุตร สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม พ่อ แม่ พร้อมทั้งแสดงการอยละของวัยรุ่นที่มีความชั้แย้งกับพ่อและแม่

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชั้แย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ แยกตาม เพศ วัย ภูมิลำเนา อายุของพ่อแม่ จำนวนบุตร พ่อ แม่ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความชั้แย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ตรงกันในการแปลความหมาย จึงขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนเด็กวัยวัยรุ่นในกลุ่ม
X	แทน	คะแนนดิบ
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบ
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ความแปรปรวน

t	แทน	' ค่าสถิติจากการแจกแจงของ t
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	degree of freedom
F	แทน	' ค่าสถิติจากการแจกแจงของ F
r	แทน	' ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตอนที่ 1 แสดงการจัดลำดับความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่

ตาราง 2 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกซึ่งเด็กวัยรุ่นชาย (จำนวน 211 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	31	กวาดชนเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คิ่มสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวเก่ง ฯลฯ	730
2	6	ขอย้ำให้เอาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	705
3	39	ย้ำว่าให้ทำดี ทำดี	664
4	53	มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	643
5	9	ให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงินและย้ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด	639
6	33	บ่นหรือไม่อนุญาตเกี่ยวกับการสูบบุหรี่	638
7	12	ขอยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	625
8	41	จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ข้าวของเครื่องใช้	623
9	47	จู้จี้ว่าเกี่ยวกับเรื่องที่บุตร เห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย	617
10	28	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติพี่น้อง	608

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นชายมีมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การกวาดชนเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติไม่ดี ด้านการเรียนมักขอย้ำให้เอาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จทางด้านการเรียน และเมื่อผลการเรียนไม่ดีก็มักถูกบ่นว่า ย้ำให้ประพฤติที่อยู่เสมอ ส่วนด้านอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงมาเกี่ยวกับการจู้จี้ในเรื่องส่วนตัว เช่นการใช้จ่ายเงิน ความสะอาดของร่างกาย ให้เอาตัวอย่างบุคคลอื่น และการไปค้างที่นอกบ้าน

ตาราง 3 ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นชาย (จำนวน 211 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นชายเห็นขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	มักมีเรื่องถกเถียงทะเลาะวิวาทกับคนบ้านใกล้เคียง	330
2	22	พ่อแม่มักชอบทะเลาะกันเองเนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกัน พ่อแม่มักให้ลูกคอยตามความเห็นของตน	408
3	37	แสดงความลำเอียงต่อลูก	411
4	36	ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเรียนเก่ง ลูกสวย ฯลฯ	413
5	7	ต้องการให้ลูกประกอบอาชีพตามที่ตนเองต้องการ	439
6	26	อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างกวัดจั่น	446
7	3	กำหนดเวลาให้ทำกิจกรรมเช่น การเล่น ดูทีวี ทำการบ้าน ฯลฯ	448
8	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	451
9	32, 46	จู้จี้เรื่องอาหาร เกี่ยวกับเวลาและการเลือกอาหารที่มีประโยชน์ และบ่นว่าเอาแต่แกล้งตัวไม่เอาใจใส่การทำงาน	461
10	17	ตำหนิการแต่งกาย ว่าไม่เหมาะสมกับวัย รูปร่าง	465

จากตาราง 3 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรก ที่เด็กวัยรุ่นชายมีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องสังคมนอกบ้านของพ่อแม่ เช่นมีเรื่องถกเถียงกับเพื่อนบ้าน คุยโอ้อวดเรื่องส่วนตัวของลูก ส่วนเรื่องภายในครอบครัว พ่อแม่มักชอบทะเลาะกันเอง ขาดความสนใจต่อลูก แสดงความลำเอียงต่อลูก ชอบให้ลูกประกอบอาชีพตามที่ตัวเองต้องการ จู้จี้และบ่นว่าในเรื่องส่วนตัวของลูก เช่นการคบเพื่อนต่างเพศ การรับประทานอาหาร การแต่งกาย และการแบ่งเวลาสำหรับกิจกรรมในแต่ละวัน

ตาราง 4 ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นหญิง (จำนวน 262 คน)
มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นซัดแย้ง	คะแนนรวมความซัดแย้ง
1	6	ชอบย่ำให้เอาอย่างคนอื่นที่ประสบความสำเร็จในการเรียน	884
2	12	ชอบยกเอาพี่น้อง หรือเพื่อนมาเป็นตัวอย่าง	855
3	51	ต้องขออนุญาต และขี้ใจแรงทุกครั้ง เกี่ยวกับการออกนอกบ้าน	
		ว่าไปไหน อย่างไร กับใคร	801
4	50	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนจาร หรือเก็บทางไกล	784
5	11	ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง	
		จะทำอะไรต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่เสียก่อนจึงจะ	
		ไม่ถูกบน	764
6	28	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	760
7	24	ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะในเวลา	
		กลางคืน	746
8	9, 2	ให้ขี้ใจแรงเกี่ยวกับเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่าย	
		อย่างประหยัดรวมทั้งไม่ชอบให้ฟุ้งฟิ หรือคู้ตัวในขณะที่	
		ทำการบ้าน หรืออ่านหนังสือเรียน	728
9	43, 47	ไม่พอใจและบ่นว่าเมื่อกลับมาไม่ตรงเวลาและจู้จี้เรื่องเล็กน้อย	722
10	53	มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	720

จากตาราง 4 จะเห็นว่าความซัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นหญิงเห็นว่าซัดแย้งมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่มักชอบยกตัวอย่างเพื่อนบ้าน หรือพี่น้องที่ประสบความสำเร็จ เน้นให้ลูกปฏิบัติตาม นอกจากนี้พ่อแม่มักกวัดขั้นสำหรับลูกผู้หญิง เป็นพิภพเกี่ยวกับการออกนอกบ้าน เช่นการทัศนจาร การเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ การค้างคืนนอกบ้าน การกลับมาไม่ตรงเวลา เรื่องส่วนตัวอื่น ๆ เช่น การใช้จ่ายเงิน การพักผ่อนหย่อนใจภายในบ้าน เป็นต้น

ตาราง 5 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นหญิง (จำนวน 262 คน)
มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	21	มักมีเรื่องถกเถียงกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง	417
2	33	บ่นว่าหรือไม้อนุญาตเกี่ยวกับการสูบบุหรี่	440
3	3	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมของลูกเช่นการเล่น การทำการบ้าน และการดูทีวี	504
4	18	บ่นเกี่ยวกับทรงผมและการใช้เครื่องสำอาง	511
5	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง เนื่องจากมีความเห็นไม่ตรงกัน และมักขอให้ลูกทำตามความเห็นของตน	517
6	17	กำหนดการแต่งกายว่าไปเหมาะสมกับฐานะ รูปลักษณะ ฯลฯ	525
7	34	มักเที่ยวเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	529
8	36	ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูกให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง ลูกเรียนดี ฯลฯ	552
9	8	ให้เงินไม่พอในการใช้จ่าย หรือให้ไม่คงที่	556
10	32	บ่นว่าเมื่อตัวของในรอกาแฟ หรือซื้อข้าวของเครื่องใช้บ่อย ๆ	565

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นหญิงมีน้อยที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับพ่อแม่ที่มีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ้าน หรือทะเลาะกันเอง และขอให้ลูกทำตามความเห็นของตนเอง เช่น การไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมของลูก ในเรื่องส่วนตัว ๆ ของลูก ซึ่งพ่อแม่ก็จะกำหนดหรือบ่นว่านั้น เกี่ยวกับการแต่งกาย ทรงผม การใช้เครื่องสำอาง การสูบบุหรี่ การซื้อของรอกาแฟ นอกจากนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติอื่น ๆ ของพ่อแม่โดยตรง เช่น ให้เงินลูกไม่พอใช้จ่าย หรือให้ไม่คงที่ และชอบคุยโอ้อวด ถึงคุณภาพของลูกให้คนอื่นฟัง

ตาราง 6 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นตอนต้น (จำนวน 212 คน)
มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	31	กวดขันเรื่องการคบเพื่อไม่ให้ลูกจาไม่สุภาพค้มสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ฯลฯ	706
2	6,38	ขอมย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน และมักลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห	685
3	51	กวดขันนอกบ้านตลอดจนดูทุกครั้งที่ และต้องชี้แจงเกี่ยวกับการออกนอกบ้านว่าไปไหน อย่างไรกับใคร	658
4	12	ขอมย้าเอาหนังสือหรือเพื่อนมาเข้ามาเป็นตัวอย่าง	648
5	53	บังคับหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	643
6	41,39	จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ขาวของเครื่องใช้ และมักย้าให้ทำดี ทำดี อยู่เสมอ	641
7	50	ไม่คอยอนุญาตให้ไปทัศนจรหรือเกินทางไกล	639
8	28,9	ไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ และให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย้าให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด	623
9	11	ขอมย้าทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่เสียก่อนจึงไม่ถูกบน	601
10	24	ไม่ชอบได้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศโดยเฉพาะเวลาว่างกัน	600

จากตาราง 6 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นตอนต้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับที่พ่อแม่ควบคุมในเรื่องการวางตัวในสังคมของลูก เช่น การคบเพื่อน การออกนอกบ้านทั้งกับเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้พ่อแม่ยังขอมย้าเอาหนังสือหรือเพื่อนมาเข้ามาเป็นตัวอย่าง โดยเฉพาะทางด้านการเรียน จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย การใช้จ่าย และต้องการให้ลูกปฏิบัติตามความพอใจหรือความต้องการของพ่อแม่ เมื่อไม่ปฏิบัติตามมักจะลงโทษด้วยอารมณ์อย่างรุนแรง

ตาราง 7 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นตอนต้น (จำนวน 212 คน)
มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	21	มักมีเรื่องดกเถียง ทะเลาะกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงจนลูกรำคาญ	305
2	36	ชอบคุยโวอวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่นลูกเก่ง ลูกเรียนดี ลูกสวย	393
3	22	พ่อแม่มักชอบทะเลาะกันเมื่อความเห็นไม่คล้อยตามกัน และมักบังคับให้ลูกคล้อยตามความเห็นของตน	396
4	7	ชอบให้ลูกประกอบอาชีพตามที่บิดามารดาเลือกให้ไม่ว่าชอบหรือไม่ชอบ	424
5	26	อบรมเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวดกวดขัน	436
6	37	แสดงความลำเอียงต่อลูก	438
7	8	ให้เงินในการใช้จ่ายไม่เพียงพอหรือไม่เต็มที่	441
8	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่าที่จะเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	444
9	3	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมประจำวัน เช่นการดูทีวี การเล่น การทำการบ้าน ฯลฯ	451
10	18	บ่นเกี่ยวกับทรงผมการไว้หนวด ไว้เครา และการใช้เครื่องสำอางค์	453

จากตาราง 7 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เกิดกับวัยรุ่นตอนต้นมีน้อยที่สุด เกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่กับเรื่องดกเถียงกับเพื่อนบ้านและชอบคุยโวอวดเรื่องลูกให้คนอื่นฟัง ทั้งพ่อแม่ชอบขัดแย้งกันเอง แสดงความลำเอียงต่อลูก เลือกอาชีพให้ลูก ส่วนเรื่องอื่น ๆ ก็มีเช่น ให้เงินใช้จ่ายไม่เพียงพอ การกำหนดเวลาในการทำกิจกรรม และบ่นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวด เครา การใช้เครื่องสำอางค์

ตาราง 8 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย(จำนวน 261 คน)
มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6	ช่วยย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบสำเร็จในด้านการเรียน	888
2	12	ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนมาเป็นตัวอย่าง	839
3	9	ให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย้าให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	746
4	11	ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรต้องไ้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่เสียก่อนจึงจะไม่ถูกบน	745
5	47	จู้จี้บ่นว่าเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ	739
6	31	ทักแซนเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวเกะ ฯลฯ	736
7	42	พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความต้องการของเด็กในปัจจุบัน	732
8	50	ไม่ค่อยอนุญาตให้ทำนาจก หรือเดินทางไกล	727
9	51	ถอนออกจากบ้านทอง ขอดอนุญาตทุกครั้ง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด	718
10	30	ชอบให้คบและเอาแบบอย่าง เพื่อนที่พ่อแม่ชอบ	717

จากตาราง 8 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นตอนปลายมีมากที่สุดที่สำคัญเป็นเรื่องเกี่ยวกับการย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบสำเร็จโดยเฉพาะด้านการเรียน ส่วนเรื่องรองลงมาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวเช่น การใช้จ่ายเงินของลูก พ่อแม่ชอบทำตามความต้องการของตน จู้จี้บ่นว่าในเรื่องเล็กๆ น้อย ๆ และพ่อแม่ไม่ค่อยเข้าใจในความต้องการของลูกในปัจจุบัน นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับทางสังคมของลูก เช่นทักแซนเรื่องการคบเพื่อน ไม่ชอบให้ออกจากบ้านหรือเดินทางไกล และถ้าออกจากบ้านทอง ขอดอนุญาต และชี้แจงให้ทราบรายละเอียดเสียก่อน

ตาราง 9 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นตอนปลาย (จำนวน 261 คน)
มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่กับบังคับ ให้ลูกกลายตามความเห็นของตน	431
2	21	มักมีเรื่องทะเลาะถกเถียงกับคนบ้านใกล้เคียง จนลูกรำคาญ	452
3	5	กำหนดเวลาให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดิน การดูทีวี ฯลฯ	502
4	25	ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน	524
5	17	คำหิการแต่งกายของลูกว่าไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่าง ฯลฯ	526
6	34	มักเฝ้าเซ็งให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	529
7	37	แสดงความลำเอียงต่อลูก	556
8	16	ไม่อนุญาตให้เลือกซื้อหรือคัดเลือกเสื้อผ้าแม่ที่ลูกชอบ	576
33	33	บ่นว่าหรือไปอนุญาตให้ลูกคบเพื่อน	578
10	26,57	อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวดและพ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	584

จากตาราง 9 ความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นตอนปลายมีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องความไม่ปรองดองของพ่อแม่เอง และมีเรื่องถกเถียงกับคนบ้านใกล้เคียง เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องส่วนทั่ว ๆ ไป เช่นการแต่งกายของลูก การไม่อนุญาตให้คบเพื่อน เฝ้าเซ็งให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน และการอบรมกับเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวด ประการสุดท้ายก็คือ พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่าที่จะเอาใจใส่ลูก

ตาราง 10 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร
(จำนวน 241 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6	ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	786
2	12	ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	750
3	50	ไม่ค่อยอนุญาตให้ทัศนazer หรือเดินทางไกล	698
4	51	กอดออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้งและต้องชี้แจงเกี่ยวกับการออกนอกบ้านว่าไปไหน กับใคร อย่างไร	597
5	47	จู้จี้บ่นว่าเกี่ยวกับเรื่องที่ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ	679
6	55	มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	677
7	11	ชอบให้ทำการความถองการและกำหนดาชาวพอแบทุกอยาง	662
8	23, 13	ไม่ค่อยอนุญาตให้ออกนอกบ้านหรือไปเที่ยว เพราะกลัวเสียเวลาทำงานอื่น ๆ กลัวเปลืองทรัพย์ และกลัวทำตัวเสียหาย ถ้ากลับมาไม่ตรงเวลา จะแสดงความไม่พอใจ และบ่นว่า	646
9	4	ชอบบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร	641
10	42	พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความถองการของเด็กในปัจจุบัน	640

จากตาราง 10 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีมากที่สุด คือด้านการเรียน เช่นย่ำให้เอาอย่างพี่น้องหรือเพื่อนบ้านที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียน บ่นมักบ่นว่า หรือแสดงความไม่พอใจ ถาผลการเรียนไม่ดี นอกจากนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับคานสัถคม เช่น ไม่อนุญาตให้เดินทางไกล หรือออกจากบ้านเพราะกลัวจะเสียเวลาการทำงาน เปลืองทรัพย์ กลัวทำตัวเสียหาย และกณจะออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้งพร้อมกับถองชี้แจงรายละเอียด และถากกลับมาไปตรงเวลาจะบ่นว่า ประการสุดท้ายคือ พ่อแม่หัวเก่าไม่ถองเข้าใจในความถองการของลูกในปัจจุบัน

ตาราง 11 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิฐานะในกรุงเทพมหานคร
(จำนวน 241 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	มักมีเรื่องดกเถียงวาทถากับกษณานไกลเรือนเคียงจนรำคาญ	385
2	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่ก็ยังบังคับให้ลูกทำตามความคิดเห็นของตน	455
3	34	มักเที่ยวเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	458
4	3	กำหนดเวลาให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่น การดูทีวี การทำการบ้าน เป็นต้น	484
5	17	กำหนดการแต่งกายของ ลูกว่าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่างลักษณะของตน	493
6	32	จู้เรื่องอาหาร เช่นกำหนดให้รับประทานอาหารให้เป็นเวลา และคอยเตือนให้รับประทานที่มีประโยชน์แก่ลูก ไม่ชอบ ฯลฯ	496
7	36	ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่นลูกเรียนดี ลูกสวย	501
8	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากเกินไปไม่ค่อยใส่ใจลูก ๆ	513
9	33	บ่นว่าหรือไม้อนุญาตเกี่ยวกับการคบเพื่อน	514
10	8	ให้เงินใช้จ่ายไม่พอเพียง และจ่ายให้ไม่คงที่	516

จากตาราง 11 ความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่ไม่ปรองดองกันเองและมีเรื่องดกเถียงกับเพื่อนบ้าน เคียวเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนั้นเป็นเรื่องการบ่นว่า หรือจู้เกี่ยวกับเรื่องอาหาร การแต่งกาย การทำกิจกรรมต่าง ๆ การคบเพื่อน ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่แตกต่างออกไปเช่น ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก สนใจธุระอื่นมากกว่าลูก และการให้เงินใช้จ่ายไม่พอเพียง

ตาราง 12 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด
(จำนวน 232 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	31	ถกสนเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมดुरา สุ่มหุหรือ เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ฯลฯ	810
2	6	ขมขื่นว่าได้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน	793
3	9,26	ให้แจ้งเรื่องการใช้จ่ายเงิน และอย่าให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด รวมทั้งไม่คอยอนุญาตให้ไปข้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	753
4	12	ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนมามาเป็นตัวอย่าง	740
5	39	ย้ำว่าให้ทำดี ๆ	727
6	41	รู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ขาวของเครื่องใช้	720
7	24	ไม่ชอบให้ไปกับเพื่อนต่างเพศโดยเฉพาะเวลากลางคืน	697
8	11,30	ชอบให้ทำความความถองการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง ทั้งชอบ ให้คบและเอาแบบอย่าง เพื่อนที่พ่อแม่ชอบ	681
9	53	บักเบ้น หรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	681
10	51	ถอนออกจากบ้านทอง ขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงว่าไปไหน อย่างไร กับใคร	679
11	50	ไม่คอยอนุญาตให้ไปทัศนจาร หรือเดินทางไกล	668

จากตาราง 12 ความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในต่างจังหวัดมีมากที่สุดเกี่ยวกับการถกสนเรื่องการคบเพื่อนที่มีลักษณะไม่เหมาะสม ชอบขมขื่นว่าได้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จโดยเฉพาะด้านการเรียนและมักย้ำให้ทำดี ๆ ทั้งยังรู้เกี่ยวกับความสะอาดของร่างกายและต้องการให้ลูกปฏิบัติตามความถองการของตน ส่วนเรื่องอื่น ๆ ตามมาเกี่ยวกับความสับสน เช่นการถอนออกนอกบ้านทองขออนุญาตเสียก่อน และไม่คอยอนุญาตเกี่ยวกับการทัศนจารหรือเดินทางไกล

ตาราง 13 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด
(จำนวน 232 คน) น้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่ก็มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านจนมารำคาญ	372
2	3,22	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเรียน ทำการบ้าน และพ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่ชอบบังคับให้ลูกทำตามความเห็นของตน	469
3	5	กดขี่เข้มงวดเกี่ยวกับการเรียนและการดูแลสุขภาพที่บ้าน	475
4	4	ชอบบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร	484
5	7	ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่บิดามารดาเลือกให้ ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม	494
6	17	คำหิการแกล้งกายว่าไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่างลักษณะ เป็นต้น	497
7	16	ไม่อนุญาตให้เลือกซื้อหรือกีดเลือกเสื้อผ้าแบบที่ลูกชอบ	508
8	18	บ่นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวดเครา และการใช้เครื่องสำอาง	512
9	52	อนุญาตลูก ๆ มักไม่ค่อยสม่ำเสมอ	515
10	32	จู้จี้เรื่องอาหาร เช่น กำหนดให้รับประทานอาหารเป็นเวลา และคอยเตือนให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ แต่ลูกไม่ชอบ	526

จากตาราง 13 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในต่างจังหวัด มีน้อยที่สุดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของพ่อแม่เองและกับเพื่อนบ้าน กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ นอกจากนี้เป็นเรื่องส่วนตัว ๆ ไปเช่น คำหิการแกล้งกาย การไว้ทรงผม การใช้เครื่องสำอาง จู้จี้เรื่องอาหาร ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากนี้เช่น การบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียน ต้องการให้เลือกอาชีพตามที่แม่ต้องการและการอนุญาตลูกไม่สม่ำเสมอ

ตาราง 14 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก
(จำนวน 148 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	31	กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมสุรา ทุบทุตี เล่นการพนัน เที่ยวเกเร ฯลฯ	489
2	39	ย้ำว่าให้ทำดี ๆ	479
3	55	มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	468
4	6, 41	ขอร้องให้เขาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ทั้งยังจู้ เรื่องความสะอาดของร่างกาย ขาวของเครื่องใช้	463
5	42	พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจความต้องการของเด็กในปัจจุบัน	461
6	47	จู้จิบนาเกี่ยวกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ	460
7	51	กอดออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงเกี่ยวกับ การออกนอกบ้านนั้นว่า ไปไหน อย่างไร กับใคร	458
8	12, 28	ขอร้องให้เขาฟังหรือให้เขายอมรับมาเป็นตัวอย่าง ทั้งไม่ค่อยอนุญาต ให้ไปก่อกวนเพื่อนหรือบ้านญาติ	457
9	50	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนศึกษาหรือเดินทางไกล	453
10	27	มักไม่ค่อยพอใจเมื่อลูกอยู่ในกลุ่มเพื่อนฝูงและสิ่งเสียงเฮฮา อย่างสนุกสนาน และไม่ค่อยอนุญาตให้ไปดู กีฬา ภาพยนตร์ การละเล่น และมักบ่นว่า	436

จากตาราง 14 ความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก มีมากที่สุดที่สำคัญคือ เรื่องการคบเพื่อนที่มีลักษณะไม่เหมาะสม ทั้งคอยย้ำให้ทำดี และให้เขาอย่างเพื่อนบ้าน หรือ
เพื่อนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน และผลการเรียนไม่ดีจะบ่นว่า ส่วนเรื่องอื่น ๆ เด็กเห็นว่า
พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจความต้องการของเด็ก ขอร้องเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เวลาจะออกนอกบ้านต้องขอ
อนุญาตทุกครั้งและไม่ค่อยอนุญาตให้เดินทางไกล นอกจากนี้พ่อแม่ยังเห็นว่าการที่ลูกสนุกสนานพักผ่อนหย่อนใจ
เป็นการไม่เหมาะสม

ตาราง 15 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มากที่สุด
(มีจำนวน 148 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนในบ้านใกล้เรือนเคียงจนรำคาญ	224
2	3	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเดิน ดูทีวี ฯลฯ	272
3	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเองหรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่ก็จะบังคับให้ลูกคล้อยตามความเห็นของตน	275
4	36	ช่วยคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง เรียนดี ฯลฯ	287
5	37	แสดงความลำเอียงต่อลูก	292
6	17	คำพิพากษาการแต่งกายของท่านว่าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่างลักษณะ เป็นต้น	309
7	34, 38	มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ และบังคับให้ช่วยเหลืออย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห	327
8	8	ให้เงินไม่เพียงพอในการใช้จ่าย หรือให้ไม่คงที่	330
9	32	จู้จี้เรื่องอาหาร เช่น ให้รับประทานอาหารเป็นเวลา และคอยเตือน ให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ แต่ท่านไม่ชอบ ฯลฯ	335
10	7	ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่บิดา-มารดาเลือกให้ ไม่ว่าจะชอบ หรือไม่	333

จากตาราง 15 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่
น้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องพ่อแม่ทะเลาะกับเพื่อนบ้าน และชอบทะเลาะกันเอง กำหนดเวลาในการทำ
กิจกรรม โอ้อวดเรื่องลูก แสดงความลำเอียงต่อลูก คำพิพากษาการแต่งกาย เคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญใน
เทศกาลต่าง ๆ และมักบังคับให้ช่วยเหลืออย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห นอกจากนี้จู้จี้ในเรื่องอาหาร ต้องการ
ให้ลูกประกอบอาชีพตามที่ตนเองเลือก รวมทั้งการให้เงินไม่เพียงพอในการใช้จ่าย เป็นต้น

ตาราง 16 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่จน
(จำนวน 193 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6	ชอบบ่นให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	710
2	41	จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย และเครื่องใช้	625
3	12	ชอบยกเอาพี่น้อง หรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	621
4	31	กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ ก้มสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ฯลฯ	620
5	38	มักลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห	614
6	9	ให้คำแนะนำเรื่องการใช้จ่ายเงินและให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	607
7	11	ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง แม้ว่าจะไม่ชอบ	605
8	51	ถอนออกจากบ้านต้องขออนุญาตเสมอ และต้องชี้แจงว่าไปไหน กับใคร อย่างไร	587
9	53	มักบ่น หรือแสดงความไม่พอใจ เมื่อผลการเรียนไม่ดี	584
10	50	ไม่ค่อยอนุญาตให้ทัศนักร หรือเดินทางไกล	581

จากตาราง 16 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่จนมีมากที่สุดเกี่ยวกับการบ่นให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ จู้จี้เรื่องความสะอาด การใช้จ่ายเงิน ส่วนเรื่อง จังจี้ของลูก พ่อแม่มักข่มในเรื่องการคบเพื่อนที่ทำตัวไม่เหมาะสม ถอนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง พร้อมกับชี้แจงรายละเอียด ถ้าผลการเรียนไม่ดีมักจะบ่นว่า นอกจากนี้พ่อแม่มักจะให้ลูกทำตามคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง และการลงโทษมักรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห

ตาราง 17 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่
(จำนวน 193 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากกว่าไม่คอยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	319
2	21	มักมีเรื่องดกเถียงทะเลาะวิวาทกับคนบ้านใกล้เคียงจนรำคาญ	320
3	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน	387
4	34	พ่อแม่ชอบบังคับลูกให้ทำตามความเห็นของตน	415
5	7	มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	427
6	17	ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่บิดามารดาเลือกให้	430
7	5	กำหนดการแต่งกายของหลานว่าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เหมาะกับวัย	435
8	3	ฐานะ ฐานะฐานะ	437
9	46	กวดขันเข้มงวดเกี่ยวกับการเรียน และการดูหนังสือที่บ้าน	444
10	18	กำหนดเวลาให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทำการบ้าน ดูทีวี การเล่น ฯลฯ	445
		บ่นว่าหลานทำสำรับ ชอบแต่งตัวแต่ไม่เอาใจใส่การทำงาน	
		บ่นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวดเครา และการใช้เครื่องสำอาง	

จากตาราง 17 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่ น้อย มีน้อยที่สุดในเรื่องต่อไปนี้ พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่าไม่คอยสนใจลูกเท่าที่ควร มักมีเรื่องดกเถียงกับเพื่อนบ้านหรือทะเลาะกันเอง มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการกวดขันเรื่องการเรียนและการดูหนังสือ พ่อแม่ต้องการให้ลูกทำอาชีพตามที่ตนเลือกให้ ส่วนเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ ที่พ่อแม่มักบ่นหรือตำหนิ การแต่งกาย ทรงผม การไว้หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง

ตาราง 18 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพัฒนาการ
 เกินทางจากเมนนอย (จำนวน 132 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ภาพลักษณ์
1	12	ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนมาขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	392
2	6	ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	388
3	31	กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่พวกเขาไม่สุภาพ คมสุรา สูบบุหรี่ เล่น การพนัน เป็นต้น	337
4	9	ให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	335
5	11,28	ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่เสียก่อนจึงจะไม่ถูกบน และยังไม่อนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนและบ้านญาติ	329
6	2,41	พ่อแม่ไม่ชอบให้พั่ววิทย์ หรืออุทิวในขณะที่ทำการบ้าน หรืออ่านหนังสือ เรียนและพ่อแม่จู้เรื่องความสะอาดของร่างกายและเสื้อผ้าของ เครื่องใช้	323
7	7	พ่อแม่ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่พ่อแม่เลือกให้ไม่ว่าท่านจะชอบหรือไม่	322
8	47	พ่อแม่จู้จนรู้ว่าเรื่องที่ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ	320
9	23,30	พ่อแม่ไปคอยอนุญาตให้ออกนอกบ้านหรือไปเที่ยว เพราะกลัวเสียเวลา ทำงานอื่น ๆ กลัวเปลี่ยนทรัพย์สิน หรือกลัวประพฤติตนเสียหาย ทั้งชอบ ให้คบและเอาแบบอย่าง เพื่อนที่พ่อแม่ชอบ	319
10	50	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ทัศนักร หรือเดินทางไกล	317

จากการวาง 18 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพัฒนาการเกินทางจากเมนนอย มีความขัดแย้ง
 มากที่สุดเกี่ยวกับเรื่องที่ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ กวดขันเรื่องการคบเพื่อน การใช้จ่าย
 ชอบให้ทำตามความต้องการของตน เช่นการเลือกอาชีพ ส่วนเรื่องที่พ่อแม่มักจะจะเป็นเรื่องความสะอาด
 ความสนใจในการเรียน นอกจากนี้เป็นเรื่องการออกนอกบ้าน เช่นการทัศนักร พ่อแม่ไม่คอยอนุญาต

ตาราง 19 ลักษณะความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่น ที่มีอายุห่างจากพ่อแม่
มากกว่าจากแม่น้อย (จำนวน 132 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าซัดแย้ง	คะแนนรวม ความซัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงจนรำคาญ	188
2	4	พ่อแม่ชอบบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร	222
3	3	พ่อแม่มักกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่น การ ดูทีวี การทำการบ้าน	225
4	36	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง เรียนดี สวย	228
5	29, 37	พ่อแม่ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้าน หรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ เช่น เที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ ติดต่อกับ จ.ม. หรือโทรศัพท์อยู่เสมอ และ พ่อแม่แสดงความลำเอียงต่อลูก	239
6	34	พ่อแม่มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	240
7	8	พ่อแม่ให้เงินไม่พอในการใช้จ่ายหรือให้ไม่คงที่	242
8	16	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้เลือกซื้อ หรือตัดสินใจตามแบบที่ตนเองชอบ	243
9	46	พ่อแม่บ่นว่าทานส่วราย ชอบแกล้งตัวไปเอาใจใส่การงาน	246
10	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่ชอบ บังคับให้ลูกทำตามความเห็นของตน	247

จากตาราง 19 จะเห็นว่าความซัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่
มากกว่าจากแม่น้อย มีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน บ่นว่าลูกไม่เอาใจ
ในการเรียนเท่าที่ควร คุยโอ้อวดเรื่องลูก แสดงความลำเอียงต่อลูก ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาบ้าน
เคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ ส่วนเรื่องส่วนตัวที่พ่อแม่ไม่อนุญาตหรือบ่น เช่น การกำหนด
เวลาทำกิจกรรมพิเศษเช่นเวลาดู การเลือกซื้อเครื่องแต่งกาย ลูกสนใจการแต่งตัวมากเกินไป และ
พ่อแม่ให้เงินไม่พอในการใช้จ่าย หรือไม่คงที่

ตาราง 20 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมาก
(จำนวน 274 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ลำดับ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6	พ่อแม่ชอบย่ำให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	151
2	12	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	80.5
3	31	พ่อแม่กวดขันการคบเพื่อนที่พวกเขาไม่สุภาพ, คมสุรา, สูบบุหรี่ เล่นการพนัน ฯลฯ	79.4
4	50	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ทัศนจรหรือเดินทางไกล	78.8
5	39	พ่อแม่ชอบย่ำว่าให้ทำดี ๆ	78.1
6	51	ก่อนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงว่าไปไหน อย่างไร กับใคร ฯลฯ	77.1
7	11	พ่อแม่ขอให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรต้องได้รับความเห็นชอบเสียก่อนจึงจะไม่ถูกบน	76.6
8	28	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	76.4
9	47	พ่อแม่ชอบบ่นจู้จี้ในเรื่องที่พวกเขาเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ	76.2
10	9	พ่อแม่ขอให้ชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องการเงิน และย่ำให้ใช้อย่างประหยัด	76.1

จากตาราง 20 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมาก มีมากที่สุดคือ พ่อแม่ชอบย่ำให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ และกวดขันเรื่องสังคมทั่ว ๆ ไป ของลูก เช่น การคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสม การออกจากบ้าน เดินทางไกล การไปค้างบ้านเพื่อนหรือญาติ นอกจากนี้ยังย่ำให้ทำดี ๆ และจู้จี้ในเรื่องเล็กน้อย ทั้งยังขอให้ลูกทำตามความต้องการของพวกเขาก็จะไม่ถูกบน ส่วนการเงินนั้นย่ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด

ตาราง 21 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมาก
(จำนวน 274 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับ	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มักดุดึงทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงจนท้าวความ	401
2	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง ความเห็นไม่ตรงกัน ก่อหรือแม่ชอบบังคับ ให้ ลูกทำตามความเห็นของตน	514
3	3	พ่อแม่กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เวลาเล่น กีฬา ทำการบ้าน ฯลฯ	529
4	17	แม่ตำหนิการแต่งกายของท้าวว่าไม่เหมาะสมกับวัย รูปร่าง และ รูปร่าง เป็นต้น	549
5	37	พ่อแม่แสดงความลำเอียงต่อลูก	550
6	8,16	พ่อแม่ให้เงินไม่พอใช้จ่าย หรือไม่คงที่ และไม่อนุญาตให้เลือกซื้อ หรือคัดเลือกตามแบบที่ลูกชอบ	568
7	32	พ่อแม่จู้เรื่องอาหาร เช่น เวลาในการรับประทานอาหาร ย้าให้ รับประทานอาหารที่ประโยชน์ ซึ่งท้าวไม่ชอบ	575
8	18	พ่อแม่บ่นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวดเครา และการใช้เครื่องสำอาง	574
9	34	พ่อแม่มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	578
10	19	ถ้าจะนอนดึกสายบ้างในวันหยุด พ่อแม่กับแม่จนดูร่ากาฏ	589

จากตาราง 21 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มี
บุตรมากมีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง พ่อแม่เรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านหรือทะเลาะกันเอง ให้เงิน
ไปเพียงพอในการใช้จ่าย แสดงความลำเอียงต่อลูก เคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้
เรื่องส่วนที่พ่อแม่กับท้าวหรือตำหนิเช่น เรื่องเกี่ยวกับการแต่งกาย การรับประทานอาหาร ทรงผม
หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง และกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ตาราง 22 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นหญิงในครอบครัวที่มีบุตรน้อย
(จำนวน 199 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่ขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	12	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนบ้านใกล้เคียงขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	658
2	41	พ่อแม่มักจู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย และเครื่องใช้ทั่ว ๆ ไป	650
3	31	พ่อแม่ทักขึ้นเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมคาย สุ่มหุหรือ เล่นการพนัน และเที่ยวเตร่ เป็นต้น	644
4	6	พ่อแม่ชอบย่ำให้ทานเอาอย่างจนประสบความสำเร็จในการเรียน	627
5	9	พ่อแม่ให้แจ้งเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	613
6	28	พ่อแม่ไปกอยอนุญาติให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	600
7	53	พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	597
8	11	พ่อแม่ชอบให้ทำตามความต้องการหรือคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรก็จะได้ความเห็นชอบเสียก่อนจึงจะไม่ถูกบ่น	587
9	4	พ่อแม่ชอบบ่นว่าลูกไปเอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร	586
10	51	ก่อนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้งและต้องชี้แจงว่าไปไหน อย่างไร กับใคร และการอนุญาตก็ไปเสมอ	580

จากตาราง 22 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นหญิงในครอบครัวที่มีบุตรน้อย มีความขัดแย้งมากที่สุด
10 อันดับแรก ก็คือการย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จ จู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ทักขึ้น
เรื่องการคบเพื่อน การออกนอกบ้านและเดินทางไกล การใช้จ่ายเงินให้ใช้อย่างประหยัด ส่วนการ
การเรียนมักบ่นเกี่ยวกับเรื่องความเอาใจใส่กับการเรียน และมักแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียน
ไม่ดี นอกจากนี้พ่อแม่ยังต้องการให้ลูกทำตามความต้องการและคำแนะนำของตน

ตาราง 23 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรน้อย
(จำนวน 199 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มีเรื่องถกเถียงทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านจนทรากรำคาญ	331
2	26	พ่อแม่อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวดกวดขัน	396
3	30	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง ว่าลูกเก่ง เรียนดี ลูกสวย เป็นต้น	399
4	40	พ่อแม่กังวลเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพของลูกมากเกินไป เช่นไม่ให้นอนดึก ให้อาบน้ำเย็น หรือไปหาหมอบ่อย ๆ	401
5	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	403
6	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง แะมักจะบังคับให้ลูกกลืนตามความเห็นของตน	408
7	34	พ่อแม่มักเฝ้าไข้ให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	412
8	37	พ่อแม่มักแสดงความลำเอียงต่อลูก	418
9	16	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้ลูกเลือกหรือตัดสินใจตามแบบที่ลูกชอบ	421
10	3	พ่อแม่กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การทำงาน การดูทีวี เป็นต้น	425

จากตาราง 23 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรน้อยมีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าพ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน การอบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างกวดขัน ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่า ไม่ค่อยสนใจลูก ส่วนเรื่องที่เกี่ยวกับเด็กโดยตรง เช่น การตัดสินใจว่า เฝ้าไข้ให้ไปทำบุญ แสดงความลำเอียงต่อลูก กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ลูก กังวลใจในสุขภาพของลูกมากเกินไป และการบังคับให้ลูกทำตามความต้องการของพ่อแม่

ตาราง 24 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำ (จำนวน 272 คน) มีมากที่สุด

อันดับ	อันดับ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6	พ่อแม่ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน	908
2	31	พ่อแม่กังวลเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ ก้มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวगे	884
3	12	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้อง หรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	863
4	41	พ่อแม่จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกายและข้าวของเครื่องใช้	840
5	55	พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	839
6	9	พ่อแม่ให้เงินเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด	834
7	11,39	พ่อแม่ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของตนทุกอย่างจึงไม่นับ ทั้งยังย่ำให้ทำดี ทำดี	817
8	51	ก่อนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง และกังวลชี้แจงว่าไปไหนกับใคร อย่างไร	811
9	50	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ทัศนาร หรือเดินทางไกล	802
10	28	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	785

จากตาราง 24 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จ กวักขันเรื่องการคบเพื่อนที่ไม่เหมาะสม จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกายและเครื่องใช้ ย่ำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และพ่อแม่มักไปพ้อใจผลการเรียนของลูกไม่ดี ส่วนเรื่องการสั่งการภายนอกเช่นการออกนอกบ้านต้องขออนุญาต การเดินทางไกล การไปค้างบ้านเพื่อนหรือญาติ พ่อแม่ก็ไม่อนุญาต และชอบให้ลูกทำตามคำแนะนำและความต้องการของตนเอง

ตาราง 25 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ –
สังคมระดับต่ำ (จำนวน 272 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่เด็กเห็นวาทขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงจนรบกวน	460
2	37	พ่อแม่แสดงความลำเอียงต่อลูก	537
3	3	พ่อแม่กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ดูทีวี เล่น ทำการบ้าน ฯลฯ	538
4	22	พ่อแม่กับพ่อแม่ทะเลาะกันเอง พ่อหรือแม่มักบังคับให้ลูกทำตาม ความเห็นของตน	542
5	36	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง เรียนดี สวย เป็นต้น	572
6	32	พ่อแม่รู้จักเรื่องอาหาร เช่น กำหนดเวลารับประทานอาหาร ย้ำให้รับ- ประทานอาหารที่เป็นประโยชน์โดยที่ทานไม่ชอบ	580
7	17	พ่อแม่ชอบตำหนิการแต่งกายว่าไม่เหมาะสมกับรูปร่าง วัยฐานะ เป็นต้น	599
8	57	พ่อแม่สนใจเรื่องอื่น ๆ มากกว่าไม่คอยเอาใจใส่ลูก ๆ เท่าที่ควร	605
9	29	พ่อแม่ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้าน หรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ เช่น เที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ ติดต่อกันทางจดหมาย โทรศัพท์อยู่เสมอ	609
10	7	พ่อแม่ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่พ่อแม่เลือกให้ ไม่ว่าท่านจะชอบ หรือไม่ก็ตาม	616

จากตาราง 25 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
และสังคมในระดับต่ำมีน้อยที่สุด เกี่ยวกับเรื่องที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านและทะเลาะกันเอง
การแสดงความรักอย่างต่อลูก คุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ พ่อแม่สนใจเรื่องอื่นมากกว่า และต้องการให้ลูกประกอบ
อาชีพตามที่พ่อแม่ต้องการ นอกจากนี้เป็นเรื่องส่วนตัว ๆ ไป เช่น กำหนดเวลาในการทำกิจกรรม
รู้จักเรื่องอาหาร ตำหนิการแต่งกาย และพ่อแม่ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้าน หรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ

ตาราง 26 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรก ของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
สังคมระดับปานกลาง (จำนวน 191 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	6	พ่อแม่ชอบย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน	619
2	12	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้อง หรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	574
3	47	พ่อแม่จับผิดในสิ่งที่ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย	551
4	28	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	548
5	31	พ่อแม่มักกักขังเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมคาย สู้บู้หรือ เล่นการพนัน เทียวเก่ง ฯลฯ	542
6	41	พ่อแม่จู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย และข้าวของเครื่องใช้	535
7	51	ก่อนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงว่าไปไหน อย่างไร กับใคร	530
8	9	พ่อแม่ให้ยืมเงิน เรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	528
9	11	พ่อแม่ชอบให้ทำตามคำแนะนำและความต้องการของแม่ทุกอย่าง จะทำอะไรต้องได้รับความเห็นชอบเสียก่อนจึงจะไปถูกบน	526
10	50	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปทัศนารหรือเดินทางไกล	516

จากตาราง 26 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมในระดับปานกลางมีมากที่สุดคือการย่ำให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จ จู้จับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ และความสะอาดของร่างกาย ส่วนเรื่องสังคมภายนอกพ่อแม่ยังไม่คอยอนุญาตให้ออกนอกบ้าน เดินทางไกล การไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ กวักขันเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่เหมาะสม นอกจากพ่อแม่ย่ำในเรื่องการใช้จ่ายเงินให้ประหยัดและชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของตนจึงไม่ถูกบน

ตาราง 27 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-
สังคมระดับปานกลาง (จำนวน 191 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านจนท้าวท้าว	261
2	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง และมีความเห็นไม่ตรงกันพอหรือแม่ก็ บังคับให้ลูกทำตามความเห็นของตน	355
3	34	พ่อแม่มักเที่ยวเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	361
4	8	พ่อแม่ให้เงินตามใจพอเพียง และให้ไม่ลงที่	369
5	36	พ่อแม่กวัดใจเข้มงวดเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนและการดูหนังสือที่บ้าน	372
6	17	พ่อแม่กำหนดการแต่งกายของหลานว่าไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่าง	381
7	23	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ออกจากบ้านหรือไปเที่ยว เพราะกลัวเสียเวลา ทำงานอื่น ๆ กลัวเปลี่ยนทรัพย์ หรือกลัวมีความประพฤติเสียหาย	384
8	3	พ่อแม่กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ดูทีวี เล่น ทำอาหารบ้าน	386
9	18, 57	พ่อแม่สนใจกับทรงผม การไว้หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง และพ่อแม่สนใจรูปร่างมากกว่า ไม่ค่อยสนใจลูกเท่าที่ควร	394
10	16	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้เลือกซื้อหรือตัดสินใจหาแบบที่ตนเองชอบ	396

จากตาราง 27 ความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่น ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-
สังคมในระดับปานกลางมีน้อยที่สุด เกี่ยวกับการที่พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน ทะเลาะกันเอง
เที่ยวเชิญให้ไปทำบุญ ให้เงินไม่เพียงพอ กวดขันเรื่องการเรียน และการดูหนังสือที่บ้าน นอกจากนี้มี
เรื่องส่วนตัว ๆ ไปเช่นการกำหนดเรื่องการแต่งกาย การไว้หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง
เวลาในการทำกิจกรรมอื่น ๆ

ตาราง 28 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง (จำนวน 10 คน) มีมากที่สุด

อันดับที่	อายุ	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	6,57	ชอบทำให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน และพ่อแม่ักสนใจธุระอันมากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	34
2	12	ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนมาขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	33
3	50,58	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนจรหรือเดินทางไกล และพ่อแม่ก็ปฏิบัติต่อลูกเหมือนกับว่าลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่เสมอ	30
4	51	ถอนออกจากบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงว่าไปไหนอย่างไร กับใคร	29
5	37,58	แสดงความลำเอียงต่อลูกและมักลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห	28
6	36,55	ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ใ้คนอื่นฟัง และไม่พอใจเมื่อทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ให้เอาใจใส่ แก่การเรียนเท่านั้น	27
7	28,53	ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ และมักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	26
8	24,42	ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืน และพ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความต้องการของลูกในปัจจุบัน	25
9	29,30	ชอบให้คบและเอาแบบอย่าง เพื่อนที่พ่อแม่ชอบ ทั้งไม่ชอบให้พาเพื่อน มาที่บ้านหรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก	24
10	41	จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย และข้าวของเครื่องใช้	23

จากตาราง 28 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของ เด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูงมีมากที่สุด เกี่ยวกับการทำให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ พ่อแม่สนใจธุระอันมากกว่าว่าได้ไม่เอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร ส่วนเรื่องการเข้าสังคมภายนอกเช่น การออกนอกบ้านต้องขออนุญาตทุกครั้ง ปรณกับกำชับ ทั้งยังไม่ค่อยอนุญาตให้ทัศนจรเดินทางไกล หรือจะไปค้างบ้านเพื่อนและญาติ พ่อแม่ไม่ยอมรับ

ให้ไปเที่ยวกับเพื่อนทาง เพศ แตะขบให้คบเพื่อนที่พ่อแม่ชอบ นอกจากนี้เป็นเรื่องการแสดงออกอื่น ๆ ของพ่อแม่ เช่นการแสดงความรักอย่างชัดแจ้ง และมักลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห และพ่อแม่จู่โจมความสะอาดของร่างกาย

ตาราง 29 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง (จำนวน 10 คน) มีน้อยที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	17	คำให้การแก่กายของทานว่าไม่เหมาะสมกับรูปร่าง , วัย	13
2	33	บ่นว่าหรือไม้อนุญาตทั้งนี้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่	14
3	18	บ่นเกี่ยวกับทรงผมการไว้หนวดเครา และการใช้เครื่องสำอาง	16
4	8,25	ให้เงินในการใช้จ่ายไม่พอเพียง หรือไม่คงที่และไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน	17
5	3,15,16	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และพ่อแม่พอใจที่จะเล่าและเปรียบเทียบถึงการอบรมมารยาทและการวางแผนในสมัยก่อนทั้ง ไม้อนุญาตให้เลือกซื้อหรือจกเสื้อผ้าแบบที่ลูกชอบ	18
6	20,21	พ่อแม่ก็มีเรื่องดกเถียงว่ากล่าวกับคนในบ้านและก็มีเรื่องดกเถียงทะเลาะวิวาทกับคนบ้านใกล้เคียง ร้อนเคืองจน ลูกรำคาญ	19
7	19	ถ้าจะนอนก็สายบางวันวันหยุดกับนอนจน ลูกรำคาญ	20
8	26	อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนทาง เพศอย่างเข้มงวดกวดขัน	21
9	9,10	ให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงินและย่ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัดและบ่นว่าถ้าซื้อของในราคาแพง หรือซื้อข้าวของเครื่องใช้บ่อย ๆ	22
10	1	เวลาวางจะทำงานส่วนที่เล่นหรือพักผ่อนมักจะย่ำให้สนใจในเรื่องการเรียน ทั้งยังจู่จี้เกี่ยวกับเรื่องมารยาทต่าง ๆ	23

จากการวาง 29 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่น ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-

สังคมระดับสูงมีน้อยที่สุด เกี่ยวกับเรื่อง การดำเนินเรื่อง การแต่งกาย บ่นว่าหรือไม่อนุญาตเกี่ยวกับการ
 สุนัขหรือ หงส์ หนึ่งแถว หนึ่งแถว ให้เงินไม่เพียงพอ ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน
 ธรรมเรื่อง การวางตัวกับเพื่อนทางเพศอย่างเข้มงวด ส่วนเรื่องอื่น ๆ เช่น พ่อแม่มีเรื่อง ดกเถียงว่าคา
 กับคนในมา และเพื่อนมา กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมใหญ่ เวลาว่างจะทำงานส่วนตัว พ่อแม่
 ย้ำให้สนใจในเรื่องการเรียน ทั้งยังจู้เกี่ยวกับเรื่องมารยาทต่าง ๆ

ตาราง 30 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 309 คน)
 มีมากที่สุดและขัดแย้งกันมากที่สุด

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	6	พ่อแม่ชอบบ่นให้หลานเขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	966
2	12	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้อง หรือเพื่อนมาขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	940
3	53	พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี	926
4	31	พ่อแม่ทักเรื่อง การคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมคาย สุนัขหรือ เล่นการพนัน เที่ยวเตร่ ฯลฯ	895
5	9	พ่อแม่ให้เงิน เรื่องการใช้จ่ายเงิน และย้ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด	851
6	50	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปทัศนศึกษาหรือเดินทางไกล	847
7	28	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	829
8	41	พ่อแม่จู้เรื่องความสะอาดของร่างกายและข้าวของเครื่องใช้	815
9	11	พ่อแม่ชอบให้ทำตามความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง	814
10	39	พ่อแม่ชอบย้ำให้ทำดี ทำดี	810

จากตาราง 30 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับแม่
 มากกว่าพ่อ มีมากที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง การย้ำให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความ
 ไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี ทั้งยังทักเรื่อง การคบเพื่อนที่พูดจาไม่เหมาะสม การใช้จ่ายเงินย้ำให้
 ประหยัด จู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย นอกจากนี้พ่อแม่ยังไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือญาติ
 การทัศนศึกษา และพ่อแม่ชอบให้ทำตามความต้องการของคน จึงขออย่าให้ทำดี ๆ

ตาราง 31 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 309 คน) มีน้อยที่สุด และขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวมความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่มีเรื่องก่อกวนทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านจนท้าวความ	439
2	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเองหรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน	
		พ่อหรือแม่ชอบบังคับให้คล้อยตามความเห็นของตน	572
3	17	พ่อแม่ตำหนิการแต่งกายว่าไม่เหมาะสมกับวัยฐานะลักษณะของท่าน	592
4	54	พ่อแม่มักเถียงเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	595
5	3	กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่น กู๊ว ทำการบ้าน	599
6	18	พ่อแม่เน้นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง	607
7	8	พ่อแม่ให้เงินไม่เพียงพอในการใช้จ่าย และได้ไม่คงที่	610
8	7	พ่อแม่ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่พ่อแม่เลือกให้ ไม่ว่าท่านจะชอบหรือไม่ก็ตาม	614
9	36	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเกี่ยวกับลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง เรียนดี ฯลฯ	616
10	37	พ่อแม่แสดงความลำเอียงต่อลูก	622

จากตาราง 31 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นซึ่งมีความขัดแย้งกับแม่มากกว่ากับพ่อ มีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือวิวาทกับเพื่อนบ้าน นอกจากนี้เป็นเรื่องส่วนตัว ๆ ไป เช่น ตำหนิการแต่งกาย การไว้ทรงผม หนวดเครา การใช้เครื่องสำอาง การใช้จ่ายเงิน การเลือกอาชีพ ตามที่พ่อแม่เลือกให้ ส่วนเรื่องอื่น ๆ เกี่ยวกับการให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก และพ่อแม่ก็แสดงความลำเอียงต่อลูก

ตาราง 32 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 164 คน)
มีมากที่สุด และขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่

อันดับที่	ชาย	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	6	พ่อแม่ชอบย่ำให้ทานเอาตัวอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน	612
2	51	ถอนออกจากบ้านของขออนุญาตทุกครั้ง และต้องชี้แจงว่าไปไหน กับใคร อย่างไร	576
3	12	พ่อแม่ชอบยกตัวอย่างพี่น้องหรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง	550
4	31	พ่อแม่ทักจนเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ คมเหล้า สุ่มหุรี เที่ยวเล่น ฯลฯ	547
5	39	พ่อแม่ชอบย่ำว่าให้ทำดี ทำดี	546
6	28	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ	539
7	11, 47, 53	พ่อแม่ชอบให้ทำตามคำแนะนำหรือความต้องการของตนทุกอย่างและ มักบ่นว่า เมื่อผลการเรียนไม่ดี ทั้งยังบ่นในเรื่องที่ทานเดินเป็น เรื่องเล็กน้อย	532
8	41	พ่อแม่จู้เรื่องความสะอาดของร่างกายและข้าวของเครื่องใช้	523
9	9	พ่อแม่ให้ชี้แจงเรื่องการใช้จ่ายเงิน และย่ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด	522
10	50	พ่อแม่ไม่คอยอนุญาตให้ทัศนจร หรือเดินทางไกล	519

จากตาราง 32 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่ มีมากที่สุด คือเรื่องที่พ่อแม่ชอบย่ำให้เอาตัวอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ ส่วนเรื่องสั่งกมภายนอก เว้น
การทักจนเรื่องการคบเพื่อนที่ไปเหมาะสม การถอนออกจากบ้านของขออนุญาต พร้อมกับกำชับชี้แจงรายละเอียด
การไปอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ การทัศนจร นอกจากนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับพ่อแม่ชอบย่ำ
ให้ทำดี ๆ จู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ย่ำให้ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และพ่อแม่ยังต้องการให้ลูก
ปฏิบัติตามความต้องการของตน

ตาราง 33 ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน 164 คน)
มีน้อยที่สุด และขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่

อันดับที่	ข้อที่	ลักษณะการกระทำของพ่อแม่ที่เด็กวัยรุ่นเห็นว่าขัดแย้ง	คะแนนรวม ความขัดแย้ง
1	21	พ่อแม่กับเรื่อทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านจนท้าวความ	318
2	22	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเองหรือความเห็นไม่ตรงกัน พ่อหรือแม่ชอบบังคับให้ลูกทำตามความเห็นของตน	352
3	3	พ่อแม่กำหนดเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ดูทีวี เล่น ทำการบ้าน ฯลฯ	354
4	36	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง เรียนดี สวย ฯลฯ	369
5	37	พ่อแม่แสดง ความลำเอียงต่อลูก	374
6	32	พ่อแม่จู้เรื่องอาหาร เช่น กำหนดให้รับประทานอาหารให้เป็นเวลา ย้ำให้รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ โดยที่ทานไม่ชอบ	388
7	34	พ่อแม่มักเถียงเชิงให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ	394
8	17	พ่อแม่ตำหนิการแต่งกายของหลานว่าไม่เหมาะสมกับวัย รูปร่าง	398
9	57	พ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร	404
10	29, 52	พ่อแม่ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้าน หรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ เช่น เที่ยวนัดกับแม่บ่อย ๆ เที่ยวน จ.ม. ติดต่อก และโทรศัพท์ที่อยู่เสมอ และมักจะอนุญาตลูกไม่สม่ำเสมอ	411

จากตาราง 33 จะเห็นว่าความขัดแย้ง 10 อันดับแรกของเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่ มีน้อยที่สุดเกี่ยวกับเรื่อง การทะเลาะวิวาทของพ่อแม่กับเพื่อนบ้าน และพ่อแม่ทะเลาะกันเอง คุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ แสดงความลำเอียงต่อลูก จู้เรื่องอาหาร เถียงเชิงให้ไปทำบุญ ตำหนิการแต่งกาย นอกจากนี้พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากกว่าไม่ค่อยสนใจลูก และไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้าน หรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ

ตาราง 34 เปรียบเทียบจำนวนของ เต็ก้วยรุ่นที่มีความแข็งแรง กับพอและแม่ แจกแจงกาย
การอยละ (จำนวนตามเพศและระดับวัย)

บุคคลที่แข็งแรง	กลุ่มวัยรุ่นชายจำนวน 211 คน		กลุ่มวัยรุ่นหญิงจำนวน 262 คน		รวม	
	คน 10	ปลาย 5	คน 10	ปลาย 15	จำนวน	ร้อยละ
พอ	33 4	48 5	31 3	52 2	14 164	34.63 2
แม่	67 6	63 10	81 7	98 13	30 309	65.307 72
รวม	100	111	112	150	50 473	100.000

จากตาราง 34 จะเห็นว่าจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแยกตาม เพศ และระดับวัย ในทุกตัวแปรจะมี
ความแข็งแรง กับแม่มากกว่ากับพอ

$$\begin{aligned}
 36 \frac{5}{8} &= 100 \\
 35 &= \frac{125 \times 35}{88} = 72 \\
 125 \times 10 &= 28 \\
 88
 \end{aligned}$$

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความแข็งแรงของ เเค็กวุ้นที่มีคอพอแม่

ตาราง 35 เปรียบเทียบความแข็งแรงระหว่างวุ้นผู้ชาย กับวุ้นหญิง

การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
วุ้นผู้ชาย	211 25	146.900	~~1138.6~~ 1169.883	0.251
วุ้นผู้หญิง	262 25	146.080	~~107.53~~ 1124.825	

$$t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 35 จะเห็นว่าเเค็กวุ้นผู้ชาย กับเเค็กวุ้นหญิง มีความแข็งแรงแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 36 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความแข็งแรงของ เเค็กวุ้นตอนต้น
กับเเค็กวุ้นตอนปลาย

การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
วุ้นตอนต้น	212	147.175	1183.045	0.421
วุ้นตอนปลาย	261	145.854	1113.448	

$$t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 36 จะเห็นว่ากลุ่มวุ้นตอนต้นกับตอนปลายมีความแข็งแรงแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 37 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนา
ในกรุงเทพมหานคร กับวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด

การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
วัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร	241	140.668	1151.573	3.847 ^{**}
วัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัด	232	152.448	1067.279	

$$P < .001 \quad t_{.001} = 3.291$$

จากตาราง 37 จะเห็นว่าวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร มีความขัดแย้งแตกต่างกับ
กลุ่มวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาในต่างจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (
ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นในต่างจังหวัดมีความขัดแย้งสูงกว่าวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

ตาราง 38 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจาก
พ่อแม่มาก กับวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่น้อย

การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก	148	148.318	1114.313	.223
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่น้อย	193	149.171	1365.736	

$$t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 38 จะเห็นว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่มาก จะมีความขัดแย้งแตกต่างกับ
กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อแม่เพียงเล็กน้อย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 39 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชกัแย้งระหว่าง เด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจาก
พ่อแม่มากกับเด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่ก แต่แม่นอย

กาสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่มาก	148	148.318	1114.313	1.814*
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่กแต่ หางจากแม่นอย	132	141.129	1079.380	

$$* P \{ .05 \quad t_{.05} = 1.645$$

จากตาราง 39 จะเห็นวากลุมวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่มาก จมีความชกัแย้งแตกต่างกับ
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่กแต่หางจากแม่นอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเมื่อถูก
คะแนนเฉลี่ยแล้ว กลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุหางจากพ่อแม่มาก จมีความชกัแย้งสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุหางจาก
พ่อแม่ก แต่หางจากแม่นอย

ตาราง 40 เปรียบเทียบความแตกต่างของภาวะชดเชย ระหว่าง เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจาก
พ่อแม่น้อย กับเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่ห่างจากแม่น้อย

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษา	N	$\bar{X}$	S^2	t
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่	193	149.171	1365.736	2.059 [*]
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่ ห่างจากแม่น้อย	132	141.129	1079.380	

$$* P < .05 \quad t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 40 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่ มีความชดเชยแตกต่างกับ
เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่แม่น้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อถูกกระตุ้นให้
จึงกล่าวได้ว่า เด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่าแม่มีความชดเชยสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุห่างจากพ่อกว่า
แม่ห่างจากแม่น้อย

ตาราง 41 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชักแ้งระหว่าง เถ้วยรู่ที่อยู่ในกรอกรวี่
ซึ่งมีนุครมก กับเถ้วยรู่ที่อยู่ในกรอกรวี่ที่มีนุครนอย

คาสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เถ้วยรู่ซึ่งอยู่ในกรอกรวี่ที่มีนุครมก	274	146.128	1245.203	0.391
เถ้วยรู่ซึ่งอยู่ในกรอกรวี่ที่มีนุครนอย	199	147.392	1176.573	

$$t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 41 จะเห็นว่าเถ้วยรู่ซึ่งอยู่ในกรอกรวี่ที่มีนุครมก มีความชักแ้งแตกต่างกับ
เถ้วยรู่ซึ่งอยู่ในกรอกรวี่ที่มีนุครนอย อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 42 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชักแ้งระหว่าง เถ้วยรู่ที่มีความชักแ้งกับ
พอมากกว่าแม่ และกับแม่มากกว่าพอ

คาสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เถ้วยรู่ที่มีความชักแ้งกับพอมากกว่าแม่	164	149.073	1205.516	1.099
เถ้วยรู่ที่มีความชักแ้งกับแม่มากกว่าพอ	309	145.379	1217.937	

$$t_{.05} = 1.960$$

จากตาราง 42 จะเห็นเถ้วยรู่ที่มีความชักแ้งกับพอมากกว่าแม่ มีความชักแ้งแตกต่าง
กับเถ้วยรู่ที่มีความชักแ้งกับแม่มากกว่าพอ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 43 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ

Source of Variation	df	SS	MS	F
Treatment	2	15695.244	7847.622	6.62 ^{**}
Experimental error	470	557390.955	1185.938	
Total	472	573086.199		

$$** F_{.01}(2,470) = 4.66$$

จากตาราง 43 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ จะมีความขัดแย้งแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพื่อให้เห็นเด่นชัดว่าคู่ใดมีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไร จึงเปรียบเทียบให้เห็นชัดในตารางต่อไป

ตาราง 44 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชกัแย้งระหว่าง เกื้อขวัญที่มีสถานภาพทาง
เศรษฐกิจ - สังคมระดับสูง กับระดับต่ำ

ค่าสถิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมระดับสูง	10	127.600	656.711	2.843
เกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมระดับต่ำ	272	151.335	1099.242	

$P < .01$

ค่า $t_{.01} = 2.576$

จากตาราง 44 จะเห็นว่าเกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับสูง มีความ
ชกัแย้งแตกต่างกับเกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และเมื่อถูกะแ่นเฉดย์แล้ว เกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ มีความชกัแย้ง
สูงกว่าเกื้อขวัญที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับสูง

ตาราง 45 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งระหว่างเกษตรกรที่มีสถานภาพ
ทางเศรษฐกิจ - สังกะยมสูง กับระดับปานกลาง

กลุ่มตัวอย่าง คาสติก	N	$\bar{X}$	S^2	t
เกษตรกรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังกะยมสูง	10	127.600	656.711	1.572
เกษตรกรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังกะยมปานกลาง	191	141.000	1334.663	

$$t_{.05} = 1.645$$

จากตาราง 45 จะเห็นว่าเกษตรกรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังกะยมสูง มีความ
ขัดแย้งแตกต่างกับ เกษตรกรที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังกะยมปานกลาง อย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 46 เปรียบเทียบความแตกต่างของความชุกแยะระหว่างเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับปานกลาง กับระดับต่ำ

คาสลิติ กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S ²	t
เคกวยรูนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ-สังคมระดับปานกลาง	191	141.000	1334.663	3.115 ^{-x}
เคกวยรูนที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ-สังคมระดับต่ำ	272	151.335	1099.242	

$$** \quad P < .01 \quad t_{.01} = 2.576$$

จากการวาง 46 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับปานกลาง มีความชดเชยแตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อถูกคะแนนเฉลี่ยแล้ว เด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับต่ำ จะมีความชดเชยสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ - สังคมระดับปานกลาง

ตาราง 47 เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำระหว่างกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีความซัดแย่งสูงกับกลุ่มที่มีความซัดแย่งต่ำ

การสังเกต กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
เด็กวัยรุ่นที่มีความซัดแย่งสูง	244	130.820	171.317	0.872
เด็กวัยรุ่นที่มีความซัดแย่งต่ำ	229	131.969	236.986	

$$t_{.05} = 1.645$$

จากตาราง 47 จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความซัดแย่งสูง มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่มีความซัดแย่งต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 หาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบระหว่างความขัดแย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะ
ความเป็นผู้นำ

ตาราง 48 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับลักษณะความเป็นผู้นำ
ของวัยรุ่น

ความสัมพันธ์ระหว่าง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
ความขัดแย้งของ เด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ	.059

$$r_{.05} = .195$$

จากตาราง 48 จะเห็นว่าความขัดแย้งและลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์ในทาง
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ.

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจหาลักษณะและลำดับความสำคัญของความขัดแย้ง
ด้านต่าง ๆ ตลอดจนความแตกต่างของความขัดแย้ง เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง
โดยจำแนกตาม เพศ รัศมีอายุ ภูมิลำเนา จำนวนบุตร อายุของพ่อแม่ และสถานภาพทาง
เศรษฐกิจ-สังคมของครอบครัว นอกจากนี้ยังมุ่งศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความขัดแย้ง กับลักษณะ
ความเป็นผู้นำ และเพื่อสร้างแบบสอบถามความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษากันว่า

กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 21 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับ
ม.ศ.1 - ม.ศ.5 และนักเรียนระดับ ป.กศ.ต้น ป.กศ.สูง ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพฯ-
มหานคร และจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 473 คน เป็นชาย 211 คน หญิง 262 คน
การเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธี Purposive Sampling

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามวัดความขัดแย้ง (ผู้ศึกษาและคณะสร้างขึ้นเอง)
2. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ (สุจินต์ ปรวีชาภรณ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาจิตวิทยา 2514 เป็นผู้สร้างและปรับปรุง)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. (การแจกแจงความถี่เพื่อหาคะแนนรวม ในการจัดอันดับความสำคัญของความขัดแย้ง
ด้านต่าง ๆ พรหมทั้งหาการอยู่ละเพื่อเปรียบเทียบความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่)
2. ใช้ $t - test$ ทดสอบความแตกต่างของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อความขัดแย้ง
3. ใช้ $F - test$ ทดสอบสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ-สังคม ของครอบครัวที่มีผลต่อ
ความขัดแย้ง
4. ใช้ Product Moment Correlation หากความสัมพันธ์สัมพันธ์ระหว่าง
ความขัดแย้งกับลักษณะความเป็นผู้นำ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แจกแจงอันดับลักษณะความสำคัญของความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่

1. ผลการศึกษาปรากฏว่าในกลุ่มตัวอย่างทุกตัวแปร มีลักษณะความขัดแย้งใน 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่จะมีเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันบ้างในด้านอันดับและรายละเอียดบางข้อเมื่อแยกเปรียบเทียบในแต่ละตัวแปร

ลักษณะความขัดแย้ง 10 อันดับแรกที่เด็กวัยรุ่นรู้สึกขัดแย้งมากที่สุด คือการที่พ่อแม่ชอบ
บ่นให้เอาแบบอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ ทดกันเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติคนไม่ดี และ
เพื่อนต่างเพศ การออกนอกบ้านต้องขออนุญาต และแข็งแรงทุกครั้ง ทั้งไม่อนุญาตให้ไปทัศนจรหรือ
ไปกั๊กบ้านเพื่อนเพราะกลัวเสียเวลาทำงาน เปลืองทรัพย์ หรือกลัวว่าลูกจะประพฤติคนเลวร้าย
ถากถำบ้านไม่ตรงเวลาจะถูกบ่นว่า พ่อแม่ก็อยู่ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นความสะอาดของ
ร่างกาย ขาวของเครื่องใช้ ส่วนเรื่องที่พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจต่อการเรียนของลูก
ไม่ดี ลูกที่หัวหรือพังวิทย์ในขณะที่ทำการบ้าน พาเพื่อนฝูงมาบ้านหรือสนุกเฮฮาส่งเสียงดังอยู่ในหมู่
เพื่อนฝูง นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นยังเห็นว่าพ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความต้องการของเด็กวัยรุ่น
ในปัจจุบัน และเมื่อลูกไม่ปฏิบัติตามความต้องการที่พ่อแม่คาดหวังมักจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง
เมื่อเกิดอารมณ์โมโห

ส่วนข้อขัดแย้ง เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มข้อที่น่าสนใจคือ

— ระหว่างวัยรุ่นชายกับวัยรุ่นหญิง ข้อขัดแย้งที่พบในวัยรุ่นชายคือ พ่อแม่มักกวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติกไม่ดี ย้ำให้ทำดี จู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกาย และไม่อนุญาตเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ ส่วนวัยรุ่นหญิง พ่อแม่มักเข้มงวดเกี่ยวกับการออกนอกบ้านและการกลับบ้านต้องตรงเวลา ทั้งไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนจร หรือเดินทางไกลและพ่อแม่ชอบให้ลูกหาความความตองการของตน

— ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นกับวัยรุ่นตอนปลาย วัยรุ่นตอนต้นพบว่าพ่อแม่มักงัดโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห ชอบย้ำให้ทำดี ทำดี มักบ่นเมื่อผลการเรียนไม่ดี และจู้จี้เรื่องความสะอาดของร่างกายขาวของเครื่องใช้ ส่วนการไปเที่ยวกับเพื่อนทางเพศในเวลากลางคืนพ่อแม่ไม่ชอบ สำหรับวัยรุ่นตอนปลายพบว่า พ่อแม่จู้จี้ขึ้นว่าในเรื่องที่ลูกเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ชอบให้คบและเอาอย่างเพื่อนที่พ่อแม่ชอบ นอกจากนี้ยังเห็นว่าพ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความตองการของวัยรุ่นในปัจจุบัน

— ระหว่างวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุแตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม วัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากกับข้อขัดแย้งในเรื่องเหล่านี้คือ พ่อแม่ชอบย้ำให้ลูกทำดี จู้จี้ในเรื่องเล็กน้อย ทั้งไม่ค่อยอนุญาตหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อลูกออกไปคางบ้านเพื่อน หรือสนุกสนานอยู่ในกลุ่มเพื่อนฝูง นอกจากนี้ก็วัยรุ่นเห็นว่าพ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจในความตองการของตน ส่วนวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุน้อยพบว่า พ่อแม่มักกวดขันเรื่องการใช้จ่ายเงิน ชอบให้ลูกทำตามคำแนะนำหรือความตองการของพ่อแม่ทุกอย่าง และมักงัดโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห ข้อขัดแย้งซึ่งพบในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากแต่แม่อายุน้อย ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มอื่นคือ ไม่ชอบให้ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ในขณะที่ทำการบ้าน ชอบให้เอาแบบอย่างหรือคบกับเพื่อนที่พ่อแม่ชอบ นอกจากนี้พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ออกนอกบ้านเพราะกลัวเปลืองทรัพย์ เสียเวลาทำงานหรือกลัวว่าลูกไปทำตนเสียหายและพ่อแม่ชอบให้ลูกประกอบอาชีพตามที่พ่อแม่เลือก

— ระหว่างวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมากและมีบุตรน้อย ในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพี่น้องมากพบว่า พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนจรหรือเดินทางไกล ชอบย้ำให้ลูกทำดี และ

จุใจในเรื่องเล็กน้อย ส่วนข้อขัดแย้งในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพี่น้องน้อยคือ พ่อแม่มักจุใจเรื่องความสะอาดของร่างกายของเครื่องใช้ เข้มงวดเกี่ยวกับการเรียน

— ระหว่างวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูงกลางและต่ำในระดัปล่างพบว่าพ่อแม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับการออกนอกบ้านและแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนของลูกไม่ดี ส่วนข้อขัดแย้งนี้พบในระดัปล่างกับค่ารวมกันแต่ไม่พบในระดัปล่างก็พ่อแม่กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติไม่ดี การใช้จ่ายเงิน และขอให้ลูกทำตามความต้องการของตนหรืออย่าให้ลูกทำอะไรที่อยู่อูเสมอ นอกจากนี้ข้อขัดแย้งที่พบเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง ซึ่งไม่พบในกลุ่มอื่นคือ พ่อแม่สนใจธุระเรื่องมากกว่าลูก ปฏิบัติต่อลูกเหมือนเป็นเด็กเล็ก ๆ แสดงความห่วงใยของลูก คุยโอ้อวดเรื่องลูก ย้ำให้เอาใจใส่ในการเรียน ไม่พอใจเมื่อลูกทำกิจกรรมพิเศษนอกจากการเรียน ทั้งยังไม่ชอบให้ลูกพาเพื่อนฝูงมาบ้านหรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ นอกจากนี้เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้เห็นว่า พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจความต้องการของเด็กวัยรุ่นในปัจจุบัน

— ระหว่างกลุ่มวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่และขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ ส่วนใหญ่ข้อขัดแย้งที่พบจะมีเหมือนกันเช่น พ่อแม่ชอบอย่าให้เขาอย่างคนที่ประสบผลสำเร็จ แสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติไม่ดี การใช้จ่ายเงิน จุใจเรื่องความสะอาดของร่างกายของเครื่องใช้ ทั้งไม่อนุญาตให้ไปหัดสอน หรือไปกานบ้านคนอื่น ประการสุดท้ายคือพ่อแม่ต้องการให้ลูกปฏิบัติตามคำแนะนำและความต้องการของพ่อแม่ทุกอย่าง ส่วนข้อขัดแย้งที่พบในวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่เท่านั้นคือพ่อแม่เข้มงวดกวดขันเรื่องการออกนอกบ้าน และจับจ้องในเรื่องลูกเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย

ข้อขัดแย้งที่เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกันน้อยที่สุดคือการที่พ่อแม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้านหรือขัดแย้งกันเอง กำหนดเวลาให้ลูกทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำนุการแต่งกาย เคียวเชิญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวด ให้เงินไม่เพียงพอในการใช้จ่าย บ่นเกี่ยวกับทรงผมหนวกเกรว อนุญาตลูกไม่สม่ำเสมอ จุใจเรื่องอาหาร และบ่นว่าเกี่ยวกับการเรียน การนอน

ต้นสาย หรือกังวลเกี่ยวกับสุขภาพของลูกจนเกินไป! ส่วนข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เห็นว่า
 ขัดแย้งน้อยที่สุด แท้จริงในกรณีที่ไม่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง หรือกลุ่มอื่นบ้างที่
 เห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดขัดแย้ง ไ้มากก็่อ การที่พ่อแม่แสดงความรักอย่างต่อลูก สนใจธุระอื่น
 มากกว่าลูก จุ๊จนกว่าในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห และ
 ขาดลูกหายก็่อ บ่นว่าหรือไม่อนุญาตเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

2. ผลการศึกษปรากฏว่าเมื่อเปรียบเทียบในระหว่าง เพศ รัชกับอายุ ขัดกับพ่อและแม่
 จำนวนบุตรในครอบครัว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง
 ภูมิลำเนา อายุของพ่อแม่ สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมของครอบครัว พบว่ามีความแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งสรุปผลต่อไปนี้

2.1 เด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
 ทางสถิติ ($t = 0.261$) ซึ่งขัดกับสมมุติฐานข้อ 1 ที่ว่าเด็กวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งมากกว่า
 เด็กวัยรุ่นชาย

2.2 เด็กวัยรุ่นตอนต้นกับวัยรุ่นตอนปลาย มีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.421$) ซึ่งขัดกับสมมุติฐานข้อ 2 ที่ว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้นมีความขัดแย้ง
 มากกว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลาย

2.3 เด็กวัยรุ่นในเขตจังหวัดลำปางมีความขัดแย้งสูงกว่าเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพฯ-
 มหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .001 ($t = 3.847$) ซึ่งสอดคล้องกับ
 สมมุติฐานข้อ 5 ว่าเด็กวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาต่างกันจะมีความขัดแย้งต่างกัน

2.4 เด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากกับเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุน้อยมีความขัดแย้ง
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.223$) ซึ่งขัดกับสมมุติฐานข้อ 6 ที่ว่า
 เด็กวัยรุ่นที่อายุห่างจากพ่อแม่มาก มีความขัดแย้งมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่บ่อย

2.5 เด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากมีความขัดแย้งสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุน้อย
แต่พ่อแม่อายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ($t = 1.814$)

2.6 เด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุน้อยมีความขัดแย้งสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมาก
แต่พ่อแม่อายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ($t = 2.059$)

2.7 เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตรมากและมีบุตรน้อย มีความขัดแย้ง
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.391$)

2.8 เด็กวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่ และวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ
มีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.099$)

2.9 เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับต่ำ
มีความขัดแย้งสูงกว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ($t = 2.843$)

2.10 เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับต่ำ
มีความขัดแย้งสูงกว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับปานกลาง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ($t = 3.113$)

2.11 เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูงกับ
ระดับปานกลางมีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.572$)

ดังนั้นผลการศึกษาในข้อ 2.9 – 2.11 จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 เป็นส่วนใหญ่
ที่ว่า "เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมแตกต่างกันจะทำให้ความ
ขัดแย้งแตกต่างกันด้วย"

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำระหว่าง เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งสูงกับวัยรุ่น
ที่มีความขัดแย้งต่ำ และความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับลักษณะ

3.1 เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งสูงกับกลุ่มวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งต่ำ มีลักษณะความ
เป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.872$) ซึ่งขัดกับสมมุติฐานข้อ 9 ที่ว่า

"เด็กวัยรุ่นที่มีความซัดเซ้งต่ำจะมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความซัดเซ้งสูง"

3.2 ความซัดเซ้งกับลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.059$) ซึ่งขัดกับสมมุติฐานข้อ 10 ที่ว่า "ความซัดเซ้งของเด็กวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ"

หน้า 95 - 109

อภิปรายผล

1. ลักษณะและความสำคัญของความซัดเซ้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่

1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าความซัดเซ้งที่เด็กวัยรุ่นมีกับพ่อแม่มากที่สุดและมีความสัมพันธ์มากที่สุด เกี่ยวกับการที่พ่อแม่ชอบยุ่งเหยิงเอาอย่างจนที่ประสบผลสำเร็จโดยเฉพาะทางการเรียน กวดขันเรื่องการกินนอนที่พวกเขาไม่สุภาพ คบเพื่อน ดูปorno และเพื่อนต่างเพศ การเรียน การออกนอกบ้านไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งพ่อแม่เกรงว่าจะเปลืองทรัพย์สิน เสียเวลาทำงานอื่น ๆ หรือเกรงว่าลูกจะไปทำชั่วเสียหาย นอกจากนี้พ่อแม่ยังห่วงหรือบ่นว่าเกี่ยวกับความสะอาดของร่างกายและข้าวของเครื่องใช้ การใช้เงินทองซึ่งแรงจูงใจหายไปอย่างไร และขอให้น้องเกิดคือพ่อแม่ต้องการให้ลูกปฏิบัติตามความตกลงการหรือคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง เช่น รับประทานข้าว เมื่อลูกทำไม่ถูก พ่อแม่จะใช้วิธีการลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห และพ่อแม่ยังหัวเราะไม่เข้าใจในความต้องการของวัยรุ่นในปัจจุบัน

จากผลการศึกษาค้นคว้านี้พบว่าสอดคล้องกับคณะผู้ร่วมวิจัยเป็นส่วนใหญ่ แต่มีข้อแตกต่างกันบ้างในบางตัวแปรเท่านั้น ซึ่งอาจจะไปอยู่ในอันดับรอง ๆ ลงไปอีก และบางข้อจะไปอยู่ในอันดับน้อยที่สุดคือพ่อแม่มักไม่อนุญาตการพักผ่อนหย่อนใจของลูก ๆ เช่น การไปดูกีฬา ภาพยนตร์ ซึ่งลูกเห็นว่าจำเป็น แต่พ่อแม่เห็นว่าเป็นการเสียเวลาการรบกวนคิดว่า และเมื่อลูกอยากไปไหนที่มีราคาซึ่งพ่อแม่จะซื้อให้แต่พ่อแม่ไม่อนุญาตหรือมักบ่นว่าราคาแพง นอกจากนี้เมื่อพ่อแม่ไม่สบาย ชอบบรรยายอารมณ์เสียกับลูก ๆ และบางครั้งพ่อแม่ก็ถือประเพณีดั้งเดิมมากเกินไป

จนไม่ฟังความเห็นของลูก นอกจากนั้นพ่อหรือแม่มักมีเรื่องว่ากล่าวกันในบ้านจนลูกรำคาญ
แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับผลการศึกษาทางตะวันตก แม้ใน
บางข้อที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจาก ค่านิยมและวัฒนธรรมที่ต่างกันนั่นเอง

นักการศึกษาชาวตะวันตกที่ศึกษาเรื่องความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่มีหลายท่าน
 เช่น เซลลิส (Zeligs : อ้างจาก Fleming, 1957 : 73) ซึ่งพบว่าลักษณะที่เด็ก
 เกิดการขัดแย้งนั้นเพราะพ่อแม่ชอบบ่นว่าหรือจู้จี้มากเกินไป ส่วนการศึกษาของท่านอื่น ๆ ก็
 สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ และผลการศึกษาของ บล็อก (Block, 1937 : 192 - 206)
 น่าสนใจเป็นพิเศษเพราะแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ที่สามารถเปรียบเทียบกับไทย ได้เด่นชัดคือ
ในรายข้อที่เหมือนกันซึ่ง เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงมีมากที่สุดในเรื่องเหล่านี้คือ ถูเมื่อผลการเรียน
ไม่ดีเท่าคนอื่น ๆ บังคับให้รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ แต่ลูกไม่ชอบ และให้รายงาน
เรื่องการใช้จ่ายเงิน ทั้งไม่อนุญาตในการใช้รถ การนั่งรถออกไปกับเพื่อนชายในเวลากลางคืน
(โดยเฉพาะลูกผู้หญิง) การติดตามชาวเกี่ยวกับอาชีพ นอกจากนั้นพ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้องขึ้นมา
 เป็นตัวอย่าง และบังคับให้ไปกับเพื่อนที่แม่เลือกให้

เรื่องที่พ่อแม่จู้จี้หรือบ่นว่าในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นมารยาทและบุคลิกในโอกาส
 ต่าง ๆ ย้ำให้ลูกทำดี ส่วนการแสดงออกของพ่อแม่โดยตรง ที่ลูกเห็นชัดแจ้งคือ พ่อแม่แสดงความ
 ลำเอียงต่อลูกและมักใช้เวลาว่างในการเล่นไฟ

จากการศึกษาทางตะวันตก ซึ่งมีค่านิยมและวัฒนธรรมแตกต่างไปจากสังคมไทยมาก
โดยเฉพาะในปัจจุบัน และแม้ว่าจะยอมรับว่าสังคมตะวันตกยอมรับส่ง สอนลูกแบบประชาธิปไตย
ให้อิสระแก่ลูก และเปิดโอกาสให้ลูกแสดงความคิดเห็น ทั้งให้อิสระทางค่านิยมมากกว่าสังคมไทย
แต่ผลที่ออกมาเมื่อใดแตกต่างไปจากสังคมไทยเลยก็ยังแสดง ออกถึงกฎบรรทัดฐานที่มีลักษณะควบคุม
เข้มงวด กวดขันเหมือนกันในหลาย ๆ เรื่อง หรืออาจเนื่องจากผลการวิจัยของบล็อกมานาน
30 กว่าปีแล้ว ซึ่งสภาพของสังคมก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปมาก ฉะนั้นในปัจจุบันถ้าวิจัยใหม่ผลอาจ
จะเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างจากสังคมไทยไปมากก็เป็นได้

นอกจากนี้ข้อแตกต่างจากสังคมไทยที่เห็นได้ชัดว่า พ่อแม่ของสังคมตะวันตกมีความสนใจ และกังวลใจเรื่องสุขภาพของลูกเป็นพิเศษ ทั้งๆที่เกี่ยวกับมารยาทในโอกาสต่าง-ๆ และไม- อนุญาตเกี่ยวกับการใช้รถ ทั้งนี้เพราะความแตกต่างทางวัฒนธรรมและฐานะทาง เศรษฐกิจ นั้นเอง

สังคม

1.2 ผลการศึกษาครั้งนี้ข้อแตกต่างที่น่าสนใจเมื่อเปรียบเทียบตัวแปรแต่ละตัว

(ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พ่อแม่จะให้ความสนใจในการคบเพื่อนของลูก ชายมากกว่าลูกสาว เพราะลูกชายมีโอกาสคบเพื่อนที่ประพจน์ไม่ถี่ไ้มากเช่น จิมเหล้า สุ่มบุรี เลนการพนัน ทั้งนี้เพราะสังคมไทยยอมเปิดโอกาสให้เพศชายกระทำไ้โดยไม่ถูกติเตียนจาก สังคมมากเหมือนเพศหญิง การไม่อนุญาตในการสุ่มบุรีซึ่งสังคมไทยเรายังถือว่าเป็นสิ่ง เหมาะสม ทำให้สิ้นเปลืองและเป็นสิ่ง เสพติดเด็กไม่ควรสุ่มเป็นอย่างยิ่ง ส่วนในผลวิจัยของต่างประเทศ . ปรากฏว่าวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องนี้มากกว่าวัยรุ่นชาย อาจจะเป็นเพราะสังคม ตะวันตกยอมรับให้ผู้ชายสุ่มไ้มากกว่าผู้หญิง แต่สำหรับผู้ที่เป็นผู้ใหญ่แล้วก็ไม่เป็นสิ่งที่น่าติเตียน แลอย่างใด ผลการวิจัยครั้งนี้กลับพบว่าเรื่องสุ่มบุรีเป็นข้อขัดแย้งเกิดขึ้นที่ล้น เพราะสังคมไทย ไม่ยอมรับให้ผู้หญิงสุ่มบุรี โดยเฉพาะยังอยู่ในสภาพเป็นนักเรียน ส่วนข้อขัดแย้งที่เกิดจากแฉะ จูจื่อเรื่องความสะอาดของร่างกาย จะพบในวัยรุ่นชายเพราะส่วนใหญ่แล้ว การรักษาความสะอาด เรียบร้อย ผู้หญิงมีความรับผิดชอบมากกว่า เพราะเป็นคุณสมบัติของผู้หญิงอยู่แล้ว

นอกจากนี้ข้อขัดแย้งที่พบในเพศหญิง เป็นไปในลักษณะที่พ่อแม่ควบคุมเกี่ยวกับการ ออกนอกบ้าน และเวลาในการกลับบ้านเป็นพิเศษ เพราะเพศหญิงมีโอกาสที่จะได้รับอันตรายหรือขอเสียหายไ้ มากกว่าเพศชาย พ่อแม่จึงต้องเฝ้าระวังลูกหญิงปฏิบัติตามคำแนะนำทั้งสอนและเข้มงวดกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฟอลซัม (Folsom, 1943 : 39) แต่มีข้อแตกต่างกันในเรื่อง หน้าที่ลูกได้รับมอบหมายและการแต่งกาย ซึ่งไม่พบในสังคมไทยและมีความสำคัญน้อยมาก

- ระหว่างวัยรุ่นตอนต้นกับตอนปลาย ในวัยรุ่นตอนต้นพบว่าพ่อหรือแม่มักลงโทษอย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห ซึ่งไม่พบในวัยรุ่นตอนปลาย อาจจะเป็นเพราะว่าเด็กวัยรุ่นตอนปลายมีอายุ

มากกว่าและกำลังจะเป็นผู้ใหญ่ พ่อหรือแม่จึงเห็นว่าไม่สมควร เพราะจะทำให้ลูกได้รับความอับอาย และการรู้จักเรื่องความสะอาดของร่างกายและเครื่องใช้ไม่พบในวัยรุ่นตอนปลายอาจจะเป็นเพราะ เมื่อเด็กเติบโตมีอายุมากขึ้นจะรู้จักรักษาความสะอาดได้ดีขึ้น และรู้ถึงความสวยงาม จะเกิดขึ้นโลกก็มีความสะอาดด้วย ส่วนเรื่องการไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืนที่พบ ในวัยรุ่นตอนต้น อาจจะเพราะว่าพ่อแม่เห็นลูกยัง เป็นเด็กเล็กเกินไปสำหรับบทบาททางเพศ และในการอบรมสั่งสอนด้านเพศศึกษาเด็กที่โตกว่าพ่อแม่ยอมเห็นว่า เป็นวัยที่สมควรจะรู้หรือเข้าใจ โลกก่อน

ส่วนข้อขัดแย้งที่พบในวัยรุ่นตอนปลายคือเด็กไม่พอใจที่เห็นพ่อแม่จับจ้องใน เรื่อง เล็กน้อย ซึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นมีความต้องการเป็นผู้ใหญ่ รู้จักรับผิดชอบตนเอง แต่พ่อแม่ไม่เข้าใจ ความต้องการใหม่ ๆ ของเด็กและไม่เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม

— ระหว่างวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร กับจังหวัดลำปาง :- ข้อขัดแย้งที่พบในเด็กวัยรุ่น
ที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานคร สะท้อนให้เห็นว่า สภาพของเศรษฐกิจของกรุงเทพฯ ก็กว่าใน
ต่างจังหวัด และการทำมาหากินหรือทำอะไรต้องแข่งขันกันเอง และแข่งขันกับเวลา และสภาพ
ของสังคมที่รับอารยธรรมตะวันตกไว้อย่างมาก จึงทำให้เกิดข้อขัดแย้งที่ว่า พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาต
ให้ไปเที่ยวนอกบ้านเพราะกลัวเสียเวลา กลัวเปลืองทรัพย์ และกลัวลูกจะไปทำตัวเสียหายนหรือ
ใครบ่อนทำลายอื่น ๆ นอกจากนี้พ่อแม่ยังบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร เพราะสังคมใน เมืองหลวงมีความเจริญทางค่านิยมมาก เช่นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจมากจึงทำให้ลูกสนใจต่อสิ่ง เหล่านี้ด้วย

ส่วนข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในภูมิภาค สะท้อนให้เห็นถึงการรักษาวินัยธรรมเดิม
ของไทยไว้เช่นไม่ชมให้ไปกับเพื่อนต่างเพศในเวลากลางคืน ไม่นิยมให้ลูกไปค้างบ้านคนอื่น
นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ในภูมิภาคคงการให้ลูกปฏิบัติตามความตกลง และคำแนะนำ
ของพ่อแม่ทุกอย่าง เช่นการคบเพื่อนให้คบเพื่อนที่พ่อแม่ไว้วางใจ

— ระหว่างวัยรุ่นที่พ่อแม่อายุต่างกัน :- ความขัดแย้งในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมาก
(มากกว่าลูก 30 ปีขึ้นไป) แสดงให้เห็นเกณฑ์สอดคล้องกับอายุของพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ที่อายุมาก

มักมีความหวังใหลูกทำดีอยู่ในกรอบของประเพณี และเนื่องจาก พ่อแม่อายุมากการปรับตัวหรือ
รับวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่สังคมเปลี่ยนไปไต่ยากกว่าคนรุ่นหลัง เพราะยึดถือกับประเพณีดั้งเดิมไว้
ลูกจึงเห็นว่าพ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจความต้องการของวัยรุ่นในปัจจุบัน และเมื่อเห็นลูกสนุกสนานกับ
เพื่อนฝูง จึงเห็นว่าเป็นการไม่สมควร เพราะตนเองก่นวินัยเหล่านี้นานมาแล้ว นอกจากนี้ยังแสดง
ให้เห็นว่าพ่อแม่อายุมากมีแนวโน้มควบคุมลูกควย

ส่วนข้อขัดแย้งที่ไม่พบในกลุ่มวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมาก แต่ไปพบในกลุ่มที่พ่อแม่อายุน้อยคือ
เรื่องการดงโทษอย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห และในข้อเดียวกันนี้เอง ไปพบในอันดับน้อยที่สุด
ของกลุ่มพ่อแม่อายุมาก แสดงว่าพ่อแม่ที่อายุน้อยยังมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เพียงพอในการอบรม
สั่งสอน และแสดงแนวโน้มที่จะใหลูกปฏิบัติตามความต้องการของตัว

ข้อขัดแย้งของวัยรุ่นในกลุ่มที่พ่อแม่อายุมากแต่แม่อายุน้อย ส่วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่สนใจ
ในด้านการเรียนของลูก จึงหันไปเข้มงวดในกิจกรรมของลูก ๆ เพื่อให้ลูกสนใจทางการเรียน
เท่านั้น

— ระหว่างวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนบุตรมากกับน้อย : — สำหรับ 2 ตัวแปร
นี้ก็ไม่ค่อยมีข้อนาสังเกตที่เด่นชัดในการอภิปรายนักแต่พอแสดงให้เห็นได้ว่า ในกลุ่มวัยรุ่นที่ครอบครัว
มีจำนวนบุตรน้อย พ่อแม่มีโอกาที่จะให้ความเอาใจใส่ในด้านการเรียนของลูกไต่มากกว่าครอบครัว
ที่มีบุตรมาก และความถ่วงในเรื่องความสะอาดของร่างกาย เครื่องใช้ จึงพิถีพิถันกว่า

— ระหว่างวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมแตกต่างกัน :- ข้อขัดแย้งที่พบใน
กลุ่มวัยรุ่นที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ-สังคมระดับต่ำและระดับปานกลางมีร่วมกัน แต่ไปพบในระดับสูง
แสดงให้เห็นข้อแตกต่างว่าพ่อแม่ 2 กลุ่มนี้มักขึ้นเรื่องการคบเพื่อนที่ประพฤติน่าผิด ชอบใหลูกหัวตาม
ความต้องการของตน และปัญหาในการใช้จ่ายเงินจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทั้ง 2 ระดับนี้ พ่อแม่
จึงเข้มงวด และย่ำใหลูกประหยัดอีกด้วย

ส่วนข้อขัดแย้งในกลุ่มวัยรุ่นที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจ-สังคมระดับสูงน่าสนใจคือ
พ่อแม่สนใจธุระอื่นมากเกินไปไม่สนใจลูกเท่าที่ควร การปฏิบัติต่อลูกเหมือนเป็นเด็กเล็ก ๆ ไม่
พอใจเมื่อลูกทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ใหลูกสนใจต่อการเรียนเท่านั้น จากข้อขัดแย้ง 3 ประการนี้

เราพอจะเห็นข้อสนับสนุนลักษณะทางสังคมของบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมสูง ซึ่งประกอบไปด้วย เป็นผู้ที่มีฐานะการเงินดี มีความรู้ดี มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ฉะนั้นบุคคลเหล่านี้ย่อมมีความรับผิดชอบในหน้าที่โดยตรงมากอยู่แล้วและยังต้องรับภาระจากงานสังคมภายนอกด้วย ทราบไหมที่สังคมไทยยังมีความนิยมในการนิยามยกย่องผู้ที่มีเกียรติมียศศักดิ์ จึงไม่ค่อยมีเวลาสำหรับลูก ๆ และลูกชายของควรหาทางออกโดยการหาความอบอุ่นจากเพื่อนฝูง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ แลกเปลี่ยนลูกพ่อแม่ เข้มงวดไม่ให้ทำ เด็กจึงรู้สึกขัดแย้งขึ้นได้

การปฏิบัติต่อลูกในลักษณะที่ปกป้องมากเกินไป ตามใจลูก ทำให้เด็กรู้สึกว่าไม่เป็นตัวของตัวเอง เพราะพ่อแม่เห็นเขาเป็นเด็กเล็ก ๆ ไม่รู้จักช่วยตัวเอง เด็กเลยไม่พอใจได้ ส่วนการคุยโอ้อวดเรื่องลูกก็ย่อมเป็นจริงได้ เพราะเด็กมีสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่แล้ว แต่ก็เป็นลักษณะของคนไทยส่วนใหญ่อย่างหนึ่งที่ไม่นิยมการโอ้อวดต่อหน้าคนอื่นจนเกินไป เด็กจึงรู้สึกละอายใจได้

นอกจากนี้ข้อขัดแย้งอีกหลายข้อที่เกิดขึ้นสำหรับกลุ่มวัยรุ่นที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง แต่ไม่พบในกลุ่มอื่น แต่กลับไปพบในอันดับน้อยสุดของกลุ่มอื่น เช่น แสดงความลำเอียงต่อลูกปฏิบัติเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ สนใจอะไรอื่นมากกว่าลูก คุยโอ้อวดเรื่องลูก เหล่านี้ เป็นต้น

— ระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้งกับพ่อกว่าแม่ และขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ ซึ่งเป็นกลุ่มสุดท้ายที่จะขอลาวนี้ นับว่าเป็นกลุ่มที่มีข้อแตกต่างกันน้อยที่สุด แต่กลุ่มที่ขัดกับพ่อกว่าแม่มีข้อแตกต่างคือ พ่อแม่เข้มงวดในเรื่องการออกนอกบ้าน ต้องขออนุญาตและชี้แจงทุกครั้งว่าไปไหน อย่างไร กับใคร โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นหญิง และมักบ่นว่าในเรื่องที่ลูกเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย ซึ่งพ่อแม่ผู้ชายไม่น่าจะบ่น

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า ทั้งพ่อและแม่มีโอกาสในการก่อสถานการณ์ให้ลูกเกิดความรู้สึกขัดแย้งได้เหมือนกัน ๆ กัน

1.3 ลักษณะข้อขัดแย้ง 10 อันดับแรก (น้อยที่สุด) ที่เด็กวัยรุ่นในทุกตัวแปร
มีเหมือนกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าสอดคล้องกับผลของเบรรมวิจัยดังนี้ พ่อแม่กับ

เรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบ้าน หรือทะเลาะกันเอง เพราะความเห็นไม่ตรงกัน และชอบอวด
เวลาให้ในการทำกิจกรรมประจำวันเช่น เวลาทำการบ้าน ดูทีวี เล่น นอกจากนี้พ่อแม่มัก

ตำหนิการแกล้งกายว่าไม่เหมาะสมกับรูปร่าง วัย และฐานะของตน ทั้งยัง เกี่ยวข้องเชิญให้ไปทำบุญ
ในเทศกาลต่าง ๆ และแสดงความลำเอียงต่อลูก เป็นต้น

ในข้อขัดแย้ง 10 อันดับแรก (น้อยที่สุด) นี้ส่วนใหญ่จะแตกต่างกับผลวิจัยต่างประเทศ
 ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์เหล่านี้ไม่เกิดขึ้นกับสังคมตะวันตกและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตก
 กลับไม่มีในสังคมไทย แต่มีบางข้อที่ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น เรื่องการสูบบุหรี่ เพศหญิง
 รู้สึกขัดแย้งมาก แต่สังคมไทยถือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้น้อยสำหรับเพศหญิง จึงกลายเป็นเรื่อง
 ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด นอกจากนี้ในผลการศึกษาของสังคมไทยจะพบว่าในบางตัวแปร
 ข้อขัดแย้งบางข้อเช่นการลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห และแสดงความลำเอียง
 ต่อลูก จะเป็นอันดับที่สำคัญต่อกลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูง และกลุ่มพ่อแม่
 อายุุน้อย แต่กลับเป็นเรื่องเล็กน้อยสำหรับกลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า ความ
แตกต่างในเรื่องลักษณะและความสำคัญของความขัดแย้งจึงมีส่วนแตกต่างกันไปเมื่อเปรียบเทียบ
ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แต่อาจกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่จะมีข้อเหมือนกันมากกว่า

1.4 จากผลการศึกษาพบว่าจำนวนวัยรุ่นในทุกตัวแปรมีความขัดแย้งกับแม่สูงกว่า
ขัดแย้งกับพ่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะเบรรมวิจัยครั้งนี้ทุกคน และยังสอดคล้องกับผล
การศึกษาของ สโตต (Stott, 1960 : 415 - 428) เพาเวลล์ (Powell; 1963:267)
และลิคเซียน (Liccione, 1955 : 431 - 426) ซึ่งพบว่าเด็กวัยรุ่นทุกระดับอายุจะมี
จำนวนที่ขัดแย้งกับแม่สูงกว่าขัดแย้งกับพ่อ ทั้งนี้เพราะแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกมากกว่าทำตัวเป็น
ทั้งเพื่อน และผู้ควบคุมดูแลให้ลูกอยู่ในระเบียบวินัย ทั้งแม่มยัง เป็นผู้แสดงความรักกับทรอย่างเปิดเผย
มากกว่าบิดา โดยเฉพาะในสังคมไทยจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของความขัดแย้งในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

2.1 เด็กวัยรุ่นชายกับเด็กวัยรุ่นหญิงมีความขัดแย้งไม่แตกต่างกันซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่พบว่า ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา อิมโชนรุ (2518 : 71) วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2518 : 72) สัจวาเลย์ สมสนธิ (2518 : 73) และ นรา สมประสงค์ (2520 : 93) แต่ขัดกับผลการศึกษาของ อัญชลี คันศิริ (2518 : 63) ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นชายกับวัยรุ่นหญิงของสังคมไทยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของสังคมไทยให้การดูแลเอาใจใส่ลูกพอ ๆ กัน และจะแตกต่างกันในบางเรื่องเท่านั้น และการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ประณต เล็กสวาสดี (2517 : 103) และทองหล่อ วิภาวีน (2516 : 98) ซึ่งพบว่า การควบคุมระหว่างเพศชายกับเพศหญิงไม่แตกต่างกัน และเด็กที่มาจากครอบครัวไทยและจีน ทั้งเพศชายและหญิงมีการเข้มงวดไม่แตกต่างกัน ส่วนที่ขัดกับผลการศึกษาของ อัญชลี คันศิริ อาจเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในบางท้องถิ่น

2.2 เด็กวัยรุ่นตอนต้นกับตอนปลาย มีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัญชลี คันศิริ (2518 : 63) วาสนา อิมโชนรุ (2518 : 71) วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2518 : 72) และ นรา สมประสงค์ (2520 : 93) แต่ขัดกับผลการศึกษาของ สัจวาเลย์ สมสนธิ (2518 : 73) และการศึกษาครั้งนี้ไม่ตรงตามสมมติฐานข้อ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกของสังคมไทยเป็นไปในลักษณะที่ใกล้ชิดและยืนยาวกว่าสังคมตะวันตกไม่ว่าลูกจะอายุเท่าใด เพราะถึงแม้ว่าลูกจะแต่งงานแยกครอบครัวไปแล้ว ความผูกพัน ความเอาใจใส่ในความรู้สึกของพ่อแม่ก็ยังไม่เปลี่ยนไป ซึ่งสังคมตะวันตกเปิดโอกาสให้ลูกรับผิดชอบตนเองได้มากกว่า แม่วายังอยู่กับพ่อแม่ ดังนั้นจึงทำให้การศึกษาของสังคมไทยแตกต่างไปจากสังคมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ เช่นขัดกับผลการศึกษาของ ฟอลซัม (อ้างจาก Powell, 1963 : 268) ซึ่งพบว่าเด็กวัยรุ่นตอนต้น (อายุ 13 - 15) มีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่าวัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 16 - 18 ปี) ถึงแม้ผลนี้กล่าวแล้วข้างต้น

2.3 เด็กวัยรุ่นที่มีภูมิฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน มีความขัดแย้งแตกต่างกัน ซึ่งวัยรุ่นใน
ต่างจังหวัดมีความขัดแย้งสูงกว่าวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษารังนี้สอดคล้องกับ
 การศึกษาของสังวาลย์ สมสัทธ แต่ผลกลับกัน (2518 : 73) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5
 ที่ว่า วัยรุ่นที่มีภูมิฐานะทางสังคมที่แตกต่างกัน จะมีความขัดแย้งแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากการอบรม
เลี้ยงดูและความเคร่งครัดเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมชนบทมีมากกว่า เพราะ
วัฒนธรรมภายนอกเผยแพร่ไปได้น้อยกว่าสังคมในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการคมนาคมและการสื่อสาร
มวลชนที่เจริญก้าวหน้า การศึกษากว้างขวางกว่า พ่อแม่ในกรุงเทพมหานครจึงมีโอกาสปรับตัว
รับสิ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ได้เร็วและมากกว่า จึงมีความเข้าใจในความต้องการใหม่ ๆ และถ้อยนิมของ
ของลูกที่เปลี่ยนแปลงตามสภาพของสังคมที่เปลี่ยนไปมากกว่าพ่อแม่ในต่างจังหวัด และความเห็น
 ของ สุวรา จันทนธัม (2519 : 191) ในการสนับสนุนได้ว่าในสังคมแบบเมืองจะให้การปกครอง
 ลูกแบบประชาธิปไตย มากกว่าในสังคมชนบทซึ่งใช้แบบอัตตาธิปไตย จึงทำให้ความขัดแย้งใน
 กรุงเทพมหานครในต่างจังหวัด เพราะการอบรมลูกแบบประชาธิปไตยจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกับ
 เด็กโคโนน้อยกว่าแบบอื่น ๆ (นรา สมประสงค์, 2520)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มัญฉวี บุญนาค (2514, 113)
 พบว่าสังคมประเพณีของบิดามารดาในกรุงเทพมหานคร กับต่างจังหวัดแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม
 ผลการศึกษารังนี้ยังขัดกับนิยามวิสัยอีกหลายท่านคือไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี คันศิริ
 วาสนา อิมโชนัน และ นรา สมประสงค์ ซึ่งศึกษาวิจัยในปีเดียวกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า
 ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างของสองท่านแรกเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และเป็นนักเรียนใน
 เขตตัวเมือง จึงอาจทำให้ความแตกต่างในสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กไม่แตกต่างกัน จึง
 ส่งผลให้ความขัดแย้งไม่แตกต่างกันด้วย และการเลือกกลุ่มตัวอย่างของ นรา สมประสงค์
 เป็นวัยรุ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา และอยู่ในเขตตัวเมืองเช่นกัน และเนื่องจากนครราชสีมาเป็น
 เมืองใหญ่ และเป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นสังคมแบบเมือง
 มีความเจริญทัดเทียมกับกรุงเทพมหานคร จึงทำให้ความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นไม่แตกต่างกันใน
 กรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกัน ดังนั้นการศึกษาในข้อนี้จึงน่าจะมีการศึกษาให้กว้างขวาง เพื่อ
 เป็นการสรุปได้แน่นอนยิ่งขึ้น

2.4 ความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุต่างกัน มีความขัดแย้งแตกต่างกันด้วย

แต่การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มของพ่อแม่แบ่งอายุเป็นสามแบบ คือ พ่อแม่ที่อายุห่างจากลูกมาก พ่อแม่ที่อายุห่างจากลูกน้อย และพ่อแม่ที่อายุห่างจากลูกมาก แต่แม่ห่างจากลูกน้อย ซึ่งพบความแตกต่างในบางกลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากมีความขัดแย้งไม่แตกต่างกับพ่อแม่ที่อายุน้อย แต่พ่อแม่ของวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มมีความขัดแย้งสูงกว่าวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากแต่แม่อายุน้อย ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ อัญชลี คันธีรี วราภรณ์ อินทรชัยศรี สังวาลย์ สมสนธิ (2518) ซึ่งพบว่าวัยรุ่นกลุ่มที่มีพ่อแม่อายุมาก มีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าสังคมไทยมีค่านิยมในการยึดถือการปกครองแบบอาวุโส ฉะนั้นถึงแม้ว่าพ่อแม่จะมีอายุมาก หรือน้อยก็ตาม ก็ยอมรับเป็นคุณให้เคารพและอบรมสั่งสอน ควบคุมระเบียบวินัยให้เด็กเกรงกลัวเหมือน ๆ กัน และเป็นหน้าที่ของเด็กซึ่งอยู่ในฐานะลูก ท่องการให้เคารพเชื่อฟังพ่อแม่เป็นอย่างดี เพราะแสดงถึงความกตัญญูรู้คุณ ซึ่งเป็นค่านิยมที่ควรยกย่องของสังคมไทยด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิรุมา อาษารัฐ (อ้างจากธนพร วัฒนโรจน์ภิญโญ และประไพพจน์ ศักดิ์ศรีทวี, 2516 : 23) ซึ่งพบว่าเด็กวัยรุ่นไทยเห็นวาค่านิยมที่ควรรักษาไว้มากที่สุดได้แก่การเคารพผู้ใหญ่ ดังนั้นถึงแม้ว่าพ่อแม่จะมีอายุมากหรือน้อยก็ตาม เด็กวัยรุ่นก็ควรให้ความเคารพเชื่อฟังไม่แตกต่างกัน จึงทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่แตกต่างกันด้วย

แม้ข้อที่นำส่ง เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ว่า กลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมากแต่แม่อายุน้อย กลับเป็นกลุ่มที่มีความขัดแย้งน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มที่เหลือทั้งสองกลุ่มนี้มีความขัดแย้งมากพอ ๆ กัน ทั้งนี้อาจเกิดจากว่าวัยรุ่นในกลุ่มที่มีพ่อแม่อายุมากแต่แม่อายุน้อยนั้น พ่อแม่มีการปรองดองหรือตกลงกันได้ ถึงแม้ว่าจะมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นบ้าง เช่นในค่านิยม วิธีการอบรมลูก เพราะอายุต่างกันความคิดเห็นย่อมแตกต่างกันได้ แต่เนื่องจากค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่ว่า "ผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัว" ยังมีอิทธิพลอยู่มากทั้งในความรู้สึกของเพศชายและหญิง แม้ว่าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ-สังคมจะเปลี่ยนไป ฉะนั้นผู้หญิงจึงมักเป็นฝ่ายคล้อยตามสามีเสียเป็นส่วนใหญ่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอายุน้อยกว่าสามีอยู่ด้วยแล้ว ยิ่งเป็นเหตุผลสนับสนุนยิ่งขึ้น และเมื่อพ่อแม่อายุต่างกันก็ย่อมมีโอกาสที่ปรับปรุงบุคลิกลักษณะของแต่ละคนที่ต่างกันนั้น ลงมาใกล้เคียงกัน

จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูลูกส่งผลทำให้ความขัดแย้งน้อยกว่าพ่อแม่ที่อายุมาก หรือน้อยเกินไป ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ พ่อแม่ที่อายุมากก็ยิ่งยากในการมองเห็นถึงความสำคัญและความต้องการของลูก เพราะพ่อแม่มักยึดถือประเพณีค่านิยมเก่า ๆ และมีการเปลี่ยนไต่ยาก นอกจากนี้พ่อแม่อายุมาก มักตั้งความหวังไว้กับลูก ๆ จึงมักจู้จี้หรือบ่นว่าลูกอยู่เสมอ เพื่อให้ลูกปฏิบัติตามความต้องการของตน และในขณะเดียวกัน พ่อแม่ที่อายุน้อยมักจะเกิดความวิตกกังวลว่าตนเองจะเลี้ยงลูกได้ ไม่ดีพอ ทำให้เกิดความกังวลใจ และกลายเป็นคนอารมณ์หงุดหงิด หรือมีพฤติกรรมทางอารมณ์ น้อยกว่าพ่อแม่ที่อายุมาก จึงมักเกิดการลงโทษที่รุนแรงด้วยอารมณ์ และปฏิบัติต่อลูกไม่คงเส้นคงวา

(Hurlock, E.B., 1967 : 297 - 299)

ฉะนั้นในเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่าพ่อแม่ที่อายุมาก และพ่อแม่ที่อายุน้อย ต่างก็ทำให้เกิดความขัดแย้งแก่เด็กวัยรุ่นในมาากพอๆกัน และเกิดความขัดแย้งไ้มากกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มีพ่อแม่อายุมาก แต่แม่อายุน้อยกว่า

2.5 เด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมแตกต่างกัน

จะมีความขัดแย้งแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 4 และผลการศึกษารั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี ตันศิริ (2518) และ นรา สมประสงค์ (2520) แต่ผลกลับกันในงานกลุ่ม ตัวอย่าง กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างระดับสูงกับระดับต่ำ พบว่าระดับต่ำมีความขัดแย้งมากกว่าระดับสูง แต่ขัดกับผลการศึกษาของ อัญชลี ตันศิริ ซึ่งพบว่าระดับสูง มีความขัดแย้งมากกว่าระดับต่ำ และ นรา สมประสงค์ พบว่าระดับสูงกับระดับต่ำมีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับปานกลางกับระดับต่ำพบว่า ระดับต่ำมีความขัดแย้งสูงกว่าระดับปานกลาง ซึ่งขัดกับการศึกษาของ นรา สมประสงค์ ซึ่งพบว่าระดับปานกลางมีความขัดแย้งสูงกว่าระดับต่ำ และการศึกษาของ อัญชลี ตันศิริ พบว่าระดับปานกลางกับระดับต่ำมีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ถ้าเปรียบเทียบระหว่างระดับสูงกับระดับปานกลาง พบว่ามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดกับผลการศึกษาของ อัญชลี ตันศิริ ซึ่งพบว่าระดับสูงมีความขัดแย้งมากกว่าระดับปานกลาง และขัดกับการศึกษาของ นรา สมประสงค์ ซึ่งพบว่าระดับปานกลางมีความขัดแย้งสูงกว่าระดับสูง

ดังนั้นจึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า กลุ่มวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับต่ำมีความขัดแย้งสูงสุด แต่ อัญชลี ทนทีริ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นซึ่งอยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับสูงมีความขัดแย้งสูงสุด และผลของ นรา สมประสงค์ พบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมระดับปานกลางมีความขัดแย้งสูงสุด

อย่างไรก็ตามเราอาจกล่าวสรุปได้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมของครอบครัวมีอิทธิพลที่ทำให้ความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แองเจลิโน (Angelino; 1956 : 779 - 782) และ ฟอลซัม (Folsom JK:1943:39) ซึ่งพบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ทางชนชั้นกันจะมีความขัดแย้งแตกต่างกันด้วย

แต่ผลการศึกษารังนี้ยังขัดกับผลการศึกษาของ วาสนา อิมโชนรุ (2518) และ วราภรณ์ อินทรชัยศรี ที่ไม่พบความแตกต่างในสถานภาพทางเศรษฐกิจ-สังคมของวัยรุ่นทั้งสามระดับนี้

ดังนั้นจึงเห็นว่าผลการศึกษานี้ยังขัดกับผลการวิจัยที่แน่นอนในประเด็นนี้ไม่ได้เพราะยังมีข้อแตกต่างในส่วนปลีกย่อยอีกมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสภาพของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กันกระจัดกระจายไปในภาคต่าง ๆ อาจทำให้วัฒนธรรมของท้องถิ่นมีอิทธิพลด้วย ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจศึกษาให้ลึกซึ้งและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.6 เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่อ และกลุ่มที่ขัดแย้งกับพ่อมากกว่าแม่มีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า ทั้งพ่อแม่ต่างเป็นผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูลูกที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งได้มากหรือน้อยพอ ๆ กัน เพราะทั้งพ่อและแม่ของสังคมไทยให้การอบรมเลี้ยงดูลูกให้รู้จักเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ให้เข้าใจระเบียบแบบแผนของสังคม และควบคุมเด็กเช่นเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันบ้างในบางเรื่อง ซึ่งจากผลการศึกษการวัด 10 อันดับแรกของความขัดแย้งของวัยรุ่นทั้งสองกลุ่มซึ่งมีมากที่สุดนั้น มีลักษณะข้อขัดแย้งร่วมกันมากที่สุดแต่แตกต่างกันในเรื่องที่พ่อให้การควบคุมดูแลเป็นพิเศษเกี่ยวกับการออกนอกบ้าน และรู้จักในเรื่องที่ถูกเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยเท่านั้น และถึงแม้ผลจะปรากฏออกมาว่า จำนวนวัยรุ่นที่ขัดแย้งกับแม่ มีมากกว่าที่ขัดแย้งกับพ่อก็ตาม แต่ในสภาพของสังคมปัจจุบันพ่อมีความจำเป็นต้องช่วยอบรมดูแลลูก ๆ เคียงคู่ไปกับแม่ด้วย เพราะแม่ก็ต้องรับผิดชอบต่องานนอกบ้านด้วย ทั้งนี้เพราะสภาพของสังคมเปลี่ยนแปลงไป พ่อจึงมีบทบาท

เกี่ยวข้องกับลูกไผ่มากขึ้น ทั้งยังก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดูเห็นว่าเป็นการขัดแย้งไผ่พอ ๆ กับแม่

2.7 จำนวนบุตรในครอบครัว ปรากฏว่าไม่พบผลที่ทำให้ความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นแตกต่างกัน ทั้งอาจจะ เป็นเพราะว่าพ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรไม่ว่าจะมีจำนวนมากหรือน้อย การใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมือน ๆ กัน ก็อาจจะมีแบบประชาธิปไตย แบบให้ความรัก แบบทอดทิ้ง แบบลงโทษ หรือแบบคุ้มครองจนเกินไป ปะปนกันไปในครอบครัวต่าง ๆ จึงทำให้ความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบลักษณะ ความเป็นผู้นำของกลุ่มที่มีความขัดแย้งสูงกับกลุ่มที่มีความขัดแย้งต่ำ ผลปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแสดงว่าความขัดแย้งมากหรือน้อย ไม่ส่งผลให้ลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะความเป็นผู้นำและความขัดแย้งไม่มีความสัมพันธ์ เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำของบุคคลมีโอกาสดูดเคลื่อนได้ง่าย เพราะบุคคลลักษณะ ความเป็นผู้นำของบุคคลจะเห็นได้ชัด ต้องขึ้นอยู่กับกลุ่มคนและสถานการณ์ นอกจากนี้ ลักษณะความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่มีการปลูกฝัง หรือส่งเสริมในวัยในส่วนบุคคลได้ (วอสและเฮนรี่ อ้างจาก Memfield, 1961 : 100 - 104)

และในบางบุคคลที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำตามธรรมชาติอยู่ในตัวเอง แต่อาจไม่มีโอกาสแสดงให้คนอื่นรับรู้ได้ เพราะเขาไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม หรือกลุ่มบุคคลที่จะทำให้เขาได้ใช้ลักษณะความเป็นผู้นำเหล่านั้นสำหรับการเป็นผู้นำอย่างเต็มที่ หรือในบางสถานการณ์ บางสังคมต้องการผู้นำที่ควรมีลักษณะความเป็นผู้นำตามธรรมชาติให้ไผ่มากที่สุด แต่ไม่มีบุคคลที่จะเป็นผู้นำได้ตามต้องการ

ทั้งนี้ผลการศึกษาของ เบญจมาศ สุนทรสีมะ (2516) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ของความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นผู้นำกับคะแนนแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ผลยังปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผลอันนี้อาจสะท้อนให้เห็นลักษณะ ค่านิยมของสังคมไทย ในการที่จะได้ใครมาเป็นผู้นำ และวิถีทางที่บุคคลจะได้เป็นผู้นำอาจไผ่มาโดย การแต่งตั้งการสืบสายโลหิต (ซึ่งมีมา

นานแล้ว) หรือแม้แต่การเลือกตั้ง บางครั้งก็ยังไม่พ้นการยัดยออันนิยมเกม คือการยัดยอระบบอาวุโส
ความเป็นผู้นำว่าน่าหรืออิทธิพล มีเกียรติยศชื่อเสียง หรือเป็นผู้ที่เด่นในสังคม

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า สภาพแวดล้อมของสังคมไทยไม่เอื้ออำนวยที่จะส่งเสริมผู้นำให้มี
ลักษณะความเป็นผู้นำอย่างแท้จริง เพราะผู้ที่อยู่ในฐานะผู้ปกครอง หรือผู้บริหาร เช่น ครู พ่อแม่
หัวหน้างานต่าง ๆ ยังยึดถือระบบอัตตาธิปไตยอยู่มาก ฉะนั้นแบบสอบถามที่ใช้วัดลักษณะความเป็น
ผู้นำ อาจจะได้คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของบุคคลได้น้อย หรือผู้ตอบยังตอบด้วยความไม่แน่ใจ
เพราะไม่ค่อยได้อยู่ในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้เขาเกิดลักษณะความเป็นผู้นำได้
ส่วนแบบสอบถามวัดความซัดแย้ง เป็นการวัดความซัดแย้งของเด็กกับพ่อแม่โดยตรง ซึ่งเจ้าสามารถ
ตอบได้อย่างซัดแย้งกว่า

ฉะนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงอาจทำให้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซัดแย้ง
กับลักษณะความเป็นผู้นำจึงมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) อยู่ในเกณฑ์ต่ำ

แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมค่านิยมของบุคคลที่เกิดขึ้น ย่อมมีสาเหตุมาจากหลายสิ่งมากกว่า
ที่จะเกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงอย่างเดียว เช่นคนที่มีการปรับตัวได้ดึนั้น จะต้องประกอบด้วย
มีความเข้าใจในตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นความ
ซัดแย้งเพียงอย่างเดียว จึงอาจไม่เป็นเหตุเป็นผลสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำได้มากพอ เพราะ
ลักษณะความเป็นผู้นำ ยังประกอบไปด้วยคุณลักษณะด้านต่าง ๆ เช่น มีการปรับตัวดี มีความเชื่อมั่น
ในตนเอง มีการยอมรับตนเอง มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีสติปัญญาสูง เห็น
ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีอารมณ์แจ่มใส มีลักษณะแสดงตัว

จากผลการวิจัยลักษณะความซัดแย้งกับคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ของคณะผู้ร่วมวิจัย เช่นการศึกษา
ของสังวาลย์ สมสนธิ (2518) พบว่า ความซัดแย้งสัมพันธ์กับการปรับตัวกล่าวคือเด็กที่มีความ
ซัดแย้งน้อยจะมีการปรับตัวดีกว่าเด็กที่มีความซัดแย้งมาก การศึกษาของ วราภรณ์ อินทรชัยศรี
พบว่าความซัดแย้งมีความสัมพันธ์กับการยอมรับตนเองกล่าวคือ เด็กที่มีความซัดแย้งต่ำจะมีการยอมรับ
ตนเองสูง หรือเด็กที่มีการยอมรับตนเองต่ำจะมีความซัดแย้งสูง และยังพบต่อไปอีกว่าเด็กที่มีความ
ซัดแย้งสูงมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ถ้าซัดแย้งต่ำมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นใน

ตนเองสูง การศึกษาของ วาสนา อิมโอบุ (2518) พบว่า ความขัดแย้งมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ เก็บตัวและแสดงตัว กล่าวคือ เด็กที่มีความขัดแย้งสูงจะมีบุคลิกภาพแสดงตัวต่ำ ถ้าความขัดแย้งต่ำจะมีบุคลิกภาพแสดงตัวสูง และบุคลิกภาพเก็บตัวสัมพันธ์ในทางตรงกับความขัดแย้งเช่นกัน

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของความขัดแย้งกับบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ เหล่านี้จะเห็นว่าเป็นคุณลักษณะประกอบของลักษณะความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังมีผู้ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ เช่น ความวิตกกังวล ความคิดสร้างสรรค์ การปรับตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้การศึกษาจะไม่พบว่า ความขัดแย้งสัมพันธ์กับลักษณะความเป็นผู้นำ แต่สัมพันธ์กับคุณลักษณะประกอบของลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้จึงแสดงว่าบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของบุคคลย่อมมีความสัมพันธ์ถึงแม้จะไม่โดยตรง ก็เป็นความสัมพันธ์ในทางเชื่อมโยงกัน และสาเหตุที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กนั้นคือ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่างลูกกับพ่อแม่ได้ เช่นผลการศึกษาของ นรา-สมประสงค์ (2520) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีความสัมพันธ์ในทางตรงกับความขัดแย้ง และถึงแม้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบคุ้มครองจนเกินไปสัมพันธ์กับความขัดแย้งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีส่วนทำให้เกิดการขัดแย้งขึ้นได้ ดังนั้นพ่อแม่จึงควรให้การอบรมเลี้ยงดูในทางที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งกับเด็กได้น้อยที่สุด เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมบุคลิกภาพที่พึงปรารถนาของสังคม

✓ ข้อเสนอแนะสำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง

1. ควรศึกษาหาความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะธรรมชาติของวัยรุ่น จะได้เข้าใจในลูกของตน และปฏิบัติในทางที่ถูกเพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งต่าง ๆ ได้

2. ควรศึกษาหรือสำรวจข้อขัดแย้งในครอบครัวว่าอะไรน่า โทษสังคมพฤติกรรมตอบสนองของลูก เพื่อหาทางป้องกันหรือลดข้อขัดแย้งเหล่านั้น

3. พ่อแม่ควรให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่เข้มงวดกวดขันในเรื่องต่าง ๆ จนเกินไป ควรรับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการบางอย่าง และแสดงออกถึงความเอาใจใส่ด้วย

ความรักไม่ใช่กอยจับผิด หรือห้ามเด็กขาด ดังนั้นพ่อแม่จึงควรกระทำดังนี้

3.1 ในการอบรมสั่งสอนไม่ควรยกคนอื่นมาเป็นตัวอย่าง หรือทำนองเปรียบเทียบว่าคนอื่นดีกว่าอยู่เสมอ เพราะเด็กจะเกิดปมด้อยในตัวเอง หรืออาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อกันที่พ่อแม่ยกมาเปรียบเทียบด้วย นอกจากนี้การกระทำดังกล่าวยังไปเป็นการบดบังความต้องการที่เด็กมีต่อตนเองของวัยรุ่น เพราะสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลในบุคคลหนึ่งย่อมไม่เหมือนกัน เด็กจึงอาจเกิดความรู้สึกที่ต่อต้านประดประชัน หรือเก็บกดเอาไว้ ยิ่งนับว่าเป็นอันตรายก่อเด็กด้วย

3.2 ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ รับผิดชอบการใหม่ ๆ จากสิ่งภายนอกบ้าน ที่สำคัญคือเพื่อน โดยให้ออกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกีฬา การทัศนาวร การดูภาพยนตร์ การเดินทางไกล การดูทีวี การอ่านหนังสืออื่น ๆ นอกเหนือจากตำราเรียนบ้าง ไม่ใช่ทำให้เด็กสนใจแต่การเรียนเพียงอย่างเดียว รับผิดชอบจากสิ่งเหล่านี้จะช่วยพื้นฐานในการปรับตัวที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

3.3 ควรให้เด็กมีอิสระเป็นตัวของตัวเองในการกระทำบางอย่างที่เขารับผิดชอบได้ เช่น การใช้จ่ายเงินส่วนตัว การเลือกอาชีพ การเลือกคบเพื่อน การเลือกกิจกรรมสันทนาการ ซึ่งพ่อแม่ไม่ควรเข้าไปก้าวก่าย ชักถาม หรือบังคับลูกจนเกินไป ควรทำตนเป็นผู้ให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา และส่งเสริมลูกในทางที่ถูก

3.4 หึงหวั่นเกี่ยวกับการรู้จักจัก หรือกลัวว่าเด็กมอยเกินไป จนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าความหมายแทนที่จะเกิดผลดี แต่เกิดผลเสียมากกว่า เพราะลูกเกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งและไม่อยากปฏิบัติตามที่พ่อแม่ต้องการ

3.5 เมื่อเด็กกระทำผิด ควรชี้แจงด้วยเหตุผลถึงข้อดีข้อเสีย ถ้าจะลงโทษให้สมกับความผิด ไม่ควรทำโทษเด็กอย่างรุนแรงด้วยอารมณ์โกรธ หรือฉุนเฉียวระบายนอารมณ์เสียกับลูก ๆ

4. พ่อแม่ควรกระทำตัวให้เป็นผู้ฟังต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งทางค่านิยมและจิตใจ อันก่อให้เกิดความเชื่อถือและกานิยมต่าง ๆ เพราะถ้าพ่อแม่ยังมีกานิยมเก่า ๆ จะทำให้เด็กเกิดขัดแย้งและไม่แน่ใจว่าตนเองควรวางตัวอย่างไรจึงจะถูกต้องที่สุด

5. พ่อแม่ควรกระทำตัวเป็นตัวอย่างเพื่อเกิดข้อขัดแย้งขึ้น ควรรับฟังความคิดเห็นของลูก ๆ และหาวิธีการแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง และเมื่อตัดสินใจของลูกควรกระทำด้วยความยุติธรรม

6. ควรให้ความดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิด ให้คำแนะนำที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล และด้วยความรัก ไม่ควรสนใจผู้อื่นจนลืมลูก

✗. พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรกระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับลูก โดยเฉพาะในสิ่งที่เด็กเลียนแบบ ลูก ๆ พ่อแม่ไม่ควรเป็นผู้กระทำเสียเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความขัดแย้งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครูหรือผู้แนะนำ

✓ 1. ครูควรสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตยในชั้นเรียน ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียน เปิดโอกาสให้เด็กแสดงข้อคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ ได้

✓ 2. ให้ความเป็นกันเองแก่เด็ก เช่น เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีต่อกันซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งได้

✓ 3. เปิดโอกาสให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถ และพัฒนาความถี่ถ้วน เช่น การกีฬา ดนตรี การอภิปราย

4. ส่งเสริมให้เด็กทำงานกลุ่ม เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักทั้งแสดงและยอมรับความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปัญหามือถือร่วมกัน

5. ครูควรสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กในโรงเรียน เพื่อรู้ว่าเด็กคนใดมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น เจ็บ เก็บตัว ซึมเศร้า หรือแสดงตัวมากเกินไป ก้าวร้าว ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้อาจมีสาเหตุจากการเกิดขัดแย้งกับที่บ้าน ครูและผู้แนะนำจะได้ช่วยแก้ไขปัญหาค้นหาทางที่

6. การจัดหนังสือที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปกครอง และเด็กวัยรุ่นได้อ่าน เช่น การวางตัวของวัยรุ่น ธรรมชาติของวัยรุ่น ปัญหาวัยรุ่น พ่อแม่จะอยู่กับลูกวัยรุ่นได้อย่างไร

✓ 7. ครูและผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาได้แก่เด็ก เช่น มีการจัดตั้งสมาคมครู - ผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและเป็นศูนย์กลางในการสร้างภาพเข้าใจอันดีต่อกันระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และเด็ก

สำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาข้อขัดแย้งระหว่างกันอื่น ๆ ต่อไป เช่น ครู - นักเรียน สามี - ภรรยา นายจ้าง - ลูกจ้าง ผู้นำกับผู้ตามอื่น ๆ
2. ควรศึกษาทัศนคติและความรู้สึกของพ่อแม่หรือผู้ปกครองต่อความขัดแย้งที่มีกับลูกวัยรุ่น อีกฝ่ายหนึ่งด้วย
3. การศึกษาผลของความขัดแย้งที่นอกเหนือจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ ดังเครียด ทางอารมณ์ทั้งสองฝ่ายแล้ว เด็กมีวิธีการในการปรับตัว หรือหาทางออกอย่างไร จะได้แก้ไข ใ้ได้ทัน
4. การศึกษาจำนวนครั้งหรือความถี่ประกอบกับเหตุการณ์ที่เกิดความขัดแย้งเหล่านั้น เพราะเหตุการณ์บางอย่างแม้จะเกิดเพียงครั้งเดียวอาจทำให้เกิดความขัดแย้งที่รุนแรงได้
5. การศึกษาความขัดแย้งในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น นักเรียนทางสายวิชาชีพหรือ สาขาวิชาต่าง ๆ เด็กที่ไม่ได้เรียนหนังสือ หรืออยู่ในสถานกักกันเป็นต้น
6. นอกจากนี้ควรศึกษาในระดับวัยที่แตกต่างไปจากเดิม เช่นวัยก่อนวัยรุ่น และวัยที่สูง กว่าวัยรุ่น
7. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับตัวแปรอื่น ๆ เช่นความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ ความต้องการผลสัมฤทธิ์ ความเกรงกลัว ความรับผิดชอบ การอบรมเลี้ยงดู แบบต่าง ๆ ฯลฯ
8. การศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างในทางวัฒนธรรม เช่น เชื้อชาติ ศาสนา และท้องถิ่น ซึ่งควรเลือกจังหวัดที่เป็นเอกลักษณ์ประจำภาคนั้น ๆ ได้ และควรเลือกกลุ่ม ตัวอย่างนอกเขตอำเภอเมืองบ้าง.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ✓ จำเนียร คันธเสวี "แก้มีปัญห" บทความประกอบมหัศจรรย์การศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการ
 ทยกิจจานุเบกษา กรมการฝึกหัดครู ราชบัณฑิตยสถาน 2511, 292 หน้า.
- จุฬพล พูลทรัพย์สิน มโนภาพแห่งคน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนที่เป็นผู้นำ และนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้น ม.ศ.3 ปีการศึกษา 2514
 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 91 หน้า.
- ✓ ฉัฐมา อาษารัฐ การศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศจากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ
 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 117 หน้า.
- ฉัยนถ นากุมปนา โลกของวัยรุ่น โอเคียนส์ไตร์ 2515, 358 หน้า.
- ศิริเรก ตั้งสายันต์ การศึกษาดูการสอบแบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อลักษณะความเป็นผู้นำ และ
การคิดแบบอเนกนัย เพื่อเปรียบเทียบกับผลการสอนทั่ว ๆ ไป ปริญญาโท กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 133 หน้า.
- ✓ ✓ เติโซ สอนานนท์ จิตวิทยาสังคม โอเคียนส์ไตร์ 2510, 157 หน้า.
- ทองหล่อ วิภาวีน การศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างสังคมประเพณีและความเกรงใจ
ของครอบครัวไทยและครอบครัวจีน ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2516, 111 หน้า.

- ✓ จงชัย ชิวปรีชา การศึกษาแบบการึก (Cognitive Styles) ของนักเรียนฝึกหัดครูระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 1 และ 2 ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2513, 86 หน้า.
- นรา สประสงก์ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่
ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 101 หน้า.
- ✓ นวาศิริ เปาโรหิต และคณะ วิวิธวิทยาพัฒนาการ ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2515, 288 หน้า.
- น้อ .ฤทิ จงพยุหะ คู่มือการศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษา โรงพิมพ์มิตรสยาม กรุงเทพมหานคร
2516, 192 หน้า.
- > นาฏเจดีย์ว สุขาวงศ์ "วัยรุ่นกับสังคม" อนุสรณ์วันไท่วกรและวันสิติใหม่ 2513 วิทยาลัยวิชาการ-
ศึกษา ประสานมิตร โรงพิมพ์สุภาพิทย 2513.
- ✓ เบญจมาศ สุนทรสิมะ การใช้คะแนนแบบทดสอบกับคะแนนเป็นผู้นำ สังคมมิติ สบายกรรณลักษณะ
ความเป็นผู้นำของนักเรียน ปรินญาณิพนธ์ ก.บ. จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย 2516, 108 หน้า.
- ✓ ประณต เด็กสาาสัก ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การหึ่งผู้นำ พฤติกรรมด้านความเป็น
ผู้นำ และความรู้ด้านการคบ ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
2517, 117 หน้า.
- ✕ ประสิทธิ์ บัวกสิ การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความกึกสร้างสรรค์
ของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด นักเรียนไทยในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ จันม.ก.3
ปรินญาณิพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 148 หน้า.

ปราณี สุธอคม การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประเพณีและบุคลิกภาพ ระหว่างคนไทยกับคนจีน
ปริญญาโท ก.ม. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 103 หน้า.

ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ ความแตกต่างระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำของนิสิตที่เป็นผู้นำ และนิสิต
ที่ไม่ได้เป็นผู้นำ วิทยานิพนธ์ แผนกจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512, จัดสำเนา.

X พรณี เกษท่าแหง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะบกพร่องทางการเรียน ความวิตกกังวล
และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษ ชั้นปีที่ 1
และ 2 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 84 หน้า.

บอริกา สุวรรณฉาย คำบรรยายวิชา P.C.307 : 30 , ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2517: 87 -- 93.

มัญรี บุญมาก การศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพประเพณีของนิสิตการศึกษากับบุคลิกภาพของเด็กในพระนคร
และทางจังหวัด ปริญญาโท ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 113 หน้า.

ละม้ายมาศ ทรัพย์ศักดิ์ การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความถนัดทางวิจิตร
และบุคลิกภาพของเยาวชน ยะไข่ วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2504, 72 หน้า.

> ละเมียง ชิมฉัตร "สุภาพบุรุษและความบกพร่องทางจิต" ศูนย์ศึกษา 11 : 39 พฤศจิกายน 2504.

วรภัทร อิศรชัยศรี ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะขัดแย้งกับพ่อแม่ การยอมรับตนเอง และความเชื่อมั่น
ในตนเองของเด็กวัยรุ่น ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2518, 86 หน้า.

วันเพ็ญ อายุการ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพกับตัวหรือ
แสดงตัว กับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัยรุ่น ปริญญาโท
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2512, 163 หน้า.

- วาสนา อิมโอบรู ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และบุคลิกภาพเก็บตัว - แสดงตัว
ของเค็ลส์วัยรุน ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518,
 93 หน้า.
- วินิจ เกตุชา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ กับความคิดสร้างสรรค์
ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวล ของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย ปริญญาโท
 กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 93 หน้า.
- กาสนโสภา, พระ การบริหารทางจิตสำหรับผู้ใหญ่ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพมหานคร,
 2512, 123 หน้า.
- สมเด็จเจ้าพระยา, โรงพยาบาล ความรู้สำหรับประชาชน โรงพิมพ์อักษรไทย 2516, 274 หน้า.
- สมพงษ์ รุจิวรรณ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์
พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ความตั้งใจเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2516, 83 หน้า.
- สังวาลย์ สมสนิท ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และการปรับตัวของวัยรุน ปริญญาโท
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 86 หน้า.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล การศึกษานโยบายเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจ
ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 7 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร 2514, 96 หน้า.

X สิบปันท์ เกตุทัต แนวทางปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต รายงานของคณะกรรมการ
วางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โรงพิมพ์ไต้เต็กโป้กั๊กนั้น 2518, 68 หน้า.

สุจิตต์ ปริจามารด ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียน
ที่ประพฤติกล้อยตามและขัดกับสังคม ปริญญาณีพนธ์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2515, 128 หน้า.

สุภา จันทน์เอม, และ สุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น แพร์พิทยา 2515, 276 หน้า.

✓ โสกา ฐพิณุชชัย, และ อรทัย จันทน์เอม จิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป. 236 หน้า. ²⁵¹⁷

จนนที อนันตรังสี หลักการแนะแนว โอเคียนส์ไตร์ 2514, 202 หน้า.

อัญชลี ตันศิริ ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และความต้องการทางจิตของวัยรุ่น
ปริญญาณีพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 75 หน้า.

อัมพา ไชติกเสถียร "ลักษณะความเป็นผู้นำ" กำนรรยายวิชา Group Dynamics
บรรยายแก่นิสิตปริญญาโทการแนะแนว วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา
2516.

> Angelino, H.L.A. Barus, and C.L. Shedd, "Attitudes of Mothers and
Adolescent Daughters Concerning Clothing and Grooming" Journal
of Home Economics, 92 : 779 - 782, December, 1956.

> Blair, Glenn Myers, Psychology of Adolescence for Teachers, McMillan Co.,
New York, 1964, 118 pp.

Block, V.L., "Conflicts of Adolescents with their Mothers," Journal
of Abnormal and Social Psychology, 32 : 192 - 206, March 1937.

Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw-Hill, New York, 1966, 446 pp.

Fiedler, Fred E., Theories of Leadership Effectiveness, McGraw-Hill, New York, 1967, 310 pp.

Flaherty, Rita M., "Personality Traits of College Leaders" Journal of Educational Research, 42 : 377 - 378, April, 1967.

Fleming, C.M., Adolescence, Routledge & Kegan Paul Ltd., London, 1957, 262 pp.

Folson, J.K., The Family and Democratic Society, New York, John Wiley and Son, Inc., 1943.

Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Valmans Feffer and Simons Private Ltd., Bombay, 1969, 491 pp.

Hurlock, E.B., Adolescent Development, McGraw-Hill Inc., New York, 1967, 719 pp.

Jersild, Arthur Thomas, The Psychology of Adolescence, Macmillan Co., New York, 1963, 468 p.

Marshall B. Clinard, Sociology of Deviant Behavior, Holt, Rinehart and Winston, Inc., New York, 1968, 553 pp.

Menifield, Charles W., Leadership in Voluntary Enterprise, Oceana Publications Inc., New York, 1961, 232 pp.

Powell Marvin, The Psychology of Adolescence, The Bobbs - Merrill company Inc., New York, 1960.

Stogdill, R.M., "Personal Factors Associated with Leadership" Survey of Literature in Leadership, C.A. Gibb, Penguin Books, Maryland, 1969.

Stott, L.H., "Parental Attitude of Farm, Town and City Parent in Relation to Certain Personality Adjustment in Their Children" Journal of Social Psychology, 11 : 325 - 339, February, 1940.

Torrance, E.P., Guiding Creative Talent, Prentice - Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1962 278 pp.

Winer, B.J., Statistical Principle in Experimental Design, McGraw - Hill Book Company, New York, 1962, 672 pp.

ภาคผนวก ก.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหารายเฉลี่ยของคะแนน

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

2. การหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3. การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่จะใช้พิจารณาใน t -distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวน

$$F = \frac{MS_{\text{A}}}{MS_{\text{W}}}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F - distribution

MS_{A} แทน ค่า Mean Square ระหว่างตัวแปร

MS_{W} แทน ค่า Mean Square ภายใน

5. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N แทน จำนวนคนที่ศึกษา

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนดิบ X และ Y ทั้งหมดตามลำดับ

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของผลจะตัวยกกำลังสองของคะแนนดิบ X และ Y ตามลำดับ

$\sum XY$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกันแต่ละคู่

ภาคผนวก ข.

การอ่านจรรยาบรรณของแบบสอบถามความซื่อสัตย์ของวิทยุกับพ่อแม่

แสดงค่าอำนาจการจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามความซัดแย้งของวัยรุ่น
กับพ่อแม่

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t	
1	9.15	21	3.42	41	7.00	
2	12.27	22	8.10	42	5.83	
3	3.37	23	6.35	43	7.42	
4	14.37	24	8.48	44	7.50	
5	6.97	25	6.00	45	9.25	
6	7.49	26	12.08	46	7.04	
7	4.96	27	7.04	47	5.56	
8	3.60	28	7.22	48	5.37	
9	4.16	29	7.08	49	6.10	
10	7.50	30	6.26	50	6.20	
11	4.45	31	16.12	51	4.04	
12	5.34	32	3.65	52	5.29	
13	7.04	33	3.30	53	6.85	
14	10.14	34	2.45	54	14.37	
15	7.12	35	4.84	55	4.22	
16	5.92	36	6.16	56	5.84	
17	7.60	37	6.72	57	5.58	
18	7.40	38	6.26	58	7.59	
19	8.58	39	12.24			
20	3.48	40	4.73			

ភាគដេញត ក.

បែបស៊ីមតាង

แบบสอบถาม

นักเรียนที่รัก

ควยข้าพเจ้ามีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะความเป็นผู้นำเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่

ดังนั้นจึงขอความร่วมมือจากท่าน ในการกรอกแบบสอบถามนี้ตามความรู้สึกละสภาพที่เป็นจริงของท่านมากที่สุด ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะถือเป็นความลับและท่านไม่ต้องลงชื่อขอให้ตอบแบบสอบถามนี้ควยความจริงใจและสบายใจ ในการให้คำตอบ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ เพราะแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคำตอบครบถ้วนจะไม่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ สำหรับผลของการศึกษาค้นคว้าจะสรุปกล่าวออกมาเป็นส่วนรวม ไม่เฉพาะเจาะจงต่อบุคคลใดโดยเฉพาะ.

ขอขอบคุณในความร่วมมือควยดีของท่าน

นพรัตน์ สมประสงค์

นิสิตปริญญาโท สาขาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเกี่ยวกับความขัดแย้ง

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวและบิดามารดาของท่าน ขอให้ท่านพิจารณาคำถามให้ละเอียด และชี้เครื่องหมาย ✓ หรือตอบคำถามทุกข้อให้ตรงตามความเป็นจริงที่สุดลงในกระดาษคำตอบ

ตอนที่ 2

เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ซึ่งท่านเห็นว่าขัดแย้งกับการกระทำของพ่อแม่ เหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นโดยทั่วไป ขอให้ท่านพิจารณาคำถามให้ละเอียดและชี้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างนั้น ๆ ในกระดาษคำตอบ

ข้อสำคัญ การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะขึ้นอยู่กับความรู้สึกที่แท้จริงของแต่ละบุคคลที่จะมีต่อเหตุการณ์นั้น ๆ ดังนั้นขอให้ท่านตอบให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่านให้มากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

และขอให้ตอบให้ครบทุกข้อจึงจะเป็นคำตอบที่สมบูรณ์

ตัวอย่าง คำถาม

ท่านเกิดความรู้สึกไม่พอใจเพียงใดต่อเหตุการณ์ต่อไปนี้ แต่ละข้อซึ่งเป็นการกระทำของพ่อแม่

ข้อ	เหตุการณ์ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐	จู้จี้ให้ทำการบ้านบ่อย ๆ		✓			
๐๐	ไม่อนุญาตให้เลือกเรียนวิชาชีพที่ท่านชอบ					✓

ท่านเกิดความรู้สึกไม่พอใจเพียงใดต่อเหตุการณ์ต่อไปนี้แต่ละข้อซึ่งเป็นการกระทำของพ่อแม่

ข้อ	เหตุการณ์ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ✓	เวลารว่างท่านจะทำงานส่วนตัว เล่น หรือพักผ่อนมักจะมึนและง่วงให้สนใจในเรื่องการเรียนจนรู้สึกรำคาญ					
2.	พ่อแม่ไม่ขอให้ฟังวิทยุหรือดูทีวี ในขณะที่ทำการบ้านหรืออ่านหนังสือเรียน					
3. ✓	พ่อแม่กำหนดเวลาให้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เวลาเล่น ดูทีวี ทำการบ้าน ฯลฯ					
4. ✓	พ่อแม่ชอบบ่นว่าลูกไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร					
5.	พ่อแม่กดดันเข้มงวดเกี่ยวกับการเรียนและการดูหนังสือที่บ้าน					
6. ✓	พ่อแม่ชอบย่ำให้ท่านเอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน					
7.	พ่อแม่ต้องการให้ประกอบอาชีพตามที่พ่อแม่เลือกให้ ไม่ว่าท่านจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม					
8. ✓	พ่อแม่ให้เงินท่านไม่เพียงพอในการใช้จ่ายหรือให้ไม่คงที่					
9.	พ่อแม่ให้ข้อเท็จจริงเรื่องการเงินและย่ำให้ใช้จ่ายอย่างประหยัด					
10.	พ่อแม่บ่นว่าค่าซื้อของในราคาแพงหรือซื้อข้าวของเครื่องใช้บ่อย ๆ					
11. ✓	พ่อแม่ชอบบ่นว่าท่านมีความต้องการและคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่างจะทำอะไรก็ต้องได้รับความเห็นชอบจากพ่อแม่เสียก่อนจึงจะไม่ถูกบ่น					
12. ✓	พ่อแม่ชอบยกเอาพี่น้องหรือเพื่อนบ้านขึ้นมาเป็นตัวอย่าง					
13. ✓	พ่อแม่บ่นว่าไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานและให้ทำงานบ้านมากเกินไปจนบางทีไม่มีเวลาพอสำหรับทำงานส่วนตัว					
14.	พ่อแม่จริงจังเกี่ยวกับมารยาทต่าง ๆ เช่น การรับประทาน ยืน เดิน นั่ง นอน การพูดจา และการวางตัวต่อหน้าบุคคลอื่น					
15.	พ่อแม่พอใจที่จะเล่าและเปรียบเทียบถึงการอบรมมารยาทและการวางตนในสมัยก่อน					

ข้อ	เหตุการณ์ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้เลือกรับหรือตัดเสื้อผ้าแบบที่ท่านชอบ					
17.	พ่อแม่ตำหนิการแต่งกายของท่านว่าไม่เหมาะสม เช่น ไม่เหมาะสมกับวัย ฐานะ รูปร่างลักษณะของท่าน ฯลฯ					
18.	พ่อแม่เน้นเกี่ยวกับทรงผม การไว้หนวดเครา และการใช้เครื่องสำอาง					
19.	ถ้าจะนอนต้นสายบ้างในวันหยุด พ่อแม่ก็บ่นจนท่านรำคาญ					
20.	พ่อแม่ก็มีเรื่องถกเถียงว่ากล่าวกับคนในบ้านจนท่านรำคาญ					
21.	พ่อแม่ก็มีเรื่องถกเถียงทะเลาะวิวาทกับคนบ้านใกล้เคียงจนท่านรำคาญ					
22.	พ่อแม่ชอบทะเลาะกันเอง หรือความเห็นของพ่อแม่ไม่ตรงกัน					
23.	พ่อหรือแม่ก็บังคับให้ท่านคล้อยตามความเห็นของตน					
23.	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ออกนอกบ้านหรือไปเที่ยวเพราะกลัวเสียเวลาทำงานอื่น ๆ กลัวเปลืองทรัพย์สิน หรือกลัวมีความประหลาดเสียหาย					
24.	พ่อแม่ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ โดยเฉพาะในเวลากลางคืน					
25.	พ่อแม่ไม่อนุญาตให้ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนเพศเดียวกัน					
26.	พ่อแม่อบรมเรื่องการวางตัวกับเพื่อนต่างเพศอย่างเข้มงวดกวดขัน					
27.	พ่อแม่ไม่ค่อยพอใจเมื่อท่านอยู่ในกลุ่มเพื่อนฝูงแล้วส่งเสียงกริ๊งกร๊ากเฮฮาอย่างสนุกสนาน					
28.	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปค้างบ้านเพื่อนหรือบ้านญาติ					
29.	พ่อแม่ไม่ชอบให้พาเพื่อน ๆ มาที่บ้านหรือติดต่อกับเพื่อนฝูงมาก ๆ เช่น ให้อยู่ด้วยกันบ่อย ๆ เขียนจดหมายติดต่อกับหรือโทรศัพท์บ่อย ๆ					
30.	พ่อแม่ชอบให้คบหาสมาคมอย่างเพื่อนที่พ่อแม่ชอบ					

ข้อ	เหตุการณ์ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31.	พ่อแม่กวักจันเรื่องการคบเพื่อนที่ลูกจาไม่สุภาพ คับสุรา สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เที่ยวเก่ง ฯลฯ					
32.	พ่อแม่จู้เรื่องอาหาร เช่น กำหนดให้รับประทานอาหารให้เป็นเวลา และคอยเตือนให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ แต่ท่านไม่ชอบ ฯลฯ					
33.	พ่อแม่บ่นว่าหรือไม่อนุญาตท่านเกี่ยวกับการสูบบุหรี่					
34.	พ่อแม่มักเคี่ยวเข็ญให้ไปทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ					
35.	พ่อแม่ยึดถือประเพณีดั้งเดิมมากเกินไป จนไม่ฟังเหตุผลของลูก ๆ					
36.	พ่อแม่ชอบคุยโอ้อวดเรื่องลูก ๆ ให้คนอื่นฟัง เช่น ลูกเก่ง ลูกเรียนดี ลูกสวย ฯลฯ					
37.	พ่อแม่แสดงความลำเอียงต่อลูก					
38.	พ่อแม่มีกลไลโทษอย่างรุนแรง เมื่อเกิดอารมณ์โมโห					
39.	พ่อแม่ชอบยั่วว่าให้ทำดี ทำดี					
40.	พ่อแม่กังวลกับสุขภาพของท่านมากเกินไป เช่น ไม่ให้นอนดึก หรือเตือนให้รับประทานยา หรือให้ไปหาหมอบ่อย ๆ					
41.	พ่อแม่จู้เรื่องความสะอาดของร่างกาย ข้าวของเครื่องใช้					
42.	พ่อแม่หัวเก่าไม่เข้าใจความต้องการของเด็กในปัจจุบัน					
43.	พ่อแม่ไม่พอใจและบ่นว่าถ้ากลับบ้านไม่ตรงเวลา					
44.	เมื่อท่านอยากได้ของมีราคาซึ่งพอจะซื้อได้ แต่พ่อแม่ก็ไม่อนุญาต					
45.	พ่อแม่ชอบให้อยู่บ้าน ไม่ชอบให้ไปเล่นที่บ้านหรือบ้านคนอื่น.					

ข้อ	เหตุการณ์ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่าน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
46.	พ่อแม่เห็นว่าท่านส่ำรวย ชอบแต่งตัวแต่ไม่เอาใจใส่การงาน					
47.	พ่อแม่รู้สึกว่าเกี่ยวกับเรื่องที่ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ					
48.	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปในงานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น งานเณร งานของโรงเรียน ฯลฯ					
49.	ท่านถือว่าการไปกีฬา ทัศนศึกษา การละเล่น เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ แต่พ่อแม่เห็นว่า และไม่ค่อยอนุญาตให้ไป					
50.	พ่อแม่ไม่ค่อยอนุญาตให้ไปทัศนจารหรือเดินทางไกล					
51.	ก่อนออกนอกบ้านต้องขออนุญาตพ่อแม่ทุกครั้งและต้องชี้แจงเกี่ยวกับการออกนอกบ้านว่าไปไหน อย่างไร กับใคร					
52.	พ่อแม่มักอนุญาตลูก ๆ ไม่ค่อยสม่ำเสมอ					
53.	พ่อแม่มักบ่นหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนของท่านไม่ดี					
54.	พ่อแม่ไม่ชอบให้อ่านหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตำราเรียน					
55.	พ่อแม่ไม่พอใจเมื่อท่านทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ แล้วให้ท่านเอาใจใส่แต่การเรียนเท่านั้น					
56.	เมื่อพ่อแม่มีปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่พอใจหรือกลัวใจชอบมาระบายอารมณ์เสียกับลูก ๆ					
57.	พ่อแม่สนใจธุระอื่น ๆ มากกว่า ไม่ค่อยเอาใจใส่ลูกเท่าที่ควร					
58.	พ่อแม่ปฏิบัติต่อท่านเหมือนกับว่าท่านเป็นเด็กเล็ก ๆ อยู่เสมอ					

จากเหตุการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ระหว่างพ่อกับแม่ ใคร เป็นผู้ก่อเหตุการณ์ที่ทำให้ท่านไม่พอใจมากกว่ากัน

☐ พ่อ

☐ แม่

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถามตอนที่ 3

แบบสอบถามนี้ ต้องการทราบเกี่ยวกับความคิดเห็นและการกระทำบางอย่างของท่าน โดยจะมีข้อความให้ท่านอ่าน จำนวน 27 ข้อ เพื่อพิจารณาว่า ท่านมีความคิดเห็น หรือเคยปฏิบัติมากน้อยหรือบ่อยครั้งเพียงใด ดังนั้น จึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นหรือการปฏิบัติไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญ ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้

ตัวอย่างการถาม - ตอบ

การตอบ จะมีกระดาษสำหรับตอบแยกไว้ต่างหาก ให้ทำเครื่องหมายวงกลมรอบตัวเลขในช่องสเกลที่ต้องการ ในช่องหนึ่ง ๆ มีช่องสเกลให้เลือกตอบ 7 ช่อง ดังนี้

(๐) ท่านเคยทำตามที่ได้พูดไว้มากน้อยเพียงใด

บ่อยที่สุด $\left| +3 \right| \left| +2 \right| \left| +1 \right| \left| 0 \right| \left| -1 \right| \left| -2 \right| \left| -3 \right|$ ไม่เคยเลย

จากข้อ (๐) ให้ท่านพิจารณาว่า เมื่อท่านได้พูดว่าจะทำอะไรสักอย่าง แล้วท่านได้ทำสิ่งนั้นตามที่ได้พูดไว้บ่อยครั้งเพียงใด

ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับท่าน บ่อยที่สุด กว้างกลมรอบเลข + 3

ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับท่าน บ่อย ๆ กว้างกลมรอบเลข ++ 2

ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับท่าน บ้าง กว้างกลมรอบเลข + 1

ถ้าข้อความนั้นอยู่ระหว่างความเป็นจริงและไม่เป็นจริง กำลังกึ่งกัน กว้างกลมรอบเลข 0

ถ้าข้อความนั้นไม่เป็นจริงสำหรับท่าน บ้าง กว้างกลมรอบเลข - 1

ถ้าข้อความนั้นไม่เป็นจริงสำหรับท่าน บ่อย ๆ กว้างกลมรอบเลข -- 2

ถ้าข้อความนั้นไม่เป็นจริงสำหรับท่าน บ่อยที่สุด หรือ ไม่เคยเลย กว้างกลมรอบเลข - 3

คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบกระเทือนถึงคะแนนการสอบในโรงเรียน และจะไม่นำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล นอกจากจะแสดงเป็นส่วนรวมเพื่อใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงให้ท่านรู้สึกสบายใจที่จะตอบอย่างเสรีตามความคิดเห็นหรือจากที่ท่านเคยปฏิบัติจริง ๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

1. ท่านเอาคำแนะนำของผู้อื่นมาใช้ในการปฏิบัติงาน
- ✓ 2. ท่านเห็นว่าคนที่ทำงานร่วมกับท่านทำงานเต็มที่แล้ว
3. ท่านทำให้คนที่ทำงานร่วมกับท่านรู้สึกสบายใจในขณะที่เขาสนทนากับท่าน
4. ท่านมีความเป็นกันเองและติดต่อการงานได้สะดวก
5. ท่านหวังให้เพื่อนร่วมงานทำงานเต็มตามความสามารถของเขา
6. ท่านเต็มใจที่จะอธิบายถึงการปฏิบัติงานของท่านให้คนอื่นทราบ
7. ท่านทำงานด้วยความเข้มแข็ง
8. ท่านเป็นกันเข้าใจคนอื่นง่าย
9. ท่านแสดงความพอใจเมื่อเพื่อนของท่านทำงานดี
- ✓ 10. ท่านกระตุ้นเพื่อนของท่านให้มีความพยายามมากขึ้นกว่าเดิม
- ✓ 11. ท่านเต็มใจยินยอมเมื่อคนอื่นไม่เห็นด้วยกับท่าน
12. ท่านชอบใช้ความคิดเห็นของตัวเอง
13. ท่านรังเกียจที่จะรู้จักกับคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน
14. ท่านมักหมกมุ่นความอดทนต่อคนอื่นได้ง่าย
- ✓ 15. เพื่อนของท่านชอบมาเล่าความลับของเขาให้ท่านฟัง
16. ถ้ามีโอกาสท่านตั้งใจจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อโลกอย่างมหาศาล
17. ท่านมักหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ต้องการพบกับเหตุการณ์ร้ายแรง
- ✓ 18. เมื่อมีเหตุการณ์ร้ายแรงท่านรู้สึกเครียดเกรียกและกังวลใจ
- ✓ 19. เพื่อนมักจะชวนท่านทำงานในกลุ่ม
- ✓ 20. เมื่อท่านนัดหมายกับเพื่อน ท่านได้มีคณคับ่อยครั้งเพียงใจ
- ✓ 21. เมื่อท่านมีเงินท่านเต็มใจที่จะเลี้ยงอาหารแก่เพื่อน
- ✓ 22. ท่านชอบคล้อยตามเสียงหมู่มากในคณะ ไม่ว่าความเห็นนั้นจะถูก หรือผิดประการใด
- ✓ 23. เมื่อท่านคิดว่าสิ่งที่ท่านจะทำนั้นถูกต้องแล้ว ท่านก็มักจะลงมือทำทันทีโดยไม่ลังเลใจ
- ✓ 24. เพื่อนของท่านแสดงความรู้สึกเป็นกันเองกับท่าน
25. ตามปกติท่านเป็นคนมีนิสัยร่าเริง
26. เมื่อมีงานให้ท่านเลือกท่านมักจะอาสาเลือกทำงานง่าย ๆ
27. ท่านยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน.

กระดาษคำตอบ

ตอนที่ 1

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ ปี

3. อาชีพของผู้ปกครอง (ถือเอาบิดา หรือหัวหน้าครอบครัวเป็นหลัก)

ข้าราชการ

☐ ข้าราชการพลเรือน ตำแหน่งระดับชั้นตรี หรือทหารตำรวจชั้นต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตรลงมา

☐ ข้าราชการพลเรือนระดับชั้นตรี หรือทหาร ตำรวจชั้นสัญญาบัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป

☐ ตั้งแต่ชั้นพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป

☐ ข้าราชการการเมืองที่มีอำนาจ

ค้าขาย

☐ ค้าขายเล็ก ๆ น้อย ๆ

☐ เจ้าของกิจการค้าขนาดกลาง

☐ เจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ทั่ว ๆ ไป

ทำงานบริษัทเอกชน และประกอบอาชีพส่วนตัว

☐ นักธุรกิจหรือผู้จัดการ

☐ เสมียนพนักงานหรือลูกจ้างประจำในโรงงาน

☐ คนขายขององค์การห้างร้าน

☐ บริการ และองค์การนานาชาติที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ

☐ นักหนังสือพิมพ์

☐ แพทย์

☐ ทนายความ

เกษตรกรรม

- ☐ กิจการขนาดเล็ก
- ☐ กิจการขนาดกลางขึ้นไป
- ☐ อาชีพอื่น ๆ

4. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

- ☐ ไม่ได้รับการศึกษาสามัญ
- ☐ ประถมปีที่ 1 - 4
- ☐ ประถมปีที่ 5 - 7
- ☐ ประถมปีที่ 7 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.6 เติม)
- ☐ สูงกว่า ม.ศ.3 - ได้ประกาศนียบัตรต่าง ๆ
- ☐ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า - ปริญญาโท
- ☐ สูงกว่าระดับปริญญาโทขึ้นไป

5. รายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง

- ☐ 1500 บาทลงมา
- ☐ สูงกว่า 1500 - 4000 บาท
- ☐ สูงกว่า 4000 บาทขึ้นไป

6. ที่อยู่อาศัย

- ☐ กรุงเทพมหานคร
- ☐ ต่างจังหวัด

7. จำนวนพี่น้องในครอบครัวทั้งหมด คน

ชาย คน หญิง คน
ท่านเป็นคนที่

8. บิดาอายุประมาณ ปี

มารดาอายุประมาณ ปี

9. สถานภาพการสมรสของบิดามารดา

- ☐ บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- ☐ หย่าร้างหรือถึงแก่กรรม